

CSENDŐRSÉGI LAPOK

MEGJELENIK
HAVONTA KÉTSZER

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre — — 12 pengő
Félévre — — — 6 pengő
Negyedévre — — 3 pengő

PALLADIS

KÖNYV-, PAPIR-, IRÓSZERKERESKEDELMI ÉS IPARI R.-T.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 10

TELEFON: TERÉZ 285—49

ÁRJEGYZÉK.

II. Irodai szerek.

Egyes irodai szereknél, pl. néhány írónfajnál, írógépszalagoknál tetemes árleszállítás.

A) Írópapirok:

		P
Ministerpapír	1 iv	—·04
Ministerpapír	100 iv	2·88
Ministerpapír	1000 iv	28·80
Fehér irodai papír A)	1 iv	—·02
Fehér irodai papír A)	100 iv	1·50
Fehér irodai papír A)	1000 iv	15·—
Fehér irodai papír B) (nagyalak)	1 iv	—·04
Fogalmazvány papír A)	1 iv	—·01
Fogalmazvány papír A)	100 iv	—·95
Fogalmazvány papír A)	1000 iv	9·40
Fogalmazvány papír B) (nagyalak)	1 iv	—·02
Írógép papír	2 iv	—·03
Írógép papír	100 iv	1·12
Írógép papír	1000 iv	10·88
Írógép papír, vékony	2 iv	—·03
Írógép papír, vékony	100 iv	1·10
Írógép papír, vékony	1000 iv	10·68
Vonalas papír A)	1 iv	—·03
Vonalas papír B)	1 iv	—·04
Kockás papír A)	1 iv	—·03
Kockás papír B)	1 iv	—·04

B) Csomagoló- és itatós papirok:

		P
Csomagoló papír barna dupla	1 iv	—·08
Csomagoló papír barna dupla	100 iv	6·40
Csomagoló papír «Superior» dupla	1 iv	—·12
Csomagoló papír «Superior» dupla	100 iv	11·—
Csomagoló papír kék dupla	1 iv	—·12
Csomagoló papír kék dupla	100 iv	11·—
Chagrin papír kék dobozok bevonására	1 iv	—·18
Finom pelyhes itatós papír	1 iv	—·12

C) Borítékok, levélpapírok és noteszek.

Boríték fehér 46. 11·5×18 cm.	10 drb	—·12
Boríték fehér 46. " "	100 drb	1·20
Boríték fehér 46. " "	1000 drb	12·—
Boríték színes 46. " "	10 drb	—·07
Boríték színes 46. " "	100 drb	—·60
Boríték színes 46. " "	1000 drb	5·30
Boríték nagyobb fehér 47.	10 drb	—·20

		P
Boríték nagyobb fehér 47.	100 drb	1·80
Boríték nagyobb fehér 47.	1000 drb	18·—
Boríték nagyobb színes 47.	10 drb	—·10
Boríték nagyobb színes 47.	100 drb	—·90
Boríték nagyobb színes 47.	1000 drb	9·—
Boríték aktaalak 99. R. C. 13·5×39 cm.	1 drb	—·04
Boríték aktaalak 99. R. C. " "	100 drb	3·20
Boríték aktaalak 100 R. C. 15×39 cm. erős	1 drb	—·05
Boríték aktaalak 100 R. C. " " erős	100 drb	3·60
Levélpapír quart alak	ivenként	—·03
Levélpapír, 10—10 papír és boríték	1 mappa	—·40
Notes kisebb puha pepita fedéllel 48 lap		—·32
Notes nagyobb puha petita fedéllel 70 lap		—·48
Notes nagyobb 48 lap		—·40
Notes nagyobb 70 lap		—·56
Notes nagyobb 96 lap		—·64
Notes kisebb kemény fedéllel 48 lap		—·48
Notes kisebb vászonfedéllel 70 lap		—·64
Notes nagyobb A-B-C-vel		1·20

D) Tinták.

Tinta «Anthracen» 1/1 literes üveg		2·40
Tinta «Anthracen» 1/3 literes üveg		1·28
Tinta «Anthracen» 1/4 literes üveg		—·72
Tinta «Anthracen» 1/8 literes üveg		—·52
Tinta «Anthracen» 1/16 literes üveg		—·32
Tinta «Anthracen» 1/32 literes üveg		—·24
Tinta színes 1/16 literes üveg		—·48
Tinta színes 1/32 literes üveg		—·32

E) Tollak.

Toll aluminium, kicsi	drbként	—·02
Toll aluminium, nagy	drbként	—·03
Toll vágotthegyű szűrke	drbként	—·03
Toll vágotthegyű, új arany	drbként	—·03
Toll gömbhegyű	drbként	—·03
Toll 0-ás	drbként	—·03
Toll 1-es	drbként	—·03
Töltő toll	drbként	1·92
Hozzávaló póttoll	drbként	0·12

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Prohászka Ottokár.

A Mindeneket teremtő és megtartó Isten dicsőségének hirdetése közben, egyházának és a lelkeknek szolgálatában, a dölyfös és elbizakodott hitetlenség ellen harcolva összeesett a maga csataterén, a szószeiken Prohászka Ottokár, Székesfehérvár püspöke. A Mindenható visszarendelte az ő hűséges szolgáját az igazi Életnek abba a birodalmába, amelynek létezését olyan fanatikus hittel és meggyőződéssel hitte és hirdette földi életében. Az élet és halál fenséges miszteriuma, a lét vagy nem lét örökkévaló problémája, az igaz Útnak és az Igazságnak töprengő keresése adták élete célját és tartalmát s emelték egyéniségét messze a földi élet dimenziói fölé, isteni küldetéséhez méltó hatalmas szelleme és sajátosan tökéletes emberi tulajdonságai pedig mint embert is oda predesztináltak, ahol utolsó szavával is Istenének dicsőségét hirdette: a szószekekre.

Az egész ország megkönnyezte, amikor elment az életből. Nem a katolikus egyház vesztesége ő, hanem az országé és a nemzeté, amely minél kisebb, minél elhagyottabb és szegényebb, annál jobban és fájdalmasabban érzi egyetemes szellemi kincsének veszteségeit. Prohászka Ottokár nem mint katolikus püspök volt nagy, hanem mint ember; mint dokumentuma az emberi tökéletességnek, aki nem azért volt pap, mert az volt a hivatása, hanem, mert más nem tudott lenni. Nemesak a kath. egyházé tehát, hanem valamennyiünké a szomorú jog, hogy fájó sóhajtással kísérjük utolsó útjára.

Nagy egyéniségek nem férnek meg egy vallásfelekezet korlátai között. Ő sem fért meg. Szüntelenül munkálkodó, az Istenség arányaihoz feltörekvő szelleme nehezen fért meg a dogmák korlátai között s csak egy másik nagy tulajdonsága, egyháza iránt való törhetetlen és önmagának megtagadásáig menő engedelmissége mentette meg a római kongregáció indexétől. Anyaszentegyházának hűséges fia volt, egész szívével, lelkével s szavának minden félelmetes erejével mindig és egyedül a katolikus egyházat szolgálta, hite a fanatizmusig erős volt, meggyőződése pedig annyira sziklaszilárd, hogy a mások meggyőződését is tiszteltben merete tartani. Vallását megtartotta, féltékenyen megőrizte és hirdette, mert azt isteninek tudta, de nem türelmetlenkedett senkivel szemben sem, aki más külsőségek között imádta az Örökkévalót.

És még, amikor egyházának igazságaiért harcolt, akkor is meg tudta őrizni a tárgyilagosságát s ez különös szuggesztív erőt adott szónoklatainak. A filozófia mestere volt; tudta, hogy a logika fegyverei még a templomi szószeiken is verhetetlenek, a szenvedély fegyverei ellenben veszedelmesek, mert az ellenfelet nem semmisítik meg, csak felkorbácsolják és önvédelemre kényszerítik, az ilyen harcot pedig méltatlannak tartotta az Istenséghez, akit szolgált.

Tevékenysége az egyházon kívül is fáradhatatlan volt és áldásos. Hivatását nem látta kimerítve a lelkipásztori tevékenységben. A tudománynak, különösen azonban a filozófiának nem egyházi vonatkozásban is egyik vezéralakja és tekintélye volt, állandó elfoglaltsága és soha nem szünetelő munkája mellett arra is tudott időt szakítani, hogy munkásságát a közélet terére is átvigye annyira, amennyire azt jónak és szükségesnek látta, mint a szónak és tollnak hivatott művésze világi értelemben is a nemzet nagy értékei közé tartozott.

Prohászka Ottokárnak ez a nagy, nemzeti értéke s elvesztésének az egész nemzetet átható gyásza adta a tollat a mi kezünkbe is, hogy ezen a helyen, amelyet egyébként csak a magunk szűkebb körének szentelünk, mi is elbúcsúzzunk tőle s Istenzórádát küldjünk utána utolsó útjára. A mustármag, amelyet a lelkekbe elvetett, a mi lelkünkben is termő talajra talált, az Igazságot, amelyért ő a szó isteni erejével harcolt, mi földi fegyverekkel védelmezzük. Nem állunk egy vallásfelekezet szolgálatában sem, hanem csak az Istenében s mégis mindnyájan a magunkénak érezzük őt, mert ő is a mindnyájunk Istenének volt a küldöttje. A nemzetnek, amely őt gyászolja, mi is része vagyunk, a gyászból tehát mi is részt kérünk magunknak.

És végül azok mellett a szolgálatok mellett, amelyeket Prohászka Ottokár Istennek és a lelkeknek tett, nem szabad megfeledkeznünk azokról sem, amelyekkel hazaszeretetének adózott. Az Isten és a haza fogalma összekulcsolódott az ő mesteri kezében, a mindent átfogó, nagy, isteni szeretet keretében helyet talált a nemzet és a haza szeretetének is, az egész keresztény emberiséget átölelő s a lelkek feltámadását hirdető krisztusi hit mellett hitte, vallotta, hirdette és imába foglalta azt a feltámadást is, amelyet mi is hiszünk és vallunk: Magyarország feltámadását.

Ottokár püspök most eljutott oda, ahova szomjazó lélekkel vágyódott: az örök pihenés és örök jutalom mennyei birodalmába, mindennél jobban szeretett Istene színe elé. Mi pedig, akik egyelőre még itt maradtunk, könnyes szemmel nézünk a túlvilág misztikus kódében elvesző alakja után: Eccc Sacerdos Magnus!

A vadászat törvényes gyakorlása.

Irta: ÉLTHES GYULA dr.

A vadászat egykorú a honfoglaló magyar nép legrégebbi történetével. Már az ősmagyar monda azt tartja, hogy Nimrót (Ménrót) közös ősiük fiai, Hunor és Magor (Magyar) egy esodálatos nőstényszarvasra vadásztak, miközben eljutottak a Meotisz-tó ingoványos szigetére, hol meglepték Dul király mulatozó két leányát, elrabolták és nőül vették őket, kíséretük pedig a királyleányok hölgyeivel házasodott össze. Idővel elszaporodtak és Etelközből Szeitiába vonultak.

Ez az ősmagyar monda és minden történeti adatunk azt bizonyítja, hogy a honfoglaló magyaroknak már a döntői hazájukban, majd Etelközben is főfoglalkozásuk az állattenyésztés, a vadászat és a halászat volt. A honfoglaló őseink a földművelésre csak akkor tértek át, mikor ezeréves hazánk földjén végleg letelepedtek és rövid száz év alatt állammá szerveződtek. Az őstermelés mellett azonban a vadászat és a halászat ezután is egyik leghasznosabb és legkedveltebb foglalkozási ága volt a magyarnak.

A vadászatnak régebben nem volt olyan nagy nemzetgazdasági jelentősége, mint napjainkban. Ma azonban a vadgazdaság éppen úgy, mint a méhgazdaság, a mezőgazdaságnak önálló és jól-jövedelmező ágaivá növekedtek. Igaz ugyan, hogy nagy vadban gazdag, hatalmas erdőségeinket Erdéllyel és a Felvidékkel együtt egyelőre elvesztettük, de a mai esonka ország területén is dus vadállomány vár puska lövésre. A forradalmak pusztításait a vadállomány már kiheverte, ami az okszerű vadvédelmi intézkedéseknek és a vadállomány új tenyésztéssel történt felújításának tulajdonítható. Most tehát újból megnyílt az alkalom, hogy ősi jogunkat hasznosítsuk, mert amilyen kitűnő

lovass és harsos, éppen olyan jó és bátor vadász-nemzet a magyar.

Ma az uradalmak a vadtermelés felesleges részét lelövik s mivel a mi közönségünk nem túlságosan kedveli az egyébként kitűnő és egészséges vadhúst, a lőtt vadnak nagyobb részét külföldre szállítjuk, ami külkereskedelmi mérlegünket javítja. Ezenkívül a vadat vérfelfrissítés és továbbtenyésztés végett is forgalomba hozzuk. E fontos érdekek védelme hatóságainknak és a védszemélyzetnek szigorú kötelességévé teszi, hogy az ország vadászterületeit az oda nem tartozó elemektől és a feltűnően elszaporodott orvvadászoktól megtisztítsák, egyben szigorúan ellenőrizzék, hogy a vadászati jogot az arra jogosultak a törvény akaratának és a nemzetgazdasági követelményeknek megfelelően gyakorolják.

Amint ismeretes, a vadászati jogot még az 1872:VI., majd az 1883:XX. törvények szabályozta. A törvény nem nagy s mivel a vadászati jognak számtalan közrendészeti, magán- és büntetőjogi vonatkozása van, törvényben nem is lehet szabályozni mindazokat az eseteket, amelyek a mindennapi életben a vadászat gyakorlása közben felmerülhetnek.

Ez az oka annak, hogy a vadászati jog tartalma időközben annyira megnövekedett, hogy ma már hatalmas kötetek ismertetik és magyarázzák a kifejlődött jogszokásokat és a felsőbb hatóságok döntéseit, amelyeket az eljárásnál követnünk és azokhoz alkalmazkodnunk kell.

Ezúttal a vadászati törvény olyan kiegészítő anyagát szándékozom rövid összefoglalásban ismertetni, amelyeket a törvényben meg nem találunk, de amelyek kitűnő vadászati könyveinkben, így az Egerváry-féle döntvényekben, vagy Kolozsváry Bálint szakkönyvében legnagyobb részben feldolgozva vannak, vagy amelyek saját büntető praxi-

Magyar tavasz.

Sírhatsz, síkoghatsz... hasztalan kíséri
Jajszód — sírályként — habját vad vizeknek —
Jövőbe látó jósok lángigéi
Kövekre hullnak... semmiségbe vesznek:
Kihalt a hit... ledőlt a templomoltár.
Proféciákban nincs többé varázs,
Intó, könyörgő szózat mitsem ér már. —
Korbács kell itt, vagy új Isten-csapás!

Korbács, mely zsibbadt, ernyedt tagjainkon
Szegecs szíjjal ver, vág végig veszettül!
Hogy felserkentsen — tenni megtanítson.
S felszisszenjünk a fájó gyötrelmetül...
Isten-csapás, mely gyásszal földre sújtva
A bosszú poklát kebleinkbe oltja —
E nép csak úgy tud talpraállni újra,
Ha meggyalázva ott hevert a porba...

Tünt ezredévnék mártírszenvedése
S derűje kísért könnyfelhőkön át:
Óh! hányszor volt kereszt a jóknak bére.
Hányszor viseltünk fénylő glóriát!
Hányszor mosolygott biztató szívárvánny
Borús egünknék pirkadó felén,
S hányszor zokogtunk elhagyatva, árván.
Mint most, — mikor csak állat a remény!

Tavasza van... Szellő ring a tar fa ágán. —
Rajtunk enyészet, átok árnya ül...
Mímelt öröm, kéj, restség lomha ágyán
Hempergünk tétlen, tehetetlenül!
Pedig, ha gyáva rabtartóink látnák.
Hogy megmozdul az elnyomott keze
És rázza, rázza börtönének zárját:
A szolga-csorda megfélemlene...

De így... de így... göggel, kacagva nézik.
Hogy egymást marjuk, mint dühödt vadak —
És nem félünk, hogy új törvény sötétlik.
Hajónk süllyed... a zúgó ár dagad...
És nem félünk... hogy ránk véres, viharzó,
Közélgő végzet szörnyű réme les:
Maholnap elfogy... nem lesz egy koporsó.
Egy koldus-rongy, egy rög, mely elfedez...

S ha nem lesz, úgy kell, akkor tán okulunk?
Előkerül ős-szentségünk: a kard.
Komor, királyi, hűn haragra gyulunk.
S parázsló vérünk bősztusára hajt...
Nyomor fulánkja öntudatra ébreszt
És nem türünk tovább kínzó nyugót:
Győzelmi torba fullasztjuk a szegényt,
Mit homlokunkra gall gazdag süttöt!

Vályi Nagy Géza.

sunkban előfordultak, különös figyelemmel a csendőrség tevékenységére, mert a csendőrt, amikor nyomozói tevékenységet fejt ki, bizonyos fokig úgy tekintjük, mint a jó büntetőbíró. A csendőrnek ugyanis tudnia kell, hogy az adott esetben forog-e fenn büntetendő cselekmény, vagy sem, neki előlégesen már el kell bírálania az esetet, hogy feljelentését az illetékes hatósághoz kellő alapossággal tesse meg. Az eset helyes megítélése azért is fontos, mert legtöbbször azt a kérdést is el kell döntenie, hogy a gyanúsítottat igazolásra szólítsa-e fel, a bűnjeleket őrizetbe vegye-e, avagy a gyanúsítottat elővezesse? Ezek az úgynevezett kényszerintézkedések súlyosan sértik a minden állampolgárt megillető személyes szabadságot, tehát kétszer is meg kell gondolni a csendőrnek, hogy túlbuzgóságból a szükséges tárgyilagosságot és a helyes ítélőképességet el ne veszítse és a polgárokat alapos gyanú, vagy kellő bizonyítékok nélkül ne zaklassa.

A vadászati jogvédelem nemcsak a vadászat törvényszerű gyakorlásának biztosításából áll, hanem korlátozza magát a jogosítottat is, amikor felállítja az általános és különös tilalmi időket, amelyeknek betartására a törvény a tulajdonost és a haszonbérletet is egyaránt kötelezi.

Maga a vadászat bizonyos meghatározott területen gyakorolható és csak olyan módon (lőháton, ebekkel, lőfegyverrel), ahogy azt a törvény meghatározza. Megtiltja a törvény a vadak fiamnak elfogását, tojásainak elszedését, szabályozza a forgalombahozatalt, az eladást, a szállítást. Megállapítja a vadászati károk előfeltételeit, jogot ad a vadászatra jogosítottnak a területén *kóborló* ebek és macskák elpusztítására, a közrend fenntartására hivatott hatósági közegeknek, így a csendőröknek is, arra, hogy a gyanús egyéneket felszólíthassák, igazoltathassák, átkutassák, a bűnjeleket őrizetbe vegyék, a gyanúsítottat elővezesse, a vadászatra jogosított pedig az idegeneket a vadászati területről kitilthassa. Aki a vadászati törvény rendelkezéseit, vagy tilalmait megszegi, kihágást követ el, szigorú büntetésben részesül és az okozott kárt meg kell fizetnie.

Vadászati kihágás elkövetése csak akkor állapítható meg, ha a vétkességet fennforogni látjuk. A vétkesség akkor forog fenn, ha a tettes a törvénybe ütköző cselekményét *szándékosan, vagy gondatlanságból* követte el. A gondatlanságot csak akkor nevezhetjük vétkesnek, ha a rendes ember szokásos gondossága nincs betartva, vagy a mulasztás elkerüléséhez különös szakértelem lett volna szükséges. Természetesen a vadászok, ha a vadászatot gyakorolják és kihágást követnek el, nem hivatkozhatnak a nemtudásra, például a vadászterület határainak nemismerésére, mert a vadászati törvény rendelkezéseit és a vadászati terület határait minden vadásznak ismernie kell. A belügyminiszter több esetben azokat a *meghívott vadászvendégeket is megbüntette* vadászati kihágás miatt, akik a határnak tévedésből történt átlépésére hivatkoztak és csak kivételesen történt meg, hogy teljes jóhiszeműség és a tévedés igazolása esetében a kiszabott büntetés végrehajtását egy évi próbaidőre felfüggesztette.

A vadászati kihágást csak az követheti el, aki büntetőjogi szempontból beszámítható. A beszámíthatóság hiánya a kihágás alól mentesít. Így

az elmebeteg, vagy a cselekvőképtelen gyermek vadászati kihágás miatt nem büntethető. Ha tehát a vadászati kihágást 8—14 éves gyermekek azzal követik el, hogy a töröket vagy hurkokat kirakják az erdőben, vagy a mezőn, a nyomozást teljesítő csendőrnek kötelessége kideríteni és a szükséges bizonyítékokat megszerezni, hogy a gyermekek a szülők vagy más hozzátartozók megbízásából és utasítására jártak-e el, mert a szülőket és hozzátartozókat is fel kell jelenteni, akiket éppen úgy megbüntetnek, mintha a töröket vagy hurkokat maguk tették volna ki.

Büntetőtörvényeink szerint jogsértő cselekményeket már a tizenkét éves gyermek is követhet el, mégis a joggyakorlat szerint a tizennégy éven aluli kiskorút rendszerint mentesítik a büntetés alól, míg a tizennégy éven felülinél a testi és az értelmi fejlettség, a belátási képesség jön számításba a büntetés kiszabásánál. A feljelentést ezekben az esetekben azonban feltétlenül meg kell tenni, mert a szülők anyagilag felelősségre vonandók és azt, hogy valaki kihágás, vagy más büntetendő cselekmény miatt megbüntethető-e, vagy sem, csak az arra illetékes büntetőbíró (a főszolgabíró, a járásbíró, az állami rendőrség kapitánysága, a törvényszék) állapíthatja meg.

A vadászati törvény mindössze kilenc vadászati kihágást jelöl meg, de ez csak általános megjelölés. Anélkül, hogy a törvényben megjelölt kihágásokat ezúttal felsorolnám, amelyek amúgy is ismeretesek, kiemelni kívánom, hogy ha a tettes a vadászati kihágás elkövetésénél szolgákat vagy napszamosokat alkalmaz, a kihágás miatt ezeket is fel kell jelenteni, mert ezeket is megbüntetik. A rájuk, mint segédekre, vagy hajtókra külön-külön kiszabott pénzbüntetésért a tettes felelős. Ha pedig a segédek a tettes hozzátartozói, családtagjai, cselédei vagy tanoncai, ezek szintén feljelentendők s ha a kiszabott pénzbüntetést nem tudják megfizetni, nem kell elzárást elszenvedniök, mert a pénzbüntetéseket a tettes vagyonából hajtják be.

Ha nemcsak vadászati kihágás forog fenn, hanem azzal együttesen más büntetendő cselekmény, például lopás, vagy súlyos testisértés vétsége is látszik fennforogni, a nyomozást teljesítő csendőr a súlyosabb vétség vagy büntett elbírálására illetékes hatóságokhoz (ügyészség, járásbíró) teszi meg feljelentését; a vadászati kihágásra vonatkozó jelentését is ebbe foglalja, mert a büntetendő cselekményeket együttesen fogják elbírálni.

Fontos tudni azt is, hogy a vadászati kihágás miatt a feljelentést a rendőri büntető bíróságnál (főszolgabíró, az állami rendőrség kapitánya) a tett elkövetése napjától számított *három hónap alatt* kell megtenni, mert ellenkező esetben a kihágás büntethetősége elévül és a tettes a büntetés alól mentesül. Ha azonban nincs fegyvertartási engedélye, vagy vadászjegye, e kihágások alól nem mentesül, mert ezeknek az elévülése *egy év, illetőleg hat hónap*, az okozott károk megtérítésére pedig hárminckét éven belül mindig kötelezhető.

Amint már említettem, a vadászat mindig csak meghatározott területen gyakorolható. Így tehát hiába van valakinek fegyvertartási engedélye, vadászati jegye, sőt vadászterülete is, *másnak a vadászterületén* a vadászatot nem gyakorolhatja. A vadászatra jogosított tulajdonosnak joga van a tulaj-

donát képező vadászterületről mindenkit kitiltani, kivéve, ha a vadászterületen átvezető nyilvános közutakat és engedélyezett magánutakat használja. Aki engedély nélkül magánvadászterületre lép, erdő-, illetőleg mezőrendőri kihágást követ el és cselekménye büntetés alá esik.

Ezek a szigorúbb szabályok a magánvadászterületre vonatkoznak. A községi vadászterületen, vagy vadászatilag hasznóbérelt magánvadászterületen idegenek járás-kelése csak akkor kifogásolható, ha megjelenésük az erdő- és a mezőrendőri törvények szerint jogosulatlan, vagy ha magatartásuk gyanús, — például vadászati kihágás látszik fennforogni, mely esetben igazoltathatók és megmotozhatók. Gyanúsak lehetnek elsősorban azok, akik a vadászat gyakorlására, a vadak elfogására vagy elejtésére alkalmasan vannak felszerelve. Azért, mert valakinek a vadászterületen földje van, vadászati felszereléssel nem jelenhet meg. Annál inkább gyanús az, aknek közvetlen érdekeltisége nincsen, vagy az utakról letér, vagy nála hurkot, tört, vagy csapdát lehet sejteni.

A vadászati törvény 42. §-a szerint „a vadászatra jogosított tulajdonos vagy hasznóbérlője és a felvigyázó személyzet, nemkülönben a közrend fenntartására hivatott közegek jogosítva vannak mindenkit, akit *tilos vadászat*on kapnak, ha magát fel nem ismerhetővé tette, nevét eltagadta, vagy állandó lakhelye ismeretlen, a legközelebbi községi hatósághoz kísérni, hogy kiléte kideríttessék“. A felvigyázó személyzet alatt a vadőröket, esetleg az erdő- és mezőőröket, a „közrend fenntartására hivatott közegek“ alatt pedig a csendőrségi, rendőrségi és pénzügyőri közegeket kell érteni.

Amint már említettük, a vadászatra jogosított és ennek alkalmazottai a vadászterületen talált idegeneket igazoltathatják és ha gyanúsak, át is kutatathatják, tekintet nélkül arra, hogy vadásznak-e, vagy sem. Ezzel szemben a belügyminiszternek a csendőrkörületi parancsnokságokhoz intézett 30.683—1894. B. M. számú körrendelete kiemeli, hogy orvvadász ellen, minthogy a tilos területen való vadászat az 1883. évi XX. törvénycikk 39. §-a értelmében nem képez hivatalból üldözendő kihágást, a csendőr csak a vadászterület tulajdonosának, vagy bérlőjének, illetőleg ezek megbízottjának kérelmére van hivatva fellépni, *a tilos időben vadászók ellen azonban hivatalból, tehát feljelentés nélkül is*. A vadászfegyvert az elejtett vaddal együtt minden esetben őrizetbe kell venni és az illetékes hatósághoz be kell szolgáltatni.

Tilos vadászat a kíméleti tereken és a kíméleti (tilalmi) idők alatti, továbbá a tiltott eszközökkel vadászás. Ezeket a kihágásokat elkövetheti nemcsak az idegen, hanem a vadászatra jogosított is a saját területén, akivel szemben tehát éppen úgy el kell járni, mint az idegennel szemben. Tilos vadászat az is, ha valaki vadászati jegy nélkül, vagy hamis, vagy lejárt, vagy másnak nevére szóló vadászati jeggyel vadászik. A csendőr a vadászati jegy felmutatására köteles felszólítani mindenkit, akit vadászás közben talál. A 30.683—1894. B. M. számú rendelet erre szigorúan utasítja a csendőröket. Vasúton a vadászati jegy felmutatása helyett a csendőrök csupán a fegyvertartási engedély felmutatását követelhetik.

A vadállomány védelmét szolgálják a vadak fiainak elfogása, a szárnyasok fészkeinek szétrombolása és a tojásaik elszedése ellen kiadott szigorú földművelésügyi miniszteri rendeletek. Ezek hivatalból üldözendő vadászati kihágások. A belügyminiszter 3965—1901. számú határozatában azt is vadászati kihágásnak tekintette, hogy az elítéltek a tavaknál vadrécefiakat botokkal üldöztek és elfogni igyekeztek.

A vadászati érdekeket védik az általános és különös kíméleti idők, amelyek megszegése súlyos beszámítás alá eső kihágás, különösen, ha tiltott eszközökkel és hasznos vad elejtésével követik el. A vadászat védelmét szolgálja ugyanis a törvénynek az a rendelkezése, hogy vadászat csak lőfegyverrel, vagy lóháton és bármilyen vadászegek használatával gyakorolható. Minden más eszközzel a vadászatnak gyakorlása tiltott cselekmény, amely sérti a vadászat és a közbiztonság érdekeit és a vadállomány védelmét.

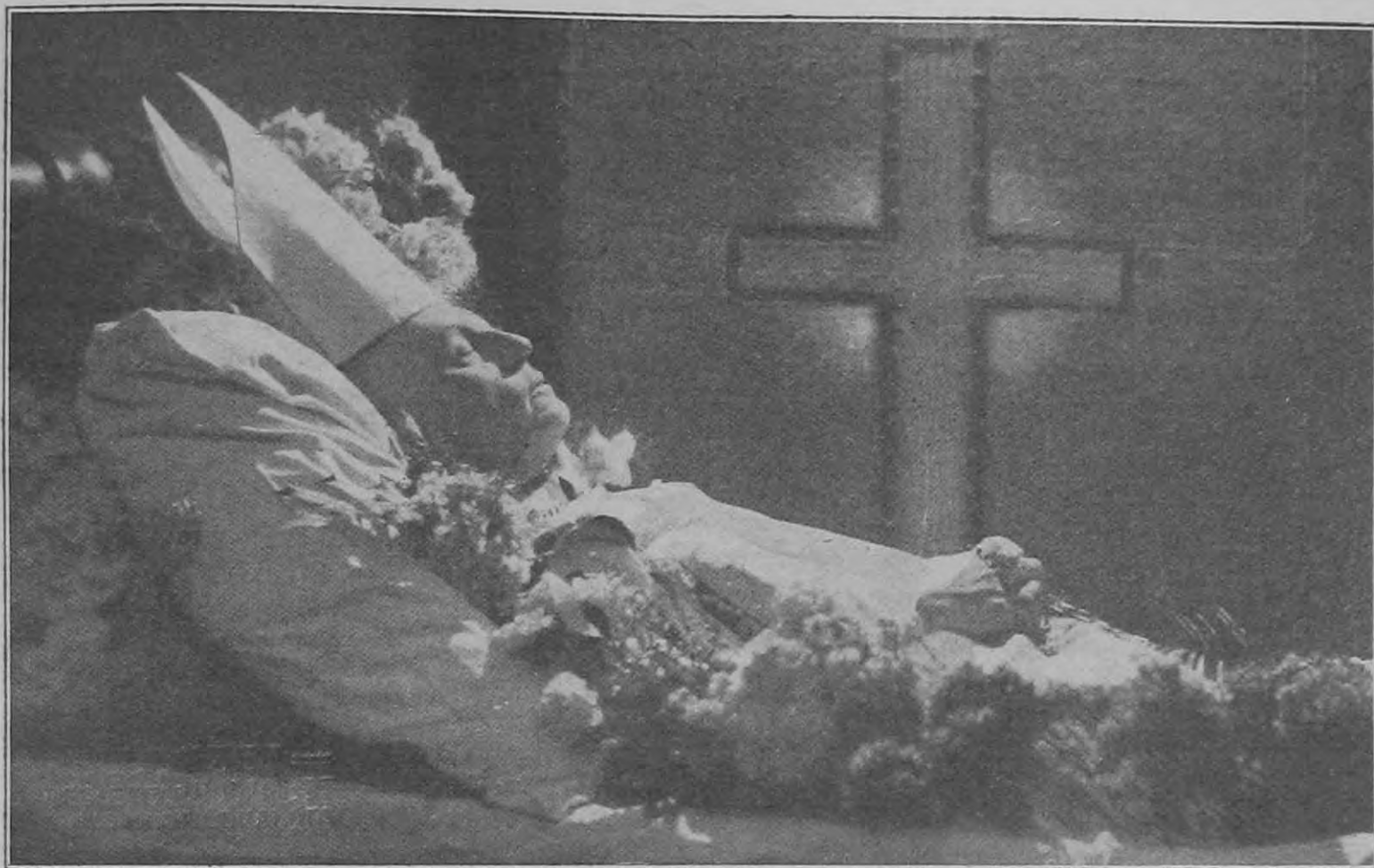
Ugyancsak ezt a célt szolgálja az élő, vagy lőtt vadakkal, a vadhússal, a vadtojásokkal való forgalomnak szabályozása is. A tilalmi időszakban az első tizennégy napot kivéve, vadat általában, vagy ha a tilalom csak némely vadra vonatkozik, ezeket árulni, venni, vagy nyilvános helyiségben étlapra jegyezni nem szabad. A törvénynek ezt a rendelkezését több új, nagyfontosságú rendelet egészíti ki.

A tilalom lőtt (elejtett), élő és hullott vadra, egész, vagy feldarabolt állapotban egyaránt vonatkozik, de nem vonatkozik a vadaskerti vadra, a hatósági ellenőrzés alatt álló hűtőházakban, a fagyasztókban kezelt és vadtenyésztőkben vásárolt, illetve eladott vadakra, továbbá a kitömött vadakra és vadbőrökre.

Nem követ el kihágást az, aki *már feldolgozott* és emberi élvezetre alkalmas állapotba hozott vadhúst hoz forgalomba, vagy jegyez étlapjára. Így nem kihágás az, ha vendéglős vadpástétomot kínál vendégének.

A 6296—1887. K. M. számú rendelet megjelöli, hogy postai szállításra milyen vadakat milyen időszakban szabad elfogadni. A szarvasdávadbika és tehén, az őzbak és őztehén a szállításra csak akkor vehető fel, ha nemzórészeiket meghagyják. A vadaskerti vad származását a származási terület vadászati jogosítottjának az illetékes községi előjáróság láttamozásával ellátott bizonyítványával kell igazolni.

Az élő, hasznos vadaknak és szárnyasok tojásainak külföldre való szállítására a földművelésügyi miniszter engedélye alapján az alispán (polgármester) ad szállítási igazolványt. Enélkül a szállítványt a vasút, a posta, vagy a hajózási vállalat nem veheti fel s ha mégis megtörtént, a felvétel helyének csendőrségét vagy rendőrségét azonnal értesíteni kell és a szállítványt a községi előjáróságnak kell átadni. Aki a kihágást elköveti, köteles a büntetésen felül az eljárás, a vadetetés és kezelési költségeket megfizetni. A vadszállítványt távirati úton a károsult vadászati jogosítottnak rendelkezésére bocsátják. Ha a károsult ismeretlen, a szállítványt el kell kobozni és azt a rendőrhatalom elárverezzi. Az árverésen csak az vehet részt, akinek vadászterülete van. Ha az árverés eredménytelen, a vadakat ott, ahol a lefogalás történt,

Prohászka Ottokár püspök a ravatalon.

szabadon kell eresztetni. A tojások felett a földművelésügyi miniszter rendelkezik.

A vadászati törvény a vadászatra jogosítottnak jogot ad arra, hogy a vadászterületén talált házimaeszkákat és kóbor ebeket elpusztítsa. Aki pedig ebét szándékosan ránézve tilos területre viszi, kihágást követ el. Csupán a nyájörző ebeket lehet a vadászati területre vinni, ha első lábaik térdein alul három centiméternyire lógó kolonccal vannak ellátva.

Lelőni csak *kóbor* kutyát szabad. A macskát bármikor, minden feltétel nélkül le lehet löni, csak akkor nem, ha közvetlenül lakóház közelében, az udvaron vagy a kertben tartózkodik. Kóbor kutyának — bármilyen fajú is — azt tekinthetjük, amely nincs felügyelet alatt, nincs gazdájának hatalomkörében, vagy amint Kolozsváry mondja: „saját szakállára“ vadászik. Ezeket nyugodtan le lehet löni. Lelőhető a kolonccal ellátott nyájörző kutya is, ha a nyájtól és a pásztortól eltávolodik és nincs őrizet alatt. Adott esetben így döntött a Kúria.

Ha a vadászati területen talált kutyát kóbor kutyának nem lehet tekinteni, akkor lelőni sem szabad, mert aki lelövi, az a Btk. 418. §-ába, vagy a Kbt. 127. §-ába ütköző tulajdon elleni vétséget, illetőleg kihágást követ el és még kártérítést is köteles fizetni. A nem kóbor kutyát be lehet fogni és fogva lehet tartani mindaddig (nincs határidőhöz kötve), amíg a gazdája az okozott kárt meg nem téríti. Kártérítést akkor is kell fizetni, ha a kutyáját nem lehetett elfogni. A Kúria egyik döntvénye szerint a zárt kertbe behatoló és ott kárt okozó vadászbet a kert tulajdonosa lelőheti.

Orvvadászatot követ el az, aki másnak tulajdonában, vagy haszonbérletében levő vadászati te-

riületen a vadászatra jogosult engedélye nélkül szándékosan, jogosulatlanságának tudatában űzi a vadászatot. Ugyanezt követi el az is, aki hivatalos vadászon nem kártékony vagy ragadozó, hanem a vadászatból kizárt, hasznos vadat ejt el, vagy arra vadászik. Elkövetheti az orvvadászatot magánvadászterületen a vadászatra jogosított haszonbérlet is, ha olyan fajú vadat ejt el, amelynek vadászására a haszonbérletből ki van zárva, vagy például az is, akinek csak két nyúl lelövése van megengedve, de hármát, vagy többet lő le.

Egészen nagy irodalma van annak, hogy hogyan lehet vadászni és mi a vadászás tényálladéka. Általában, aki vadászásra felkészült állapotban van, lesben áll, a vadat üldözi, vagy keresi, akár fegyverrel, kutyával, bottal, hurokkal, törrel, csapdával, kövekkel vagy csak puszta kézzel is, *elkövetheti a vadászati kihágást*. Elégséges, ha felriasztja a vadakat, hogy azok a szomszéd területre meneküljenek, vagy ha ugyanezen célből hajtókkal vagy ebekkel űzi a vadat, fő az, hogy szándékos legyen, mert ha a vadak üzése bebizonyítottan csak pajkoságból történt, a tettesek nem követnek el kihágást, csupán kártérítéssel tartoznak.

Még ma is sokszor találkozunk azzal a téves felfogással, hogy vadászati kihágást töltetlen fegyverrel nem, hanem csak töltött fegyverrel lehet elkövetni. Amint az előbbiekből láthatjuk, a vadászati szakirodalom már régen túl van ezen és legfelsőbb bíróságaink is számtalanszor kimondották már, hogy elköveti a vadászati kihágást az is, aki töltetlen fegyverrel, idegen vadászterületre lép, avagy bottal, vagy bármely más eszközzel a nyulakat hajtja, vagy agyonüti. Vadászati kihágás az is, ha saját területemen állva, lelövöm a szomszédos,

idegen területen levő vadat, vagy idegen területen állva, lelövöm a saját területemen levő vadat.

A vadőr, vagy vadászeseléd csak akkor követ el vadászati kihágást, ha a gazdája megbízásából elejtett vadat saját maga számára tartja meg. Viszont elkövethet vadászati kihágást a tulajdonos is, ha a vadászati jogot haszonbérbe adta vagy birtoka nem üti meg az önálló vadászterület mértékét, vagy ha meg is haladja például a kétszáz holdat, de annak önálló vadászati területté alakításáról kifejezetten lemondott.

A vadászati kihágás jellegzetes tulajdonsága az, hogy a vad uratlan, szabad állapotban levő legyen, mert ha az eltulajdonítás megvan, akkor lopásról, vagy sikkasztásról lehet szó. Erre vonatkozólag rendkívül érdekes a Hatásköri Bíróság 49—1909. számú, irányadónak tekintendő meghatározása: „A szabadon élő vad uratlan jószág, de az általános magánjogi szabálytól eltérőleg nem akárkiné, hanem csak a vadászatra jogosítottnak van joga, hogy a vad tulajdonát foglalással megszerezze. Amíg a vad uratlan, senkinek tulajdonában, birtokában nincsen és így fogalmilag ki van zárva, hogy lopás, jogtalan elsajátítás, esetleg a vagyon ellen irányuló más büntett vagy vétség tárgya lehessen“.

Vadászati kihágásnak tekintjük, ha a kutyától az idegen vadászterületen felszedett vadat elveszszük és elsajátítjuk, vagy ha ezt hullott vaddal tesszük, amelyre csak a vadászati jogosítottnak van elsajátítási joga. Nem kihágás azonban, ha a vadat a szomszéd területéről a saját területünkre kóbor kutyák, vagy gyermekek hajtják át, vagy valamely zajtól megriadva, tömegesen jönnek át és saját területünkön lepuskázzuk, vagy ha a vad a közutakra, közterekre, a község utcáiba, ha sebzetten is, betévedt és ott bárki elfogja. Mindaddig, amíg uratlan, elejtheti a közutakon bárki, anélkül, hogy kihágást követne el.

A minősített orvvadászat esetei azok, ha az orvvadászat éjjel, vagy bekerített helyen, vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadászt álcazva, avagy másképpen ismeretlenné téve találják, vagy ha nevét eltagadja, álnevet mond be, vagy azt, aki tettenéri, veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ.

A belügyminiszter adott esetekben kimondotta, hogy az éjjeli időt a nyári félévben (április—szeptember) esti hét órától, a téli félévben esti hat órától kell számítani. Tiltott eszközök a törvény szerint a török, a csapdák, a hálók, a hurkok, a lépvesszők és a tűzokoknál az agyonverés. A dúvadaknál a mérgezett csalétek. Ha az eszközök ki vannak téve, mellékes az eredmény, mert a súlyosabb beszámítás alá eső minősített vadászati kihágást elkövetettnek kell tekintenünk. Aki bottal követi el a vadászati kihágást, az nem a most említett, súlyosabb beszámítás alá eső minősített, hanem az enyhébb büntetés alá eső (26. §.) vadászati kihágást követi el.

A vadászati jogosított, vagy felvigyázó személyzete, valamint a közrend fenntartására hivatott közegek (csendőrök, rendőrök, pénzügyőrök) jogosítottak mindenkít, akit tilos vadászaton érnek, igazolásra felszólítani, bekisérni, gyanús viselkedésűeket megmotozni, a vadászati eszközöket, továbbá a jogosulatlanul elejtett vadakat őrizetbe

venni. Az elejtett vadat azért is el kell venni, mert ha a tettes elmenekül, a jogtalanul elejtett és magával vitt vadat idegen területen a vadászati jogosított nem tudja birtokába venni.

A vadorzónak ellentállást kifejtienie nem szabad, mert amint Kolozsváry mondja, az ellentállás a jogellenes támadás természetével bír és a sértett vadászati jogosítottat, vagy a vadőröket, illetőleg a közrend fenntartására hivatott közegeket a fegyverhasználatig menő jogos önvédelem helyzetébe hozza. Amilyen erős a vadorzó ellentállása, épp oly erős lehet vele szemben a védekezés is, sőt ha azt a vadászati jogosított, vagy a védszemélyzet megzavarodásból vagy félelemből túllépi, a törvény mentesíti a büntetés alól.

A fegyverhasználatra irányadónak tekinthetjük a 72.086—1895. F. M. számú rendeletet, amely a vadőrök fegyverviselési és fegyverhasználati jogát szabályozza. Ennek 3. §-a szerint fegyverhasználatra jogosítva van a vadőr:

a) azzal szemben, aki őt nyiltan, vagy orvul, élete vagy testi épsége ellen irányuló szándékkal megtámadja;

b) ha a tettenért, vagy alapos gyanúval terhelt égyén fegyverrel van ellátva és az előzetes felhívás dacára magát meg nem adja, illetőleg a birtokában levő fegyvert vagy más életveszélyt okozható eszközt a felhívásra el nem dobja, vagy esetleg védett helyzetéből előjönni vonakodik;

c) ha a vadőr figyelmeztető utasításainak ellen-szegül, őt szolgálata teljesítésében megakadályozni igyekszik;

d) az ellen, aki mint többször büntetett vadorzó a vadászterületről előzetes felhívásra távozni nem akar és a karhatalommal való kivezetésnek tettelesen ellenáll.

Nem szabad a vadórnek fegyverhez nyúlnia, ha a vadorzó megadja magát, vagy ha megfutamodik. Az előbbi felsorolt esetekben is csak addig szabad a vadórnek fegyvert használnia, amíg a tettest ártalmatlanná teszi, vagy a támadást visszaveri. A kényyszerű fegyverhasználatnál könnyű harcképtelenségre, láblövésre, vadászkes, vagy szuronyhasználatnál a kar megsebzésére kell törekednie. Menekülés közben a vadorzó ellen csak abban az esetben használhat fegyvert a vadór, ha futás közben is megtölthető fegyver van a vadorzónál vagy ha felszólítására a fegyvert el nem dobja, vagy az eldobott fegyvert újból felveszi, végül ha fegyverrel kezében fedezékbe vonul.

Vadászati kihágási ügyekben a csendőrség hivatalból köteles eljárni és a feljelentést megtenni a) a tiltott időben való vadászat; b) a vadak fiának elfogása, a madarak fészkeinek elrombolása, tojásaik elszedése és c) a hasznos vadak tiltott időben való lövése, vétele, eladása és az azokkal való orgazdaság eseteiben.

Magánindítványra tehető folyamatba a rendőri büntető eljárás a) az egyszerű orvvadászat, b) a minősített orvvadászat, c) a vadászati jogosított megtámadása és a vadászat gyakorlásának megakadályozása, d) a vadászebnek idegen területre való szándékos bevitele és végül e) a nyájörző ebek kolonc nélküli tartása eseteiben.

Nem hivatalból üldözendő vadászati kihágás esetében panaszjoga a csendőrségnek nincsen, ma-

Képek Prohászka Ottokár püspök temetéséről: A gyászszertartáson résztvett Kormányzó Úr Ó Főméltósága és József kir. herceg Ó Fensége is.

gánvádló panaszára azonban a csendőrség köteles a nyomozást lefolytatni és a feljelentést megtenni. Az előterjesztett szóbeli magánindítvány arra való tekintettel, hogy a csendőr jegyzőkönyvet nem vesz fel, csak akkor joghatályos, ha a magánindítványra jogosult a csendőrségi II. szolgálati utasítás A) Általános Rész „Függeléke“ IV. részében foglalt II. számú minta szerint szerkesztendő „Nyilatkozat“-ot kiállítja, melyben sajátkezű aláírása (kézjegye) és két tanu aláírása mellett kifejezetten kéri a cselekmény nyomozását és megtorlását. E nyilatkozatot a csendőri tényvázlathoz kell csatolni.

A feljelentés kellékeivel felesleges e helyen foglalkoznunk. Fő, hogy lehetőleg rövid, világos legyen. A szükséges adatokon kívül meg kell jelölni a bizonyítékokat, a felelős személyeket is, az okozott kárt és a lefoglalt, illetőleg őrizetbe vett bűnjeleket.

Végül megemlítjük, hogy vadászfelszerelés alatt minden olyan tárgyat kell érteni, amelyet az orvvadász vadászatra felhasználhat. Ezek a fegyver, a kutya, a vadásztáska, a vadesalogatók, a töltények, a sörét, a lőporkészlet, a hátizsák, a lőportartó, a vadászbot, a vadászkés, a kutyakorbács, a vadászszíp, a tölténytáska, a távcső, az uhu, a sólyom, a csapda, a hurok, a háló, a török stb.

A csendőröknek kötelessége a vadászati és fegyveradó lefizetését is ellenőrizni és evégett a vadásztól a vadászjog felmutatását kell követel-

niök. Ugyanakkor ellenőrizniök kell azt is, hogy van-e a vadásznak fegyvertartási engedélye. *Ez utóbbi hiánya különösen súlyos büntetőrendelkezés alá esik.* A vadászjegy hiánya miatti jövedéki kihágás a pénzügyigazgatósághoz tartozik. A kiszabott pénzbüntetések egyharmada a feljelentőt illeti.

Az, akinek fegyvertartási vagy vásárlási engedélye nincsen, vadászjegyet nem kaphat és községi vadászterületet nem haszonbélhet.

Ha a fegyveres erő vagy a csendőrség tagja követ el vadászati kihágást, a feljelentést a terhelt előljáró katonai parancsnokságához kell megtenni. Ha a katonai parancsnokság terhelt ellen eljárást nem indít és terhelt időközben a katonai kötelékből kilép, ellene az elévülési időn belül a rendőri büntető eljárást folyamatba lehet tenni.

Alig látszik oly bölcs, oly felemelkedett emberi lény, ki lassanként magát túl ne becsülné s ekkép nyavalygó állapot felé ne hajlanék, ha mindig vagy legalább rendszerint oly egyedekkel van érintkezésben, kik lelkileg nagyon alatta állanak. A legszerényebb kedély is ez által természet szerint lassankint türelmetlenné válik; mert mindig vagy olyat gördít ellene az őt környező kíséret, minék semmi alapja, vagy mit Pythagoráskint egy pillanat alatt feloldani bír.

Széchenyi.

Elfogás és elővezetés az új Szolgálati Utasítás alapján.

Irta: SOLTÉSZ IMRE ezredes.

Kétségtelen, hogy a régi Szolgálati Utasításnak legnehezebben elsajátítható része a 117. §. volt, mely az elfogást és elővezetést ismertette. A nehézség főképpen abban állott, hogy ebben a hosszú §-ban minden rendszer nélkül voltak felsorolva és csoportosítva az elfogás és elővezetés esetei.

Az új Szolgálati Utasítás az elfogás eseteit a minimumra csökkentette és a csoportokat az indokok súlya szerint áttekinthetőbben sorolja fel.

Az új Szolgálati Utasítás 44. §-ának 310. pontja az elővezetés eseteit az alábbiakban ismerteti:

310. A csendőr elővezetni köteles azt:

a) akit az illetékes bíróság vagy hatóság kifejezetten elővezetni rendel;

b) aki a csendőr előtt gyanussá válik s felszólításra magát igazolni nem tudja, vagy az igazolást megtagadja;

c) akinek igazoltatása alkalmával személyazonossága vagy igazolványának hitelessége iránt alapos kétség merül fel;

d) akinél olyan tárgyak vannak, amelyeknek törvényszerű bírhatása vagy használata iránt alapos kétség forog fenn;

e) akit éjnek idején gyanus körülmények között gyanus eszközök birtokában talál;

f) aki mint külföldi, jelentkezési kötelezettségének eleget nem tett vagy az ország területén engedély nélkül tartózkodik.

Összehasonlítva ezt a §-t a régi Szolgálati Utasítás 117. §-ának IX. pontjával, kitűnik, hogy az új utasítás elhagyta a régi utasítás összes elővezetési eseteit s ezek helyett az f) és g) pontok elhagyásával a fentieket vette fel.

Az elhagyott elővezetési eseteket az új utasítás rövidebb, helyesebb szövegezéssel az elfogás esetei közé vette fel.

Ennek a megváltoztatásnak indítóoka az volt, hogy a régi utasítás 117. §. IX. pontjának bevezetésében megemlített és a közbiztonságra veszélyesnek látszó egyéneket már a fokozott elővigyázat miatt is inkább elfogadandóknak kell tekinteni, míg a közbiztonságra a fellépéskor még veszélyesnek nem látszó egyéneket, nevezetesen azokat, akiket az új utasítás 44. §-ban megjelöl, inkább elővezetendőkként kell kezelni.

Lényegében az elfogás és elővezetés között alig van különbség; a bünvádi perrendtartás ilyen kifejezéseket nem is használ, a rendőrség szolgálati utasításában sincs ilyenekről szó és csupán a csendőrségi utasításban fordulnak elő, melyeket az elővigyázati rendszabályok tekintetéből kellett megkülönböztettképpen továbbra is meghagyni. Eltekintve az elővigyázati rendszabályoktól, lényegi különbség az elfogás és elővezetés között azért sincsen, mert mindkettőnek célja ugyanaz és mert az elővezetendőt is, ha a szükség úgy hozza magával, szintén el kell fogni és vele mint elfogottal eljárni.

Az elfogás eseteit az új Szolgálati utasítás 45. §-a a következőképpen ismerteti.

312. A csendőr elfogni köteles:

A) *Büntett vagy szabadságvesztéssel büntetendő vétség elkövetése, illetőleg annak nyomatékos gyanuja esetében azt:*

1. aki olyan büntettet követett el, amelyre a törvény halálbüntetést, életfogytig tartó vagy öt évet meghaladó szabadságvesztésbüntetést rendel;

2. akit tetten kapnak, vétség esetében azonban csak akkor, ha kilétét megállapítani nem lehet;

3. aki a bünvádi eljárást valakinek hamis vádlomásra bírása, a büntett nyomainak vagy a bűnjелеknek megsemmisítése, megváltoztatása vagy elrejtés által meghiusítani törekszik;

4. aki előzően elkövetett büntett miatt eljárás alatt áll;

5. aki ellen bizonyíték forog fenn, hogy a megkísérelt büntettet vagy vétséget végre akarja hajtani, vagy aki azzal fenyegetődik, hogy újabb büntettet vagy vétséget fog elkövetni;

6. aki rovott előéletű vagy rendőri felügyelet alatt áll;

7. aki megszökött, elrejtőzött vagy szökésre előkészületet tett;

8. akinek megszökésétől azért, mert állandó tartózkodási helye és foglalkozása nincs, alaposan lehet tartani.

B) *Bármely büntetendő cselekmény (büntett, vétség, kihágás) elkövetése, illetőleg annak nyomatékos gyanuja esetében azt:*

9. aki nem magyar honos és alaposan kell tartani attól, hogy szabadlábbon hagyása esetében a hatóság idézésére nem fog megjelenni;

10. aki magát igazolni nem tudja, vagy az igazolást megtagadja;

11. aki olyan természetű büntetendő cselekményt követ el, amellyel közbotrányt okoz és azt csak a tettes elfogásával lehet megszüntetni;

12. aki a büntetendő cselekményt a csendőr figyelmeztetése ellenére is folytatja.

C) *A következő kihágások esetében azt, illetőleg azokat:*

13. aki házalási engedély nélkül házal, vagy a házalási szabály rendelkezéseit áthágja;

14. aki tiltott mesterséggel vagy tiltott játékkal foglalkozik;

15. akik, mint mutatványosok vagy utcai zenészek működnek anélkül, hogy erre engedélyük volna, vagy akik az engedélyt áthágják;

16. akik hamis vagy gyanus igazolvánnyal vagy útlevéllal vannak ellátva, akik a hatóság félrevezetése végett álneveket használnak, hamis körülményeket adnak elő vagy ugyanabból a célból álruhában vagy másként átalakulva jelennek meg;

17. akik jogosulatlanul katonai vagy közhivatalnoki egyenruhát viselnek.

D) *Végül el kell fogni azt:*

18. aki ellen a bíróság vagy a rendőri hatóság előzetes letartóztatást vagy vizsgálati fogságot rendelt el, vagy aki ellen nyomozó levél vagy elfogató parancs van kibocsátva;

19. akit feltételes szabadságra bocsátottak, ha a reá vonatkozó rendelkezést vagy tilalmat megszegte;

20. aki jogerős ítélettel ki van utasítva vagy ki van tiltva, illetőleg akit a bíróság vagy a rendőri hatóság valamely helyen való tartózkodásra utasított, vagy valamely helyen való tartózkodástól el-

Képek Prohászka Ottokár püspök temetéséről: A gyászmenet a halott püspököt a délivasúti állomásra kíséri, ahonnan Székesfehérvárra vitték s ott temették el.

tiltott és ezt a rendelkezést, illetőleg tilalmat megszegi;

21. aki ellen bűnvádi eljárás van folyamatban, vagy akit büntett vagy vétség elkövetésével nyomatékosan gyanúsítanak és a kivándorlásra előkészületeket tesz;

22. aki valamely letartóztatási helyről, illetőleg a hatóság vagy a csendőrség őrizetéből megszökött;

23. aki gyanus körülmények között a közbiztonságra veszélyesnek látszik: pl. közveszélyes munkakerülő, engedély nélkül kolduló, kóborcigány stb.;

24. aki a szolgálatot teljesítő csendőrt megtámadta vagy veszélyesen fenyegette, durván szidalmazza vagy lealázó módon sértegeti;

25. aki az elővezetésnek ellenszegül, az őt elővezető csendőr rendelkezéseit nem teljesíti, vagy szökési kísérletet tesz.

313. Tetteskapás alatt értjük azt:

a) ha valaki a tettest vagy a részt a bűncselekményen rajtaéri;

b) ha a csendőr vagy más valaki mint szemtanu vagy szemtanu által figyelmeztetve a tettest vagy részt azonnal a bűncselekmény elkövetése után elfogta vagy üzöbe vette.

A 312. pont A) alpontja a büntett és vétség esetében szükségesnek mutatkozó elfogási eseteket ismerteti. Ezeket az eseteket a régi utasítás a 117.

§-ának V. a), VI. a), b), c), d), f) pontjai alatt sorolta fel.

Az új utasítás 312. pont B) alpontja bármely büntetendő cselekmény, tehát úgy a büntett, vétség, mint a kihágás eseteiben szükséges elfogási eseteket sorolja fel.

Ezeket az eseteket a régi utasítás 117. §-nak VI. g), h) és a VII. 1., 2. és 4. pontja jelöli meg.

Az új utasítás 312. pontjának C) pontja a kihágás eseteiben elfogandó egyéneket tünteti fel. Ezek az esetek a régi utasítás 117. §-nak VIII. 1., 3., IX. c), d) és e) pontjaiban vannak felsorolva.

Végül az új utasítás 312. pontnak D) alpontja azokat az egyéb eseteket említi, amikor még valakinek elfogása szükséges.

Ezeket az eseteket a régi utasítás 117. §-nak I., II., III., IV., a VI. c), h), a VII. 3., a VIII. a) és a IX. a), b) és h) alpontjai és a 37. §. utolsó bekezdése sorolja fel.

Összehasonlítva már most a régi utasítás 117. §-nak eseteit az új utasítás 310. és 312. pontjaival, úgy látjuk, hogy a 310. pont új elővezetési eseteinek vette fel a b), c) és f) alattiakat, a 312. pont pedig új elfogási esetként állítja be az A) 4., a B) 9., a D) 19. és 21. pontokban felsoroltakat.

Változást látunk az új Szolgálati utasítás 312. pontjának A) 1. pontjában, mely a régi utasítás 117. §. VI. a) pontjával szemben elfogni rendeli

mindazokat, akik olyan büntetéseket követtek el, melyekre a törvény halálbüntetést, életfogytig tartó vagy 5 évet meghaladó szabadságvesztésbüntetést rendel.

A 312. pont A) 6. pontja elhagyja azokat, akik a csendőrség előtt szokásos büntettesként ismeretesek, mert ezek is rovott előéletűek, tehát ezeket külön felemlíteni felesleges.

A 312. pont C) 13. alpontja a házalókat akkor is elfogni rendeli, ha ők a házalási szabály rendelkezéseit áthágják, míg a régi utasítás szerint őket csak akkor kellett elfogni, ha házalási engedéllyel nem bírtak.

A 312. pont C) 15. pontja nem említi a korcsmai zenészeket és pedig azon oknál fogva, mert hiszen nem nekik, hanem a korcsmárosnak van szüksége engedélyre, ha zenéltetni akar.

Ugyanezen pont 16. alpontjából kimaradt, mint fölösleges, a „zsarolás“ szó.

A 312. pont D) 22. alpontja a letartóztatási helyekről megszökötteken kívül még azokat is fel- említi, akik a hatóság vagy a csendőrség őrizetéből szöktek meg.

Ugyanezen pont 23. alpontja együtt említi fel azokat, akiket a régi 117. §. IX. a) és b) pontjában felsorol.

A 312. pont 24. alpontja elfogni rendeli azokat, akik a csendőrt sértegetik és nem szabja feltételül azt, amit a régi utasítás 117. §. IX. h) pontja elő- írt, t. i. hogy ha ezzel ismételt figyelmeztetés dacára fel nem hagynak.

Az elfogás és elővezetésre vonatkozó különös szabályoknál a 320. pont már a csendőrnek is jogot ad arra, hogy az elfogott egyént szabadon bocsássa, ha kétséget kizáróan megállapítást nyer, hogy a saját kezdeményezésből elővezetett egyén további őrizetben tartására ok nincsen. A régi utasítás 43. §-ának utolsó bekezdése erre csak az őrs- parancsnoknak adott jogot.

Katonai büntetéseink száz év előtt.

Irta: ZSOLDOS BENŐ
budapesti kir. ítélőtáblai bíró.

Azok után a közlemények után, melyeket a Csendőrségi Lapok hasábjain a régi magyar katonai büntetésekről előző számokban közzétettem, most azokat a rendszabályokat kívánom olvasóinkkal megismertetni, melyek a katonai büntető igazságszolgáltatás terén hazánkban egy évszázaddal ezelőtt voltak érvényben, már a katonai büntetőjog kodifikálásának korszakában, melyet 1812-ben rendelt el az uralkodó és csak 1855-ben nyert befejezést. E tekintetben kitűnő szolgálatunkra van az a kivonatolt, de azért bőséges anyagot tartalmazó szöveg, melyet Vajna Károly, a kir. országos gyűjtőfogház néhai igazgatója egy osztrák katonai írónak, Ignaz Franz Serap Bergmayr-nek egy kézikönyve alapján tett közzé a hazai régi büntetésekről írt kétkötetes nagy forrásmunkájában. Azok a megtorló intézkedések, amelyekről a következőkben itt szó leszen, 1812-től voltak gyakorlati alkalmazásban.

Ez időben a katonai bíróságok által kiszabott halálos büntetéseket kötéllel, karddal, vagy golyóval hajtották végre. A testi büntetéseknél három fő neme volt: 1. a közvetlenül testi fájdalmat okozók, vagyis a hóhér által való kiséprűzés, a megbélyegzés, a vesszőfutas, aztán a pálcá- és korbács-csapás; 2. a testre nézve terhes nehéz munkára való kényszerítés, amilyenek a sánemunka, a fenyítőház és a katonai határőr-

vidéken való közmunka; 3. a várfogság, a fogház, a foglár- vagy házi fogság, a száműzés, egy helységből vagy járásból való kitiltás, a *confinatio* (egy neme a száműzésnek, arra való kényszerítés, hogy az elítélt egy bizonyos helyen meghatározott ideig tartózkodjék) és a hadiszolgálatra való rászorítás meghosszabbítása.

E büntetések között különösebben jellegzetes megtorlási mód volt a *vesszőfutas*, mely a hivatkozott rendszabályok értelmében csakis az *obligát legénység*-gel szemben volt alkalmazható, az őrmestertől lefelé. E büntetés legfelső foka volt 300 ember között való tízszeri föl- és aláfutás egy, legfeljebb kétszeri vesszőváltással. Forrásunk itt megjegyzi, hogy Ausztriában a vesszőfutas legsúlyosabb esete háromszori vesszőváltással történt, úgy, hogy az elítélt ekként nem kevesebb, mint 6000 csapást kapott a meztelen hátára, ha ugyan odáig kibirta, ami által ez a büntetés nem egy esetben egyértelmű volt a halálos ítélettel s főként ismételt szökés és durva fegyelemsértés eseteiben alkalmazták.

A pálcacsapást, mely önálló büntetesként sem haladhatta meg a százat, — a férfiakra, a korbácsütést pedig a nőkre szabták ki, de legtöbbször csak átmeneti büntetés volt a börtönben vagy a kihallgatás alkalmával tanúsított illetlen magaviseletért, vagy avégből, hogy a bűncselekményt tagadó tettetést vallomásra bírják.

A sánemunka kegyetlen büntetését 1—10 évig terjedhető időtartammal csak a teljesen javíthatatlan katonai büntettesekre lehetett kiszabni. Az elítélt és rangjától megfosztott szökevény-tisztet, ha a körülmények vele szemben további, de nem halálos büntetést tettek szükségessé, közlegényként végzendő sánemunkára ítélték. Az ilyen egyént büntetésének ideje alatt mint katonát becstelennek tekintették, de ha kiállotta a büntetést: ezáltal megtisztultnak ismerték el, a katonai rend minden jogába és szabadságába ismét belépett. A sánemunkára másodszor elítélt embert azonban katonai szolgálatra örökre képtelennek és mint javíthatatlan gonosztevőt, a katonai rendre méltatlannak ítélték.

Az ismertett rendszabályok szerint mindazokra a büntetésekre, amelyek a fölmerülő körülmények szerint fokozottabb, tetszés szerinti büntetést, de nem sánemunkát, vagy fenyítőházat érdemelnek, a katonai határőrvidéken és kivált a községekben a közmunka-büntetés is kimondható. E büntetés tartama azonban egy évnél tovább nem terjedhetett, mert különben sánemunkának volt a helye. A közmunkát az arra ítélt katonának mindig vasban kellett teljesítenie és lehetőleg épen abban a községben vagy járásban, hol a bűncselekményt elkövette.

Csekélyebb súlyú vétségek elkövetőire fogház-büntetés volt kiszabható és pedig a legénységre és katonai egyénekre az őrmestertől lefelé. Ez a fogház indokolt esetben kenyér és víz mellett való bőjtellel, továbbá hosszú- és kurtavassal volt súlyosbítható; a rendszabályok 83. §-ának kifejezett előírása szerint azonban a kurtavassal minden egyes esetben ügyelni kellett arra, hogy az arra ítéltnek minden kiállott hat óra után legalább két órai pihenést engedjenek. E büntetés kiszabására a század- vagy ezredparancsnok volt jogosult azzal a korlátozással, hogy a századparancsnok legfeljebb csak 48 órai kurtavassal, vagy négy napi víz és kenyér melletti fogságot szabhatott ki, míg az utóbbi tartamát az ezredparancsnok tizennégy napig terjedően állapíthatta meg, ez esetben azzal a kifejezett „enyhítéssel“, hogy az elítélt hetenként háromszor melegételt is kapjon.

A 87. §. az úgynevezett foglár-fogság büntetését szabályozza, akkép rendelkezvén, hogy a foglár-fogság őrmesterre, szakaszvezetőre, hadapródra, foglár- ezredparancsnokra, fő- és alorvosra, fuvósra, főtisztre és az ezred többi törzsszemélyzetére, valamint valamennyi katonai bírói illetőség alá tartozó hivatalnokra alkalmazható és pedig az őrmesterre, szakaszvezetőre és hadapródra előző bírói ítélet nélkül is az ezredparancsnok parancsára hosszú- vagy rövidvassal, meg kenyér és víz mellett való bőjtellel, a foglár- ezredparancsnokra és alorvosra pedig hasonlóképp vassal szigorítva hajtható végre. A főtiszteket és a velük egyenlő

Ahol a kínai polgárháború folyik: A hadszíntér térképe.

rangban levő törzsbeli személyeket és katonai hivatalnokokat csakis akkor lehetett vasra verni, ha elkövetett bűnük „a pört megérdemli.”

A jelentéktelenebb súlyú vétségeket elkövető főtisztokkal, velük egyenlő rangú törzsbeli személyekkel és katonai hivatalnokokkal szemben az ezredparancsnok, belátásától függő időtartammal, házi fogságot szabhatott ki. Úgy a foglárfogságért, mint a most jelzett házi fogságért a kapitány két forint, az alantás tisztek, köztük az ezred- és zászlóalj segédtiszt is, úgyszintén az ezredorvos 45 krajeár fogházpénzt tartozott fizetni a foglárnak. A számvevő és a hadbíró a tiszti rangja szerint fizetett, míg a többi katonai egyéneknek és őrmestertől lefelé nem kellett fogházpénzt fizetnie.

A várfogságot tisztokra és a velük egy rangban levő, törzshöz tartozó egyénekre és katonai hivatalnokokra, a kir. ezredhadapródokra és mindazon katonai bírói illetékesség alá tartozó nőnemű személyekre lehetett alkalmazni, akik a fenytóház-büntetés alól mentesítve voltak és pedig ezek az ezred- és főorvosok, a tábori hadiroda hivatalnokai, a biztosságnál, az élelmező-hivatalnál stb. alkalmazott fejedelmi és városi hivatalnokok feleségei és leányai. E várfogság legkisebb tartama egy év volt és rendszerint 10 évig terjedhetett. A büntetés tisztokkal szemben mindenkor rangvesztéssel járt, míg a hivatalnokoknál elboesájtás, a

hadapródoknál pedig apródi állásukból való elboesájtás volt az elmaradhatlan következménye.

Ha a bűnösnek talált egyén nem követett ugyan el valamely közveszélyes, a közre ártalmas cselekményt, de a bizonyítást nyert bűncselekmény mégis olyan, hogy a tettesek szolgálati vagy lakóhelyén való további ottmaradása vagy különös megbotráncozást, vagy visszaesést eredményezhetne, — amilyenek az istenkáromlás, kerítés, házasságtörés és általában az erkölcs ellen való vétségek — ez esetben egy bizonyos helyről, vagy járásból meghatározott időre, vagy örökre való száműzés (Verweisung) mondható ki. Nem sokban különbözik ettől a cikkünk elején már ismertetett *confinatio*.

Izgatott időkben könnyebb az indulatok árját követni, mint azt a hon érdekében csillapítani. Aki ilyen időben a kedélyek ingerültségével szemben szilárdság mellett óvatosságot is ajánl, félreértéseknek, sőt gyanúsításoknak is kiteszi magát, amelyeket eltűrni csak azért, hogy a haza ne szenvedjen, lelki erőt, sőt politikai bátorságot kíván. Deák.

A sárga rejtély.

A legellentmondóbb, sokszor túlzott, de minden-
esetre figyelemreméltó hírek érkeznek a távoli Kelet-
ről... A sárga óriás, mintha ébredne s kezdené le-
rázni magáról a bilincseket...

Az oroszok alaposan felhasználják a legutóbbi 2
évet, hogy elhíntsek tanaikat, melyek a nagy nyomor-
úság közepette, termő talajra kerültek. Az orosz agi-
tátorok lázítják a mennyei birodalom lakóit az euró-
paiak, főleg azonban az angolok és amerikaiak ellen,
lévén az utóbbi két állam a bolsevizmus legnagyobb
ellensége.

A hatalmas angol birodalom most vívja a végzetes
párbaját a szovjetunióval és a kínai forradalommal.
Ha ezen küzdelemben alul marad, könnyen belekerül-
het világhatalmi állásába. A washingtoni konferen-
cia óta Britannia büszke jeligeje: „Britannia rules
the waves” (Anglia uralja a hullámokat) úgy is már
megdőlt, mert ezen uralomban bizony már kénytelen
az amerikaiakkal és a — japánokkal osztozni. Az an-
gol világkereskedelem és ezzel együtt a brit imperia-
lizmus válságos napjait éli, mert bizony most könnyen
elveszhet India is... A bolsevikiek legalább is minden
eszközzel dolgoznak rajta.

1900-ban is így kezdődött a boxerlázadás; ez is
Európa ellen irányulván, Európa népei összefogtak s
az egyesült seregeknek sikerült Japán hatalmas támo-
gatásával a kínaiakat leigáznani; igaz, hogy azóta még
jobban gyűlölik a fehéreket. Tudvalevőleg Pekingben
a követségek nagy veszélyben forogtak, szerencsére
még sikerült néhány matrózkülönítményt hozni, mi-
előtt a forrongás kitört volna.

Emlékszünk még, hogy minő nehézségek árán
tudta csak Seymour angol admirális Pekinget felmen-
teni. (A volt osztrák-magyar monarchiát egy szakasz
tengerész képviselte a „Zenta” cirkálóval, Prochaska
Erich tengerészkapitány parancsnoksága alatt). Most
azonban az európai államok úgylátszik nem tudnak
megegyezni, az angol-francia ellentét kiütözik még
Kelet-Ázsiában is.

Japán teljesen távoltartja magát az európaiak ak-
ciójától; a japánok Nanking bombáztatásában nem is
vettek részt. Ép így az Amerikai Egyesült Államok
csak saját állampolgáraik életével törődnek.

Az európaiak nagy részét kínai szolgálók még ideje-
korán értesítették a készülődésről s így el-
tudtak menekülni. A kantoni kormány főparancsnoka,
Csang-Kai-Csek tábornok, erélyes vizsgálatot ígért a
bűnösök kiderítésére és szigorú parancsot adott ki,
hogy a külföldiek életét és vagyonbiztonságát minden
körülmények között respektálni kell. Az északiak fő-
parancsnoka, Csang-Cso-Lin tábornok is kijelentette,
hogy a nankingi eseményekért részben az oroszok fe-
lelősek, mert jóideje idegenellenes propagandát űznek.
Azt kívánja, hogy a külföldi hatalmak ne küldjenek
katonaságot Észak-Kínába, mert az északi hadsereg a
maga területén maga is garantálni tudja a külföldiek
életét és vagyonbiztonságát.

Erre nézve persze az ott élő európaiaknak más a
véleményük.

Ami azonban a Kínával fennálló nemzetközi szer-
ződés megváltoztatását illeti, Csang-Cso-Lin is min-
denben egyetért a kantoniakkal, s nem a közös célt,
hanem csak az eszközöket illetően vannak nézeteltéré-
sek a két kormány között.

Tehát kilátszik itt is a lóláb...

Nanking bombázása természetesen még jobban fo-
kozta az idegengyűlöletet. Most már nemcsak az angol-
ok és amerikaiak ellen fordul a kínaiak gyűlölete,
hanem a franciák ellen is, s a sanghaji francia kon-
cesszió határain is idegenellenes falragaszokat helyez-
tek el.

Csan-Kai-Csek, a kantoni hadsereg főparancsnoka
kijelentette, hogy Sanghaji elfoglalása után a kanto-
niak célja Peking elérése és az északi tartományok
megszállása, mert *kormányja Kína egységét vissza
akarja állítani*. A hadsereg jobbszárnya, állítólag a
tengerpart mentén folytatja előnyomulását, a bal-
szárny a Nanking-pekingi vasuti vonal mentén kezdi
meg az offenzívát, ugyanakkor Feng tábornok Mongo-
liából hatol előre Peking felé.

Hogy a nacionalista mozgalmat lépten-nyomon za-
varják bolsevik beavatkozások is, azt az is mutatja,
hogy a sanghaji északi pályaudvaron kitűzték a
szovjetzászlót.

Csang-Cso-Lin tábornok állítólag kijelentette, hogy
intervencióra kérte fel az európai hatalmakat, hogy
akadályozzák meg a szovjet orosz befolyás terjeszke-
dését és távolítsák el a szovjet ügynökeket Kínából.
Tiltakozott az ellen is, hogy egyre-másra érkezzenek
Dél-Kínába európai kommunista agitátorok.

Aki ismeri a sárgák hamisságát, az tudja, hogy
ezek a kifogások és mentegetőzések mit érnek...

Nanking bombázására különben Moszkvából már
is megjött a visszhang, amennyiben a szovjet kiált-
ványt tett közzé a világ valamennyi munkásához. A
kiáltvány a nagyhatalmak kínai expedíciójának célját
abban jelöli meg, hogy a nagyhatalmak kapitalista
nyereségeiket akarják biztosítani Kínában, a kínai
forradalom elnyomásával. A Comintern összetartásra
hívja fel a világ valamennyi munkását és parasztját
és főleg Afrika és Ázsia elnyomott népeihez, az indu-
sokhoz, malájaiakhoz és kínaiakhoz fordul azzal a fel-
szólítással, hogy vegyék fel a harcot a kapitalista álla-
mok irtó hadjárata ellen...

Oroszország kínai vérrel akarja megszerezni az
ázsiai hegemoniát. Anglia szokása szerint arannyal kí-
sérli meg fenyegetett világuralmi pozíciójának meg-
védését. Loyd George a világháború alatt helyesen
látta meg az arany mindent eldöntő jelentőségét, de a
négy véres év emléke még túlontúl erős az emberiség-
ben s alig hihető, hogy a régi recept beváljon.

Anglia tudvalevőleg már 1927 eleje óta folyton erő-
síti flottáját és csapatait a távoli Keleten. Így például
a Hermes repülőgép-anyahajót 30 géppel már január-
ban Hankau elé küldték, egy torpedóromboló rajjal
(9 hajó) és az „L. 27.” merülő naszáddal együtt. Az
„Esmerald”, „Entreprise” és „Carodic” új cirkálók is
nemsokára ott teremtek.

Januárban a Maltában fekvő cirkálóosztályt (5
hajó) és a 10.000 tonnás „Maine” kórházhajót is útba-
indították már Kelet-Ázsiába. Nemsokára rá egy
újabb cirkálócsoporthoz. Február és március havában
még több új és erős hadihajót — de már fehér tenge-
rész- és szárazföldi csapatokkal — küldték Kínába.

A „Ladybird” ágyúnaszádot, mely az összeomlás
után éveken át a Dunán tartózkodott s itt Budapesten
is láthattuk, szintén Kelet-Ázsiában találjuk.

A kínai hadsereget a következők jellemzik:

A kínai katona általában edzett és roppant sze-
rény. Húst jóformán soha sem eszik, egy kis darab ke-
nyér és marék rizs az egész tápláléka. Erélyes és he-
lyes vezetés mellett, a kínaiak egészen jól harcolnak,
igaz, hogy minden ezrednek megvan a maga külön
hőhéra, mert a megtorlás náluk minden bűnért jófor-
mán mindenkor a halál, gyávaság, rablás, elpartolás,
viszont mindennapi dolgok.

A tiszteket a különböző kormányzóságokban több-
nyire külföldiek, jelenleg persze főleg oroszok ok-
tatják.

A legjobbak a Csang-Cso-Lin tábornok hadosztá-
lyai. Ezek a hadosztályok 2 dandárból állanak, melyek
mindegyike 3—3 ezredre tagozódik. Egy-egy gyalog-
ezred 4—4 géppuskával és 4 drb. Stockes mozsárral
rendelkezik.

A hadosztálytüzérség 1 táborig és 2 hegyi ütegből
áll. A hadosztály kötelékébe tartozik ezenkívül még 4
század lovasság és 1 műszaki zászlóalj. A csapatok ér-
teke teljesen a parancsnokoktól függ.

Az 1919 május 1-i egyezmény értelmében a nagy-
hatalmak, kivéve Német- és Oroszországot arra köte-
lezték magukat, hogy Kínának hadiszereket nem szál-
lítanak. Ezáltal a mennyei birodalomban az arzenálok,
fegyvergyárak egész sora keletkezett. A legnagyobb
telepet találjuk Mukdenben; itt 8000 munkás dolgozik
állandóan; még 15 emes ágyúkat is el tudnak készíteni.
Nagyobb hadianyaggyárak vannak még Hankau,
Sanghaji, Kanton és Sen-Si-ben.

A főfegyvernem a gyalogság, amely lehetőleg mé-
lyen ássa be magát. A gyalogság támadását tüzérség-
gel, a Stockes-mozsárral támogatják. Csang-Cso-Lin
néhány tankkal is rendelkezik.

1. sz. vázlat.

CSANG-C SO-LIN

*japán befolyás alatt,
orosz ellenes.*

○ Peking

FENG

orosz barát.

EUROPÁI

befolyás alatt,

kanton

ellenes.

WU-PEI-FU

várakozó állásponton.

Sárga-tenger

Kiau-tschou

Nanking

○ Shanghai

○ Tschou-Fu

CSANG-KAI-CSEK

*(kantoniai)
idegenellenesek,
oroszbarátok.*

CSONKA MAGYARORSZÁG

1:5,000,000

0 50 100 150 200 250 300 350 400 km.

A tüzérség alkalmazása kezdetleges, a hatás meglehetősen gyenge. Az ütegeket mindig megerősítik árkokkal, drótsövénnyel, azonkívül igen ügyesen leplezik, azonban majdnem mindig közvetlenül tüzelnek. Mivel a háború nagyjából vasútvonalak mentén folyik, sokszor használják a páncélvonatot; ezek ágyúinak hatása rendszeren éppen oly gyenge, mint a tábori tüzérségé.

A lovasságot a kozákok mintájára szervezték. A ló a lovasnak tulajdonát képezi, a lovascsapatok fegyvelme igen gyenge lábán áll, rablás és fosztogatás képezi fő-sajátságukat.

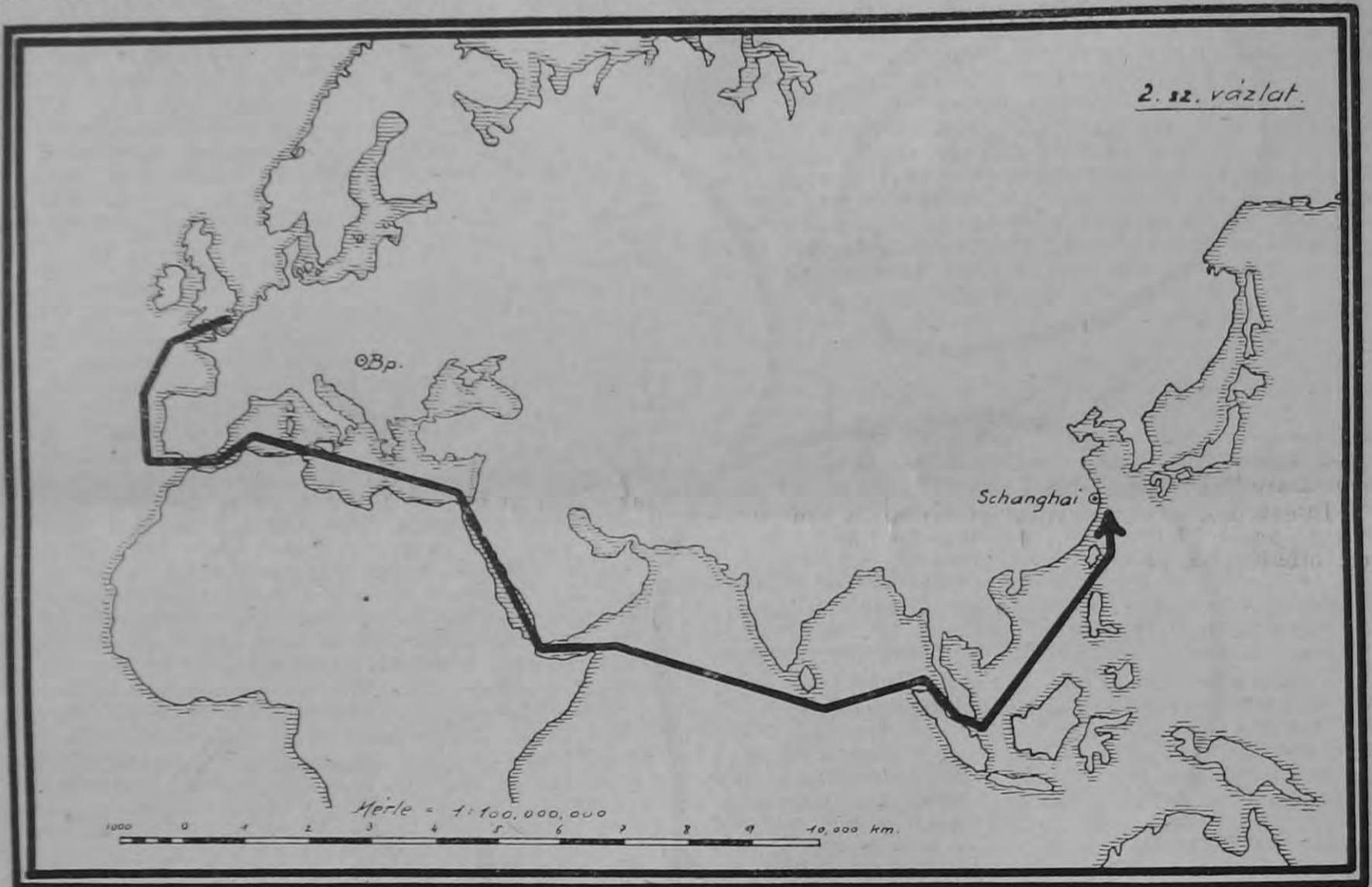
Minden kínai seregnél találunk repülőket, a kantoniak repülői természetesen oroszok. A repülők fényképezési és bombavető szolgálata nincs még kifejlődve, hiányzik hozzá az anyag s a megfelelő ügyesség. A repülők az egymással való küzdelmet elvileg elkerülik, legfeljebb pisztolyaikat sűtik egymásra, természetesen legtöbbször teljesen hatás nélkül.

A vezetők még akkor is gyűlölik az idegent — a fehér ördögöt, — ha ezek segítségét igénybe veszik. A katonák csak addig engedelmeskednek tábornokaiknak, míg ezek ténykedéseit a szerenese kíséri.

A vezetők nagyon félnek az árulástól s ezáltal intézkedéseikben sokszor habozókká válnak. Legfőbb gondjukat arra fordítják, hogy minél több katonát csábítsanak az elpártolásra; lehetőleg arra utaznak, hogy az ellenségnek egész hadosztályait csatlakozásra bírják. A harcot sohasem folytatják a végkimerülésig, óvatosak.

A vezetők nem igen tudnak megegyezni, egymás között is folyton veszekesznek; itt-ott azonban egyesülnek a külső veszedelem ellen. Erre nézve ugyan bajos prognózist állítani, de feltételezhetjük, hogy a gyűlölt angolokkal, amerikaiakkal és franciákkal szemben összefognak.

A hadműveletnek rendszeren az anyagi kimerülés

A műszaki csapatok kitűnő munkásokkal rendelkeznek, kik a vasútvonalak szétrombolását és helyreállítását nagy ügyességgel végzik.

A kínaiak számos rádió-állomással is rendelkeznek, de ezek iskolázott erők híján nem sokat érnek.

Tudvalevőleg a kínai birodalom nagyon út-szegény, tehát a vasutaknak nagy szerepük van; a harcok is majdnem mindig a vasutak mellett folynak, úgy, mint annakidején 1900-ban a boxer-lázadás alkalmával. A vasutak kihasználása igen célszerűtlen, mivel a személyzetnek a katonák és tisztek derűre-borúra adnak ki utasításokat. A terror következtében a vasutasszé-lyzet engedelmeskedik, ennek természetesen számos baleset a következménye.

A hadbiztosági szolgálat a lehető legrimitivebb. A katonák ruházata nagyon hiányos, ezek élelmezése sem okoz a hadbiztoságnak valami különös gondot, mert egy kis rizs, liszt és tea mindenütt akad, evvel pedig a kínai katona teljesen ki van elégítve.

A sebesültek és betegek ellátása kritikán aluli, ha nem volnának európai orvosok a kórházakban, úgy a sebesültek tömegesen pusztulnának el. Még a könnyebb sebesültek sem térnek vissza többé a frontra. Igen sok az önesonkítás is.

vet véget. Ha elfogy a lőszer és műszaki felszerelés, a hadseregek hazamennek és kiegészítés után ismét „megkezdik a harcot”.

Az 1925-ik év a kínai kereskedelmet nagyon felledítette. Az ország oly nagy, hogy a végtelen birodalomnak aránylag csak igen kis része jön számításba, mint hadszíntér s csak ezek szenvednek a háború borzalmi alatt. A borzalmakhoz azonban a mennyei birodalom sárga fiai hozzá vannak szokva, mert egy-egy nagy árvíz, ragályos betegség sokkal nagyobb áldozatokat követel, mint a mostani háború.

A háború fontosságát a kínai hadjáratban nem az egymással küzdő seregek, pártok hadműveletei adják, hanem a sárga fajnak öntudatra való ébredése. Az angolok és franciák a multban mindig gyarmati katonákkal dolgoztak, hadseregük legnagyobb része most is az, azonban már kénytelenek voltak fehér csapatokat is küldeni, mert a színes gyarmati katonáknak is alaposan kinyílt a szemük a világháborúban. Ott látták, hogy ölik egymást a fehérek, különösen Franciaországban, továbbá Szibériában, Palesztinában és balkáni fronton. Kinyílt a szemük s a fehér ember tekintélye alaposan megrendült előttük. Ebben rejlik a kínai hadjárat nagy veszedelme.

Kasszafűrók elfogása.

Irta: FRIDMAN ANDRÁS tiszthelyettes (Tata).

A Szolgálati Utasítás 24. §-ában lefektetett azon rendelkezés, hogy a csendőrnek ismernie kell a közbiztonsági szolgálatra jelentőséggel bíró személyeket, kik foglalkozásuknál fogva naponta több személlyel érintkeznek, rendkívüli fontos és a közbiztonsági szolgálatban nélkülözhetetlen is annak betartása.

Erre nézve egy a közelmúltban örsömön elkövetett bűncselekmény fényes példát ad, melyet az alábbiakban öhajtok ismertetni:

A gyakorlati életből láttuk, hallottuk és tapasztaltuk, hogy egy elkövetett bűncselekmény nyomozásának a kiindulópontja a helyszíni szemle. A helyszínen talált minden elképzelhető nyomot — melyeket a gyanúsított hagyott hátra, vagy idézett elő — biztosítanunk kell. Múltán mondhatjuk, hogy az elkövetett bűncselekményeknek mintegy 75—80%-át a helyszíni szemle alapos megejtése útján sikerült kinyomozni. Ma már azonban ez is közismert az állandó bűnözők előtt. Mutatja ezt egy a közelmúltban elfogott Vozári nevezetű kasszafűró kijelentése, ki maga kijelentette, hogy ha őt el nem árulják a besúgók, soha el nem fogják, mert olyan körülményeket követi el a bűncselekményt, hogy a helyszínen nyomot maga után nem hagy.

A tatai örs 1927. évi január hó 8-án 8 órakor arról értesült, hogy a helybeli adóhivatal zárt ajtóit ismeretlen tettesek 7—8-ára virradó éjjelen álkulccsal kinyitották, az egyik irodahelyiségben a páncélszekrényt megfúrták és annak tartalmát: kényszerkölesön-kötvényeket, arany-ezüst letét-tárgyakat és készpénzt ellop-ták. A kár 1,235,250.000 koronát tett ki.

Alulírott, mint a tatai örs ideiglenes parancsnoka, Hadnagy Ádám törzsörömester és Pintér István csendőrökből állott járőrrel azonnal a helyszínére siettem, hol alaposan mindent átvizsgáltunk. Találtunk ott egy olajjal teljesen átítatott papirdarabkát és egy két cm. hosszúságú feszítővasnak a letört hegyét; más nyom egyáltalában nem volt felfedezhető, sem ujjnyomok nem maradtak vissza.

Intézkedésem folytán Kálnoky Zoltán és Vida István csendőrökből állott járőr a helyben levő két állomásra lett útbaindítva azzal a meghagyással, hogy a betörés éjjelen szolgálatot teljesített vasúti alkalmazottaktól érdeklődjék, hogy kik voltak olyan utasok, kik esetleg előttük ismeretlenek voltak és azok milyen irányban váltottak jegyet.

Szentgyörgyi Antal vasúti intéző, ki a betörés éjjelen a tatai állomáson épen szolgálatot teljesített, arra nézve, hogy a jelzett éjjelen kiknek és meddig szóló jegyet adott ki előadta, hogy kb. 1 óra 50 perckor egy előtte ismeretlen egyén a pénztár ablakát 3—4 ízben megzörgette s beszólt, hogy: „Mikor megy, kérem, a legelső vonat Pest felé?” Szentgyörgyi a kérdezősködőt a váróterembe utasította, de mikor pár pillanat múlva utána nézett, már sehhol sem találta. 2 óra 18 perckor ugyanez az ember 3 jegyet kért Törökbálintig. Jegyváltás közben olyan félre állott a pénztár ablakától, hogy a jegykiadó csak a kezefejét láthatta. A jegyváltás után újra eltűnt, csak mikor a 2 óra 32 perces személyvonat már indult, akkor szaladt 3 egyén az első vágányon kilökve volt üres vasúti kocsik közül a vonatra. Szaladás közben úgy iparkodtak magukat felismerhetetlenné tenni, hogy kabátjuk gallérját fel- és sportsapkájukat teljesen lehúzták.

A járőr még aznap Törökbálintra utazott és az ottani vasútállomáson a betörés éjjelen szolgálatot teljesítő személyzetet kérdezte ki arra nézve, hogy az oda 4 óra 46 perckor érkező személyvonatról kiket láttak leszállani. Ezek azonban egybehangzóan előadták, hogy se felszálló, se leszálló utasuk nem volt. A járőrnek az a gyanuja támadt, hogy a három ismeretlen leszállhatott a vonatról úgy is, hogy a leszállásukat nem vették észre, ezért a járőr bement a helyi érdekű villamosvasutak végállomására, hol megállapította, hogy a Törökbálintról 5 óra 10 perckor induló villamosnak kik voltak a kalauzai.

A járőr Rövid Lajos kalauzt, Katzberger Márton kocsivezetőt kikérdezte, kik előadták, hogy Törökbálintról 5 óra 10 perckor indultak, de elindulásuk alkalmával senki, hanem Budaörsön három egyén szál-

lott fel a kocsijukra és Budapest—Ménési-útig váltottak jegyet. Ménési-útra való megérkezésükkor még három jegyet kértek, melyek a belterületi villamosokra is érvényesek voltak.

A járőr fontosnak vélte az illetők által megváltott jegyek számait is feljegyezni, hogy egy esetleges házkutatásnál, ha letagadnák az utazásukat, ezek is jó bizonyítékul szolgáljanak.

Személyleírást a kalauzok nem sokat tudtak mondani, csupán a termetükre és ruhájuk színére tudtak visszaemlékezni. A kalauz csak arra emlékezett, hogy felszállásuk alkalmával az egyik azt kérdezte, hogy milyen pénzzel fizessen pengővel-e avagy koronával? A kérdés után összenéztek és szemüket hunyorítva megállapodtak, hogy koronával fizessen, mint Tatán az állomáson és így fizetett egy 50.000 koronás bankjeggyel. Eközben az egyik a zsebében pengőket zörgetett. Arra nézve, hogy csomagot láttak-e náluk, előadták, hogy egyiknél egy kisebb csomagban szerző számféle csörömpölt. Hogy a Ménési-úton melyik villamosra szálltak át, azt nem figyelték meg, csupán azt tudták megmutatni, hogy ők a Ménési-útra reggel 6 óra 5 perckor érkeztek meg és arra még emlékeztek, hogy az utánuk jövő, de a belváros felé haladó villamosra szálltak át.

A járőr felment a villamosvasutak igazgatóságához annak a megállapítása végett, hogy 6 óra 5 és 10 perc között milyen számú villamosok közlekedtek a Ménési-úton át.

Ez az érdeklődés azonban nem vezetett eredményre, mert a járőr azt a felvilágosítást kapta, hogy reggel három irányból is indulnak villamosok a Ménési-úton keresztül és ezeknek 8 óráig sem az indulásuk, sem pedig az érkezésük nincs időhöz kötve.

Bekes Gyula Máv. kalauzt, ki azon a vonaton teljesített szolgálatot, melyikkel a három ismeretlen egyén Tatáról elutazott, a járőr szintén kikérdezte, ki előadta, hogy a keresettek emlékszik. Az elindulás alkalmával nem egy szakaszba ültek, hanem külön és pedig: egyik egészen külön, a másik kettő egymással szemben foglalt helyet. Sapkájukat annyira lehúzták és kabátjuk gallérját úgy feltúrták, hogy az arcukat egyáltalán nem láthatta. Jegyük Törökbálintig szóllott, de Budaörsön a vonat megérkezésekor nem is várták meg a vonat megállását, hanem leugrottak és az állomás mögé szaladtak. A vonaton kérdezték tőle, hogy mennyit kellene ráfizetniök, ha ők nem Törökbálinton, hanem Kelenföldön szállanának ki, majd az egyik közülök azt mondta, hogy szálljanak csak Budaörsön ki.

Bekes kalauz az illető egyéneknek csak hozzátvetőleges életkorukra, termetükre és a ruhájuk színére tudott útbaigazítást adni.

Ezen kikérdezések után a járőr Bekes Máv. kalauzt, Rövid Lajos Héví. kalauzt és Katzberger kocsivezetőt azért, mert odanyilatkoztak, hogy ezen személyeket bármikor még fényképen is felismernék, felhívta a főkapitányság bünyügyi osztályához és ott a kasszafűrók, falbontók és álkulesosok fényképeit megmutogatta nekik. A fényképek közül Csicsai János személyében Bekes kalauz egyet felismert. Ezen felismerése után a járőr Csicsait Budapesten a Lázár-utca 13. házszám alatt, hol Hullin János viceházmesternél lakott másik társával, Somogyi Bálinttal együtt, elfogta. Rövidesen kiderült, hogy ők voltak a tettesek.

Kikérdezésük során előadták, hogy hárman, névleg: Somogyi Bálint, Csicsai János és Cherbet János megegyeztek abban, hogy vidéken fognak közösen kasszafűrásokat eszközölni. Így kerültek Tatára, hol az állampénztár kasszáját fúrták meg és a bennelevő összes értékeket elvitték. Somogyi és Csicsai december hónapban szabadultak a szegedi csillagbörtönből és még a börtönben megegyeztek, hogy ha kiszabadulnak, együtt fognak „működni”. Harmadik társukat Budapesten beszélték reá a cselekményre. Beismerték azt is, hogy azzal a jelzett vonattal utaztak Tatáról Budaörsig, onnan pedig szintén a jelzett villamossal mentek a Ménési-útig, hol egy belvárosi villamosra szálltak át. A bűnjelek közül csak egynéhány kötvény és 3 darab 20 koronás arany hiányzott, minden egyéb hiánytalanul megkerült, ami az említett járőr derék tagjainak, Kálnoky Zoltán és Vida István csendőröknek az érdeme.

Érdekes dolgot tudtunk meg a nyomozás alatt. Ha a büntettek három-négyen vagy még többen vannak, közülük valamelyik feltétlenül el van látva rendes és hiteles igazolványokkal. Ha most egy büncselekményt elkövetnek úgy rendszerint az megy jegyet váltani, akinek az igazolványai megvannak és ha pl. csendőrség vagy rendőrség teljesít ott szolgálatot úgy a büncselekmény után nem mennek együtt, hanem akinek igazolványa van az megy elől azért, hogy, ha netalán valaki igazolásra szólna fel, addig, míg az igazoltatás tart, a többinek legyen ideje a bűnjeleket eldöbni vagy elrejtteni, vagy pedig elmenekülni.

A csendőrségi motorkerékpárok megválasztásának irányelvei.

Irta: Revisnyei REVICZKY ZSIGMOND főhadnagy.

Szárnyparancsnokaink motorizálásának eszméje mindnyájunkat élénken foglalkoztat és főképen azokat, akik a motorsporttal már régebb idő óta foglalkoznak.

Közleményem leírására a múlt évben megjelent „Motorkerékpár a csendőrség szolgálatában” című cikk indított, nem azért, mintha annak bírálatába óhajtanék bocsátkozni, csupán — mint a motorsporttal már régebben foglalkozó ember — a még eléggé meg nem világított tudnivalókat óhajtanám felemlíteni azon bajtársaim részére, kik eme sporttal behatóbban, illetve a motoros gépek szerkezetének tanulmányozásával nem foglalkozhattak.

A csendőrség belszolgálatára, a szétszórt elhelyezés, fegyelmi viszonyok ellenőrzése stb. a motorkerékpár bevezetését a vasúti és egyéb közlekedési eszközök megkötöttsége miatt szinte nélkülözhetlenné teszik, tehát ennek fejtegetésével foglalkozni nem is óhajtok annál kevésbé, mivel annak fontosságát már úgylis több oldalról alaposan megindokolták.

Nézetem szerint most már annak a kérdésnek a tisztázása keres megoldást, hogy tulajdonképpen melyik is az a gép, mely a legalkalmasabbnak bizonyulna anyagi, éghajlati, de különösen rossz útviszonyaink tekintetbe vétele mellett szolgálatunknak akadály, — de főképen balesetmentes lebonyolítására. Egyik bajtársam múlt év december 1-i közleménye az anyagi kérdést tárgyaló fejezetében egy „jó” (angol) motorkerékpár beszerzését látja a legalkalmasabbnak. Amennyiben épen az anyagi részben a tőlünk aránylag legmesszebb levő beszerzési forrást említi, vessük fel azt a kérdést, hogy mibe is kerülne egy aránylag legolcsóbb (50 font sterlinges) angol gép szállítási költségével együtt Budapesten.

Egy 80 kg. nettó súlyú gép csomagolásban circa 120 kg. A szállítási költség Londonból Budapestre q-ként 20 shilling, jelen esetben tehát 24 shilling. A biztosítás 6 shilling, a kövezetvám 2 shilling, úgy hogy az egyéb költségekkel együtt circa 2 font sterling szállítási költséget számíthatunk. A csomagolás költsége 2 font sterling. A vám 80 kg.-ra átszámítva a pneumatik-pótdíjjal együtt körülbelül 13 pengő 44 fillér. Ehhez azonban még hozzászámítandó 7 P 68 fillér szemledíj, 12 P helyi kiadás és 2% forgalmi adó, végül a teljes összeg után fizet a vevő 10% luxusadót (ennek elengedése azonban a többek között, szolgálati használatra szánt gépeknél kérvényezés és kellő igazolás esetén kieszközölhető).

Tehát az összeg:

a gép ára	1386 P
a szállítás	55 „ 44 fillér
a csomagolás	27 „ 68 „
vám	134 „ 64 „
szemledíj	7 „ 68 „
egyéb költségek	12 „

összesen: 1623 P 44 fillér

2% forgalmi adó 32 „ 04 „

összesen: 1655 P 48 fillér

10% luxus adó 165 „ 54 „

összesen: 1821 P 02 fillér

Levizsgázás, szám: 36 „

végösszeg: 1857 P 02 fillér

A gép árában a kereskedőnek a gyár által megengedett haszna is bennefoglaltatik. Természetesen a gép ára csak azon esetben alakul így, ha az készpénzért lesz megvásárolva. Részletfizetés esetén a jelzett végösszeghez körülbelül 80—160 pengőt kell még hozzászámítanunk, esetleg még többet, mert hiszen még attól is függ ezen összeg nagysága, hogy milyen részletre és milyen lejáratra szól a megállapodás.

A vámkérdés különösen az oldalkocsinál érezhető, ami tekintet nélkül annak súlyára és arra, hogy párnázott-e vagy párnázatlan, 23 P 20 fillérben van megállapítva. Bár ez kis olcsóbbodást jelent a vámtételek redukiója óta, egy oldalkocsi ára így is felmegy 640—720 pengőre, esetleg még többre is.

Állami beszerzés esetén természetesen a beállított összegek nagysága bizonyos %-ban csökkenni fog.

Így megismerkedtünk az angol gép árával, de nem fontoltuk meg, hogy megfelel-e az a mi céljainknak.

A bajtársam által említett és ajánlott gép nem azért jó, mert angol, hanem az angoloknak azért jó, mert az angol viszonyoknak a legjobban felel meg. Nekünk tehát a gépek megválasztásánál nem a tetszetőséget kell szem előtt tartanunk, mint azt a legtöbb laikus vagy kezdő motoros teszi, hanem annak feladatát és ezzel szoros kapcsolatban levő építését kell szem előtt tartanunk. A legtöbb külföldi gép a sebesség fokozására mély súlyponttal van szerkesztve, ami a gépek alacsony szerkesztését vonja maga után, az alacsony építés pedig kifogástalan útviszonyokat követel. Már pedig az a gép, amelyik túlságosan alacsony, melynek motorteknője mély, csonka országunk városokkivüli úthálózatát tekintve már eleve nem lehet alkalmas.

Nem lehet beszerzéseinkben idegen államok, különösen a városi rendészeti szervek motorkerékpárvásárlásaihoz igazodnunk.

Szem előtt kell tartani, hogy a csendőrtiszt szolgálati teendőinek elvégzése közben igen gyakran kénytelen a jó utakról letérni s útját nagyobb távolságokon keresztül rosszabb útviszonyok mellett folytatni, már pedig erre a jelenleg forgalomban lévő motorkerékpárok 90%-a nem alkalmas. Nem alkalmasak pedig az aszfaltra számított építésük miatt. Épen ennek igen gyakori követke-

ményei a mi országutainkon előforduló kisebb-nagyobb balesetek egyrésze is.

A mi legjobb utainkon is előfordul, hogy az úttesten keresztül és az útvonalra merőlegesen (különösen falvakban) hirtelen vízlevezető csatornákra bukkanunk, amelyeket a vezető csak az utolsó pillanatban fedezhet fel, már pedig azoknak a kelleténél mélyebb barázdája az alacsony motor-teknős kerékpárosra vagy gépére gyakran végzettsé válhatik. Nemcsak ez a kis akadály, de az úton pár cm.-re kiálló kő is hasonló kellemetlenség okozója lehet. Nem beszélek elcsúszásról, csupán az akadályok azon kis fajtájáról, amelyek a motorteknő nagyobb mélységével vannak szorosabb összefüggésben.

Eddig főleg a mély teknőjű motor hátrányait óhajtottam megvilágítani, amiből azonban természetesen nem lehet annak szükségére következtetni, hogy így tehát magas beépítésű motort kell beszerezniünk. Ez már túlzás volna, mert a magas konstruálással a gép stabilitása szenvedne hátrányt. Vonjuk tehát le a két szélsőségből a közép-arányost és válasszunk olyan gépet, amelynek motorteknő magassága az átlag motoroknál magasabb. Ez pedig a legkevesebbé mondható az angol, francia, vagy az olasz gépekre.

Tudom, hogy állításommal vitára adok okot, de sajnós, annak fejtegetésébe, hogy az előbbi államok nemcsak saját szükségleteikre készítik gépeiket, — ezen cikkemben nem bocsátkozhatom.

Bár a motorteknő mélységének megválasztásánál inkább a balesetek elkerülésének szempontját mérlegeltem, a következőknél a tartósságot veszem irányadóul.

Nem foglalkozhatom behatóan a motorkerékpár minden egyes alkatrészével, csak kiemelni szándékozom azon főbb részek építési módozatait, amelyek gépeink megválasztásánál mondhatnám azok legfontosabb elemeit képezik. Ilyen például mindjárt a váz. Ez képezi a motorkerékpár gerincét és pedig azért, mert ez van a legjobban úgy a külső, mint a belső erőművi hatásoknak alávetve. A váz megválasztásánál természetesen nekünk, csendőröknek megint az úttest minőségére kell tekintettel lenniünk, mert minél rosszabb az út, amelyen közlekedünk, annál erősebb vázra és a lökéseket tompító tökéletes rugózásra van szükségünk, már pedig ha a gép aszfaltra készült, az a mi céljainknak már nem felelhet meg. Nekünk egy Webb-villával ellátott kettős zárt váz felelne meg a legjobban. Ami a vázra vonatkozik, az hasonlóan a gép abroncsozására, illetve futószerkezetére is fennáll. Legyen a gépünk futószerkezete, illetve abroncsozása szalagfékekkel és ballongummikkal ellátva.

A gépet mozgó erő megválasztása körül igen sokféle nézet alakult ki. Az én nézetem, hogy a motor olyan legyen, hogy az a gépet megterhelve úgy jó, mint rossz utakon, lejtőn lefelé, nagyobb távolságokon is egyaránt üzemzavar nélkül vigye tovább. A motor többek között a henger ürtartalmával, a gép súlyával, a közlekedési vonal talajával és a követelményekkel egyenes arányban áll.

A megválasztandó gépekkel nem akarunk sebességi rekordokat javítani, nem akarjuk a szelepek elhelyezésével és vezérlésével a gép akceleráló

képességét fokozni, nekünk egy megbízható, jó anyagból készült, mondjuk „közbiztonsági motor“-ra van szükségünk. Ez pedig a 4 ütemű 500 cm³ Jap (Tottenhamban készült J. A. Prestwich) motor, mely szolgálatunk állandó strapáira minden tekintetben alkalmas. A kétütemű motorok beszerzését nem tartanám még időszerűnek, annál kevésbé, mert egyrészt a 4 ütemű motorok fogyasztásával még nem állnak a kívánatos arányban, másrészt, mert azok még tulajdonképpen kísérlet tárgyát képezik.

Ilyeténképpen már össze is volna állítva az a gép, amely hivatva lenne a szárnyparancsnokok használatára.

Alkalmam volt Magyarországon ismert szaktekintélyével érintkezésbe lépni, ki a maga részéről szerény véleményemmel teljesen megegyezően az 500 cm³ kategóriájú gépek beszerzését látja a legalkalmasabbnak szolgálatunk zavartalan lebonyolítására. Véleménye szerint a 350 cm³-es vagy ennél kisebb ürtartalmú gépek állandó használatra (különösen a magyar utakon) alkalmatlanok.

Most már arra a kérdésre, hogy a gép szóló vagy oldalkocsis legyen-e, csak annyit, hogy az oldalkocsi bár tetemesen drágítja a gép árát, ezzel szemben a balesetek (elcsúszás, megindulás, illetve hirtelen megállással járó elbillenés stb.) számát csökkenteni, különösen azoknál, akik kezdő vezetők, kerékpározni gyengén vagy egyáltalán nem tudnak.

Mindezekből leszűrve a következtetéseket, a csendőr szárnyparancsnoki szolgálat lebonyolítására már csak közgazdasági szempontból is első sorban a magyar gyártmányú gépek közül az 500 cm³ Jap motorral szerelt „Méray“ (szóló) gépeket találom a legalkalmasabbnak. Ezek stabil, bár még nem elég magas karterű gépek, de magyar útakra vannak építve.

Külföldi gyártmányok közül testületünk részére valami hatalmas, masszív sidecart (oldalkocsis gép), pl. az amerikai Harley Davidsonokat találnám a legmegfelelőbbeknek, mert ezeket tartom a legmegbízhatóbbaknak.

A magasabb beépítésű kartert szem előtt tartva nálunk még a kevésbé ismert „Ardie“ motorkerékpárok jöhetnének számításba.

Legalkalmasabb volna a beszerzés tisztázása végett, a csendőr parancsnokságoknál beosztott, motorsporttal foglalkozó vagy ezen gépjárműhöz értő tisztakat különböző gyártmányú, bebiztosított próbagépekkel ellátni, akik bizonyos idő elteltével, minden irányú tapasztalataikról alapos véleményt tudnának nyilvánítani. Ezen kipróbálási móddal a kincstár vagy más tulajdonos, azaz a gépet használó nem lenne károsodásnak, illetve kellemetlen meglepetésnek kitéve.

Az anyagi kérdés megoldásának irányelvei már részben ismeretesek előttünk, aminek kiegészítéseképpen nem szabad azonban szem előtt tévesztetni, hogy költség kiutalása esetében még nincs a kérdés személyeket illetőleg megoldva. Egy hosszú visszafizetésre szóló kölesön éppen évek múltán való lejáratára miatt nagy teher, különösen a mai nehéz anyagi viszonyaink mellett.

Tegyük fel, hogy a gép ezen összegből be lesz szerezve, ezzel még a kérdés megnyugtatólag

nines megoldva. Egy gépet, különösen ha azt szó-
lóban akarjuk alkalmazni, lehetőleg biztosítani is
kell. Tehát ez is bizonyos kiadást von maga után.
A biztosítás már az egyén dolga, de összehasonlít-
hatatlanul megnyugtatóbb a vezetőre vagy tulaj-
donosra az az érzés, hogy az önhibáján kívüli gép-
sérüléseket a biztosító társaság megtéríti, mint az
a tudat, hogy karamból esetén az egész motor-
kerékpár összetörésének költségeit a kölcsön tör-
lesztésével együtt, a saját zsebéből kell kifizetnie.
Azt hiába határozzuk el magunkban, hogy vigyá-
zunk, ezzel csak legföljebb megnyugtathatjuk ma-
gunkat, de a következendő veszélyeket még nem
hárítottuk el. A motoros, ha magánegyén, bizo-
nyos számú lóerő után évenként egy megha-
tározott összegű közlekedési adót is köteles fizetni
gépe után, mely adó nem jelent ugyan nagy anyagi
áldozatot, de végeredményben szintén növeli a
kiadások összegét.

Ezekből a következtetéseket levonva, legyen a
gépek nagy százaléka kincstári, már csak azon
szempontból is, hogy ott, ahol a szárnyparancs-
noknak helyettese is van, azt ketten szolgálatilag
egyaránt felváltva használhassák, mert egy gép-
tulajdons motorkerékpárját, ha azt gondozni sze-
reti, másnak használatra nem szívesen adja, de
valljuk meg őszintén, nem is adhatja.

Amennyiben a nehéz anyagi helyzet követke-
zésében, testületünknek még nem állana módjában a
motorkerékpár eszméjét megvalósítani, úgy a kö-
zelgő motorkerékpár időszakra való tekintettel az,
aki kedvező anyagi helyzeténél fogva netán motor-
kerékpár vásárlására készül, tartsa szem előtt
az itt dióhéjban lefektetett irányelveket, mert
ezen támpontok személyes érdekeit is szolgálják.

A közigazgatási kártérítési marasztaló határozatról.

Irta: BURG JENŐ g. százados.

A szárnygazdászati kezelési utasítás 128. §-a foglal-
kozik a felszólamlási és fellebbezési joggal, mely a
kártérítési marasztalások ellen adható be, magával a
közigazgatási kártérítési marasztalással azonban, mint
fogalommal, csendőrségi utasításban nem találkozunk,
s ennél fogva — tapasztalatom szerint — e téren meg-
lehetősen tájékozatlanság uralkodik. A megfelelő utasít-
ás kiadásáig, azt hiszem, nem lesz felesleges kellő
megvilágításba helyezni a különben eléggé homá-
lyos 128. §-t.

Inkább a közigazgatási marasztaló határozat lényeg-
ével, szerkesztésével, kiadásával, következményével
kell foglalkoznom, mert az ellene alkalmazható jogor-
voslat — ami az elmarasztalatra nézve fontos tudnivaló
— a már hivatkozott 128. §-ban jól van tárgyalva.

Súlyos és felelősségteljes része ez a szolgálatnak,
mely nagy körültekintést igényel és helytelenül ke-
zelve, könnyen származik belőle jóvá nem tehető,
anyagi veszteséggel járó kellemetlenség.

Közigazgatási kártérítési marasztaló határozatot,
mint a neve is mutatja, a katonai közigazgatás arra
illetékes egyénei adhatnak ki.

A csendőrségnél ezen jog, illetve kötelesség a ke-
rületi parancsnokot illeti meg, mint aki feje a kerület
gazdászati közigazgatási ügyeinek. Ezen jog, illetve
kötelesség becikkelyezett törvényben, az 1887. évi
XXXV. t.-c.-ben gyökerezik.

Kiadására akkor kerül a sor, mikor egy csendőr
egyén a kincstárnak kárt okoz a rábizott vagyom ke-
zelése körül, akár szándékosan, akár véletlenül, akár
a köteles gondosság elmulasztásával, akár tudatlanság-

ból, — és ez a kár vagy a helyszínen történt kivizs-
gálással, vagy levelezés útján megállapíttatik. A pénz-
tári naplókban és anyagszámadásokban tapasztalt
hiányok nem esnek ezen elbírálás alá; ezek észrevéte-
lekkel lesznek elintézve s csak akkor térünk át a köz-
igazgatási eljárás útjára, ha bűnös mulasztás, nagy-
fokú könnyelműség a megtörtént kár oka, s a kincstárt
kártalanítani kell.

Ha tehát a kiadott ruházat, szerelvény, kincstári
ló, örsberendezés, gazdasági hivatal raktára, pénz-
tára stb. kezelése, gondozása körül oly hibák követt-
nek el, melyből a kincstárnak kára származik, azt a
felelős egyénnek meg kell térítenie. Ezen kártérítési
kötelezettséget mondja ki — első fokom — a kártéri-
tési marasztaló határozat.

Amikor a kerületi parancsnok, akár a helyszínen
lefolytatott vizsgálat eredményéből, akár az eszközölt
levelezésből azon meggyőződésre jutott, hogy a kinc-
stár kárt szenvedett, akár valamely szabály vagy ren-
delet be nem tartása miatt, akár gondatlanság, tudat-
lanság, hanyagság vagy erélytelenség stb. miatt, meg-
hozza a közigazgatási kártérítésben marasztaló hatá-
rozatot.

Ez a határozat kiadvány alakjában készül s az ér-
dekelte személyére címezve, szolgálati úton adandó ki,
hogy a közbeeső parancsnokság is tudjon róla.

Tartalmaznia kell:

1. hogy az 1887:XXXV. t.-c. mely §-án alapszik a
határozat,
2. a tényállás leírását,
3. az összeget, melyet az érdekelt megtéríteni köteles,
4. hogy az illeték milyen mérvben tiltatik le ($\frac{1}{2}$
vagy $\frac{1}{4}$ részben),
5. hogy a jogorvoslat milyen határidőn belül ter-
jesztendő elő,
6. felhívását az érdekeltnek, hogy a határozat átvé-
teléről elismervényt terjesszen elő az átvétel napjával
keltezve,
7. szükség esetén rendelkezést arra nézve, hogy az
illetékből való levonás azonnal kezdetét vegye.

A marasztaló határozat kiadásakor egyidejűleg
intézkedni kell, hogy a meghatározott kárösszeg az
illetékes gazdasági hivatal által az érdekelt nevére
kincstári tartozásként előírassék.

Rendes körülmények között a kárösszeg tulajdon-
képpen levonása akkor kezdődik, amikor a jogorvos-
lat lehetőségei a közigazgatás keretei között kimerít-
ettek és a belügyminiszter kimondja a döntő szót.

Vannak azonban esetek, amikor a kerületi parancs-
nok kénytelen azonnal intézkedni az iránt is, hogy a
levonás azonnal fogantatva vétessék. Nevezetesen, ha
túlnagy összegről van szó, melynek levonása előrelát-
hatólag évekig eltart, a levonható összeg legnagyobb
kiméretét számításba véve is; ha arra van kilátás,
hogy sokáig húzódik az ügy, míg olyan stádiumba jut,
hogy a levonás fogantatása megkezdhető, pl. bűn-
üggyel kapcsolatos az eset, midőn az előzetes vizsgá-
lat és a tárgyalás sokáig el fog húzódni; ha a ke-
rületi parancsnok oly jelenséget tapasztal, ami a kincstár-
ra nézve aggodalmasnak látszik abból a szempontból,
hogy sokáig húzódik az ügy, míg olyan stádiumba jut,
Szóval olyan esetekben, midőn a késedelem veszéllyel
járhat, a kerületi parancsnoknak az összes adott körü-
lményeket figyelembe vennie és mérlegelnie kell és a
kincstár előzetes biztosítása végett a meghatározott
kártérítési összeg levonását azonnal el kell rendelnie,
ellenkező esetben az előállott késedelemről származ-
ható károkért ő vonható felelősségre anyagilag.

Ha a kerületi parancsnok azon elhatározásra jutott,
hogy marasztaló határozatot ad ki, számot kell vetni
azzal, hogy a fent említett törvénycikk mely §-a alap-
ján kell az érdekeltet elmarasztalni, mert ennek kiha-
tása lesz az ügy további folyamára.

A 2. §. alapján kell elmarasztalni akkor, ha a büntető
törvények értelmében büntetendő cselekményről van
szó, továbbá, ha a hiányzó tárgyak kezelésében, bevé-
telében, kiadásában, felvételezésében, kiszolgáltatásá-
ban, vagy szállításában valaki szolgálati kötelességei-
nek megszegésében válik bűnössé.

Ha más, nem a 2. §. szerinti eset forog fenn — pl.
kisebbségi kötelesség mulasztás — akkor a törvény-
cikk 3. §-ra való hivatkozással mondatik ki a marasz-
taló határozat.

Most lássuk, mi az egyik és mi a másik §-ra való hivatkozás eredménye.

Ha a 2. §. szerint hozatott a határozat, akkor annak az a következménye, hogy az érdekelt a határozat ellen az annak átvételét követő naptól számított 30 napon belül fellebbezhet a belügyminiszterhez szolgálati úton. Ha fellebbezése elutasítatik, az átvétel napjától számított három hónapon belül pert indíthat a kincstár ellen, vélt sérelmének orvoslására, mely esetben neki kell a bizonyítékokat igaza mellett felsorakoztatnia, a polgári bíróság előtt; vagy lemond a perről, s a belügyminiszterhez (VI. b. osztály) lemondási nyilatkozattal felszerelt kegyelmi kérvényt ad be, vagyis ügyét kegyelmi útra tereli.

Ha a 3. §-ra való hivatkozással hozatik meg a határozat, abban az esetben az elmarasztalt vagy fellebbezést adhat be 30 nap alatt, vagy pedig 14 nap alatt írásban kifogást emelhet. Ezen kifogás beadásának az a lényege, hogy a kincstárnak kell pert indítania az elmarasztalt ellen, hogy a kárösszeghez hozzájusson, a kincstárnak kell bizonyítania a bíróság előtt, a kincstár tehát hátrányos helyzetbe kerül azzal szemben, aki neki kárt okozott. Végeredményében a kincstár nem juthat a pénzéhez csak akkor, ha azt a bíróság megítélte. Az elmarasztaltnak ezen joga a t. e. 3. és 7. §§-ban van tárgyalva.

Amint látható, a kincstárnak nem mindegy az, hogy valaki hogyan marasztaltat el, mert egy nem helyesen készített marasztaló határozat még több kárt csinálhat a már meglévőkhöz. Miután pedig minden parancsnokság, hatóság, felelős a rábizott ügyek irányításáért, vezetéséért, végeredményében az ily módon okozott károkért a felelős parancsnokra róható ki az anyagi kártérítés.

Az elmarasztaltnak érdeke, hogy a marasztaló határozat elleni jogorvoslás keresésekor a meghatározott határidőket pontosan betartsa, mert a törvény 8. §-a szerint azon határozat, mely sem közigazgatási úton, sem a 2. §-ban megengedett keresettel. — illetőleg a 3. §-ban megengedett kifogással a törvényes határidő alatt meg nem támadtatott, végrehajtható közokirat erejével bír, ami azt jelenti, hogy annak hatálya ellen legfeljebb kegyelmi úton lehet védekezni.

Reflexiók

új „Szolgálati Utasítás“-unk 63. pontjához.

Irta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

A mai kor követelményeit szem előtt tartó, hatalmas munkával, nagy szaktudással és körültekintéssel, a csendőrségi szolgálat ezerfelé szétágazó minden mozzanatára a legapróbb részletességgel kiterjeszkedő új „Szolgálati Utasítás“-unkat lapozgatva, humánus, a csendőr nehéz és terhes szolgálatát méltányoló intézkedések sorozatát találhatjuk benne összefoglalva. Ezek közül a 63. pont különösen megragadta figyelmemet.

Ez a pont a következőképen hangzik: „Rangosztályba nem sorolt havidíjasokat és altiszteket — gazdasági szakképzettséggel bírók kivételével — irodai szolgálatra, ha arra egyébként alkalmasak, csak akkor szabad beosztani, ha bizottságilag megállapítást nyert, hogy testi törődöttségük miatt közbiztonsági szolgálatra nem, vagy csak kevésbé alkalmasak. Ezt egyszersmindenkorra vagy meghatározott időre a 20. pontban említett toborzóbizottság állapítja meg. A bizottság határozatát az állományparancsban ki kell hirdetni. Másokat csak akkor szabad irodai szolgálatra alkalmazni, ha az előbb említett feltételeknek megfelelő egyének rendelkezésre nem állanak.“

E pont értelmében tehát irodai szolgálatra elsősorban a külszolgálat következtében beállott testi törődöttség miatt közbiztonsági szolgálatra többé nem, vagy csak kevésbé alkalmas rangosztályba nem sorolt havidíjasok, — tehát alhadnagyok és tiszthelyettesek — nemkülönben bármilyen altiszti rendfokozatot viselő csendőregyének, irodai szolgálatra egyébként is alkalmasak, alkalmazhatók.

Igen lényeges, kihatásában fontos, a szolgálat nehézségeit teljes mértékben méltányoló és elismerő rendelkezés ez, amely azt fogja eredményezni, hogy mindazok az irodai segéd munkások, kik külszolgálatra alkalmasak, az örsökre kikerülnek s őket mintegy felváltják az örsök törődött, idősebb csendőrei, — másrészt alkalom és mód adódik arra, hogy bizonyos fokú törődöttség folytán a testülettől eddig megválni kényszerült csendőrök szolgálatukat irodában folytathassák.

Ma még az a helyzet, hogy a hosszas, esetleg évtizedeken keresztül szakadatlanul teljesített külszolgálat folytán további szolgálattételre alkalmatlanná vált csendőr felülvizsgálati bizottság elé kerül s ott, amennyiben csendőrségi szolgálatra alkalmatlanná minősített, — testi fogyatkozásához mérten — bizonyos időre várakozási illetékekkel szabadságolják, illetve nyugállományba helyezik. Pedig az ilyen eljárás alá vont csendőrök között bizonyára számosan voltak, kik szívesen és örömmel szolgáltak volna tovább, de a külszolgálat fáradalmaival többé már nem tudtak megbirkózni s így kénytelen-kelletlen meg kellett válniuk a testülettől.

Az így nyugállományba helyezett, élethivatását mintegy félbeszakító s a teljes nyugdíjigényjogosultságától rendszerint még távol álló csendőrnek a csekély nyugdíj vajmi szűkös megélhetést biztosított s aránylag még fiatalon és többnyire munkaképesen kénytelen volt a polgári életben minden kínálkozó állást megragadni. Igaz, hogy a polgári életben sem igen tudott az ily ideiglenesen vagy végleg nyugállományba helyezett csendőr fizikai munkával járó foglalkozást űzni, de már pl. irnoki, irodai stb. munkát jól elláthatott. Valószínű, hogy az ilyen csendőr irodai szolgálatot a testületnél is tudott volna teljesíteni.

Utasításunk fent hivatkozott pontja véget vet e helyzetnek s a külszolgálat teljesítésére egészségügyi okokból többé már nem alkalmas csendőröknek módot ad arra, hogy még évek hosszú során át szolgálhassanak s ne kényszerüljenek bizonyos fokú rokkantságuk miatt a testülettől megválni.

Külszolgálatot teljesíteni nem vagy csak részben tudó ily csendőrök — fent hivatkozott pont értelmében — a kerületenkint működő toborzóbizottságok el állítatnak, mely bizottság (hasonlatosan a felülvizsgálati bizottságok működéséhez) hivatva van az előállított csendőr rokkantsági fokát elbírálni azon célból, hogy vajjon irodai szolgálatra alkalmas-e vagy sem.

E toborzóbizottságok feállításával a Sz. Ut. 20. pontja foglalkozik, mely pont előírja, hogy minden kerületi parancsnokság székhelyén egy-egy toborzóbizottság működik. Ennek elnöke: 1 törzstiszt; tagjai: 2 főtiszt és 1 orvos. E bizottságok főfeladata a csendőr-jelentkezők alkalmasságának elbírálása, másik feladata azonban a fent vázolt,

bizonyos fokú törődöttséggel bíró csendőregyének irodai szolgálatra való osztályozása.

Az irodai szolgálatra való beosztás — minden csendőrnél külön-külön elbírálva — lehet vagy végleges, vagy bizonyos időre egy-két stb. évre szóló. A nem állandó jellegű ily beosztást nyert csendőr idővel ismét a toborzó-bizottság elé kerül — (feltevére, ha közben meg nem gyógyulva, maga nem kéri az örsön való alkalmaztatását), — amely szolgálati beosztását illetőleg ismét dönt.

Bizonyára minden csendőr örömmel üdvözli e korszerű és humánus intézkedést, melynek következtében nem kényszerül idő előtt megválni a testülettől, annak továbbra is derék és hasznos tagja lehet s így mód adatik arra is, hogy az irodai szolgálatban eltöltött több-kevesebb idő után teljes nyugdíjigényjogosultságával mehessen nyugdíjba.

Új „Szolgálati Utasítás“-unk e pontja egyike azon üdvös, humánus intézkedéseknek, melyek a szolgálat érdekeit is szem előtt tartva, a csendőrök existenciális érdekeit vannak hivatva megvédeni.

Az oktatás módszere és technikája az örsökön.

Irta: SZENKOVITS ANTAL tiszthelyettes.

Csendőrségi szolgálatom ideje alatt alkalmam volt több örs belső életét megfigyelni s abból tanulságaimat leszűrni. Már maga az a körülmény, hogy a szolgálat különböző örsökre, más és más emberek közé parancsolt, adta meg a lehetőségét annak, hogy megfigyeléseimet ne egy örsre korlátozzam, hanem tágabb körre terjeszthessem ki. Minden jelenséget éber figyelemmel kísértem s állandóan nyitott szemmel jártam-keltem. Mindaz új volt számomra, amit a csendőrségnél láttam és hallottam és így érthető, hogy azok jól bevésődtek emlékezetembe.

Most is, hogy visszapillantok próbacsendőri időmre, az emlékek csak úgy zsongnak bennem és például nem fogom elfelejteni soha, hogy az ideiglenes különítmény parancsnokom már az első napon tanulásra jelölte ki a Szolgálati Utasítás legfontosabb részeit. Összeszámláltam az oldalakat. Körülbelül 15—17 oldal lehetett az a rész, amit rövid idő alatt meg kellett tanulnom. Gyerekjátéknak tekintettem ennek megtanulását, mert tanuló koromban ennél számosabb oldallal is megküzdöttem. Igen ám, de ez utasítás volt s már a kezdetén rájöttem arra, hogy ez talán mégis csak más, mint például egy történelmi lecke. Mondhatom nehezen ment.

Később más örsre kerültem. Békebeli laktanyája és berendezés. Rend és csinosság mindenütt. Meglepett, hogy reggel 8 órakor oktatás vette kezdetét, mert a különítményen a leckét csak felmondani kellett. Ezen az örsön már magyarázatot is hallottam. Ennél fogva igen sok mindenről alkothattam magamnak új és helyes fogalmat. Érthetetlen dolgok egyszerre érthetőkké váltak.

Alig egy esztendő leforgása előtt, egy másik mozgalmas örsre lettem áthelyezve. Az örs létszáma 12—15 fő között hullámzott. Sok volt a szolgálat, de azért az oktatás mindig pontosan meg lett tartva. Ezen az örsön az oktatás már magasabb színvonalú volt, amennyiben az elméletileg tanultakat alkalmazni is kellett. Az örsparancsnokom különösen arra helyezett súlyt, hogy bebizonyítsuk, vajjon tényleg megértettük-e azt, amit ő magyarázott.

Most ugyebár sejtik bajtársaim, hogy jelen cikkem keretében miről szeretnék beszélni. Az oktatásról! Ezt az egyet, mint nézetem szerint egyikét azoknak a fontos tennivalóknak, amelyek az örsparancsnokok és helyetteseik vállaira nehezednek, ragadom ki a sok közül, hogy áttekintést nyerjünk a feladat helyes meg-

oldásáról. Erre készítek különösen az a körülmény, hogy saját tapasztalatom szerint is, örsönként különbözőképpen fogják fel az oktatást. Az örsparancsnokok egy része azért oktat, hogy kötelességet teljesítsen, másik része pedig azért, hogy értékes és használható csendőrök legyenek a segítőtársai. Előbbi nem egyéb, mint egy kötelességet teljesítő gép, utóbbi alárendeltjeinek szellemi kiképzésére nemesen törekvő előljáró. Hiszen nemesak az a fontos, hogy kötelességet teljesítsünk, hanem, hogy azt a kötelességünket olyan módon teljesítsük, hogy annak eredménye is legyen.

Mielőtt rátérnék az oktatás módszerére és technikájára, mintegy bevezetésként elmondom, hogy:

1. mit értünk oktatás alatt;
2. mi az oktatás célja és
3. ki képes oktatni.

1-hez. Az oktatás valamely ismeretnek abból a célból való közlése valakivel (azzal, akit oktatunk), hogy azt az illető elsajátítsa, ismereteit gyarapítsa. Végző fokon pedig: alkalomnyújtás a tanulásra és a tanulás vezetése.

2-höz. Az oktatás végző célja: minél tökéletesebb csendőrökké kiképezni alárendeltjeinket.

3-hoz. Oktatni csak az képes, aki kellő elméleti és gyakorlati ismerettel rendelkezik; határozott egyéniségű, józan észjárású és akinek előadási képessége jó.

Minthogy most már ezekkel tisztában vagyunk, tudnunk kell, hogy hogyan is oktassunk. Említettem, hogy az oktatásnak van „módszere” és „technikája”.

Mi az oktatás módszere? Az oktatás módszerének nevezzük azt az előre meghatározott tervszerű eljárást, mellyel a tanuló ismereteinek gyarapítására leginkább célravezető módot megállapítjuk. Vagyis azt az utat-módot, amellyel célunkat a legjobban és a legbiztosabban érhetjük el.

Az oktatás technikája alatt pedig érteni kell az oktatás módszerének gyakorlati alkalmazását.

Ne tévesszük a két meghatározást össze. Az előbbi az utat jelöli ki, amelyen haladnunk kell, ha célunkat el akarjuk érni; utóbbi a kijelölt úton vezet végig bennünket, amelyen ha végig haladtunk, célunk el van érve.

Többféle módszer van, sőt talán mondhatnám azt is, hogy annyiféle a módszer, ahányféle az oktató, mert minden oktatónak megvan a maga módszere. Hogy azután a kitűzött célt, a tökéletes kiképzést, elérjük-e, az már más kérdés. Előljáróink az örs legénységének oktatására hivatottak számára a „módszeres oktatás“-t jelölték ki, mint olyant, amely a szakoktatás szempontjából a legmegfelelőbb.

A csendőrségnél ismereteket (eljárási szabályokat, utasításokat, rendeleteket, stb.) és ügyességeket (bűlcseles, házkutatás, stb.) kell elsajátítani. Ennél fogva a módszeres oktatást két főrészt lehet osztani: I. *Elméleti* és II. *Gyakorlati* oktatásra.

I-hez: Az elméleti oktatás mozzanatai: a figyelem lekötése, a felfogás és a megértés előmozdítása, valamint a tanultak alkalmazása.

Ennél fogva ki kell tűzni azt a legközelebbi célt, amelyet az oktatás keretében (mondjuk 1—2 óra alatt) el akarunk érni. Ez a *célkitűzés* helyes, ha egyszerű, könnyen érthető, világos és érdeklődést kelt. Jelentősége pedig az, hogy a tanuló figyelmét a tárgyra fogja összpontosítani.

A felfogást és a megértést előmozdítja az oktató, ha alapos, mindenre kiterjedő magyarázatot ad. Magyarázni annyit jelent, mint valamit világossá, az *értelem* számára *felfoghatóvá* tenni. Magyarázni lehet: szavakat, mondatokat, fogalmakat és gondolatokat.

Az ilyen módon megvilágított és most már megértett ismereteket meg is kell őrizni az emlékezetben, hogy az könnyen és gyorsan jelentkezzenek akkor, amikor arra szükség van. Ez nem egyéb, mint a tanult ismeret alkalmazása, illetőleg *bizonyítása* annak, hogy az oktatás tárgyát képező ismeretet valóban helyesen sajátították el.

Amint látjuk, az elméleti oktatás mozzanata három:

Ahol a kínai polgárháború folyik: Az európai negyed Shanghaiban.

1. célkitűzés;
2. magyarázat és
3. bizonyítás.

II-höz. A gyakorlati oktatás mozzanatai: a figyelem lekötése, a felfogás és a megértés előmozdítása, valamint az alkalmazás.

A figyelem lekötése úgy történik, mint az I-nél.

A felfogás és a megértés előmozdítása szemléltetéssel történik. A szemléltetés alkalomnyújtás a szemlélésre. A szemlélés mibenlétét a lapunk folyó évi 5. számában megjelent cikkemnek II. b) alatti részében fejtettem ki. A gyakorlati oktatásnak legfontosabb része a szemléltetés. Szemléltető módon oktatjuk az ügyességeket. Ennek legcélszerűbb módja, ha magát a cselekvést mutatjuk be. A szemléltetést követi az egyenkinti begyakorlás.

Az alkalmazás szintén bizonyítás, amelyről I-nél már volt szó.

Most már megállapíthatjuk, hogy a gyakorlati oktatás mozzanata ugyancsak hármas:

1. célkitűzés,
2. szemléltetés és
3. bizonyítás.

A két főrészt mereven elválasztani egymástól nem lehet, mert előfordul elég gyakran az is, hogy valamelyik ismeretet szemléltetni is kell, dacára annak, hogy meg lett magyarázva. (Pl. elfogás oktatásánál magyarázni kell: az elfogás kijelentését, az elővigyázatosságot, stb.; szemléltetni kell: a felállást, a puska lökés állapotba helyezését, stb.)

Felbontottam alkotó elemeire, apró mozzanataira a módszeres oktatást s most vizsgáljuk meg, vajjon hogyan kell azt helyesen alkalmazni. Álljon itt egy példa. Az x...i őrs legénységének, mint őrsparancsnok oktatást fogok tartani a büntető törvénykönyvből. Én a következő módon tartanám meg az oktatást:

1. **Célkitűzés:** „Oktatás tárgyát fogja képezni az 1878. évi V. t.-e. (Btkv.) 378-ik szakasza, amely a gyilkosságról szól!”

2. **Magyarázat:** „Aki embert előre megfontolt szándékból megöl: a gyilkosság büntetetté követi el és halállal büntetendő”. (Ezek után felolvasom dr. Valló József őrnagy úr Btkv.-ből a XVIII. fejezetet, a 279-ik

szakaszig. Ha már felolvastam, a könyvet leteszem és saját szavaimmal, közvetlenül, könnyen érthető módon elismétlem ugyanezt. Ennek megtörténte után egy egyszerű és egy összetett példát hozok fel a tárgy megvilágítására.)

3. **Bizonyítás:** „El fogja most nekünk mondani, hogy mit tud a gyilkosságról, Nagy esendőr!” (Feleletét élénk figyelemmel kísérem, azt irányítom s ha valamit nem tud, rá fogom arra az ismeretre vezetni. Ha egyszerűen — ami kényelmesebb is — megmondánám, hamarosan elfelejtené.)

„Folytassa Kovács próbaesendőr!” (Különösen a próba- és a fiatalabb esendőrökben nagy a hajlandóság arra, hogy értelmetlen körmondatokban fejezzék ki gondolataikat. Ezt nem fogom megengedni, hanem rászoktatom őket a rövid és értelmes mondatokban való felelésre.)

„Mondjon egy példát a gyilkosságra, Balázs esendőr!” (Súlyt helyezek arra, hogy az általában szokásos „a, a, e, például, példának okáért, hogysis mondjam, stb.” értelemnyergelések elhagyassanak. Ez a felelet szépségét, értékét csökkenti s azt a látszatot kelti, mintha az illető nem figyelt volna az oktatóra, vagy mintha a kérdés őt zavarba hozta volna.)

„Ki a gyilkosság tettese; mit értünk előre megfontolt szándék alatt, Kiss esendőr!” (Rövid, világos, értelmes és határozott feleletet követelnek s nem elég szem meg a gyenge meghatározásokkal. A helytelenül alkotott fogalmakat tisztázom s addig tovább nem haladok, amíg az anyagot mindenki nem uralja teljesen.)

„Ki akar a gyilkosság szakaszához még hozzászólni?” (Megengedem, hogy rövid ideig vitatkozzanak, eseteket minősítsenek, a gyakorlati szolgálatban előfordult eseteket megbeszéljenek, hozzám és egymáshoz kérdéseket intézzenek. A vitát túlhosszúra nyulni vagy elfajulni nem engedem. Gondosan ügyelek arra, hogy a vita komoly legyen s az az ismeretgyarapítás célját szolgálja. Olyan esetekben, amikor egy felhozott esetben dönteni nem tudnak vagy nem helyesen döntenek, én döntök.)

A gyakorlati oktatásnál hasonló a helyzet. Különbség a szemléltetésnél van, ahol az elsajátítandó ügyességet, a cselekvést magát, egy-két esendőrrel mu-

tattatom be és azután mindenkiel végig csináltatom ugyanezt.

Természetes, hogy az olyan ismeretet, mint például: „mennyi a fegyveradó egy évi összege”, nem fogom módszeresen oktatni. Ezt elég csak felolvasni.

Nem elég a leckét feladni és azt másnap vagy harmadnap egyszerűen csak kikérdezni. Fáradozásunk akkor nem lesz eredményes, ha csak magyarázunk. Magyarázni és szemléltetni kell; példákat sorolunk fel vagy eseteket minősítünk és meggyőződünk arról, hogy a hallott vagy látott ismeretet vagy ügyességet elsajátította-e mindenki. Később, napok vagy hetek múltával is egy-két kérdést intézek egyikhez-másikhoz, hogy az ismereteket állandóan felfrissítsük. Járőrszolgálatban, kint a terepen is foglalkoztatjuk járőrtársunkat és kisebb feladatok megoldásával bízunk meg. Ilyen módon meggyőződünk arról, hogy a tanult ismeret könnyen jelentkezik-e és azt helyesen tudja-e alkalmazni.

Hogy az oktatás feladatát az őrsparancsnok örömmel vagy anélkül teljesíti-e, az oktatás eredményességére nézve nem közömbös. A kedvvel teljesített oktatás feltétlenül eredményes lesz. Ne felejtsük el, hogy olyan alárendeltjeink is vannak, akik semmi kiképzésben, oktatásban részt nem vettek, akik idősebb bajtársaik gyámolítására, vezetésére rá vannak utalva. Gondoljunk csak arra, hogy egyszer számunkra is ismeretlen terület volt például a Btkv. és most mégis uraljuk azt. Övezzük szeretettel alárendeltjeinket s gyámolítsuk őket, de csak addig, amíg arra tényleg szükség van.

Említettem, hogy csak az képes jól oktatni, aki kellő elméleti és gyakorlati ismerettel rendelkezik. Nem vonom kétségbe, hogy ezekkel az ismeretekkel minden őrsparancsnok és helyettes rendelkezik, de állíthatja-e valaki, hogy ezeket az ismereteket oktatás előtt felfrissítette, emlékezetbe idéznie nem szükséges. Nézetem szerint alaposan készülni kell az oktatásra, mert ha ez nem történik meg, az oktatás egészen bizonyosan felületes lesz.

Tegyük lehetővé és engedjük meg, hogy az idősebb altisztek is tartsanak felügyelet mellett oktatást. Gondoskodni kell arról, hogy szükség esetében minden altiszt képes legyen az oktatást megtartani, mert csak így mehet az őrsparancsnok nyugodt lelkiismerettel szabadságra, hosszabb nyomozó szolgálatba. Ezt azért tartom szükségesnek felemlíteni, mert az őrsparancsnokképző iskolában hallottam, amikor egyik főtörzs-örmmester azt jelentette, hogy soha nem oktatott, szolgálatot soha elő nem írt, mert őrsparancsnok ez nem engedte meg. Ugyebár felesleges kitérnem arra, hogy ez az eljárás mennyire helytelen.

Befejezésül két esetet említek fel, annak bizonyítására, hogy a most ismertetett módszert miért tartom helyesnek. Őszintén leírom úgy, ahogy volt.

Körülbelül kilenc hónapos próbacsendőr voltam az egyik őrsön. Az oktatás rendesen meg volt tartva, de az hogy úgy mondjam, olyan lélek nélküli volt. Nem foglalkoztak egyenként velünk, hanem csak magyaráztak és magyaráztak. Szombatonként felmondtuk a heti anyagot s a leckeüzetbe beírta az őrsparancsnokunk, hogy „jól felelt”. Hirtelen, mondhatnám „az égből pottyant” a hír: holnap a szárnyparancsnok úr szemlét fog az őrsön tartani. Eltekintve attól, hogy a pince legsötétebb zugától a padlás pókhálós tetejéig mindent szemlekész állapotba helyeztünk, este elővettük a két hétre visszamenőlegesen feladott leckét s azt hajnalpirkadásig úgy-ahogy áttanultuk. Fáradtan, kimerülve ébredtünk a szemle napjára.

A másik őrsön az oktatás a leírt módszer szerint folyt. Bejelentett szemlét kaptunk. Őrsparancsnokom a következő parancsot adta: „Holnap X. százados úr szemlét fog tartani. Este 10 órakor mindenki lefekszik, reggel 6 órakor ébresztő”. Mondanom sem kell talán, hogy egyikünk sem nézett a könyvbe és örömmel vártuk, hogy előljárónk is meggyőződjön munkálkodásunkról. Frissen, kipihenve ébredtünk. Az eredmény, amit felmutattunk, még minket is meglepett, őrsparancsnokunk pedig nagyon szép dícséretet kapott.

A MI HŐSEINK

Vitéz Madarász István tiszthelyettes.

A háború kitörése alkalmával a kolozsmegyei Hidalmás községben teljesített szolgálatot. Az elsők között volt, aki csapatszolgálatra jelentkezett. Kérését háromszor utasították vissza, mert a nemzetiségi vidéken is szükség volt erős kezekre... Amikor azonban az oroszok előzönlöttek a Kárpátokat, magánlevélben fordult engedélyért a honvédelmi miniszterhez, hogy hazája védelmében harcolhasson, aki táviratilag adta hozzájárulását a harcoló csapatokhoz való beosztására. Így került Madarász 1915. év augusztus 1-én a 21. honvéd gyalogezred 1. századához az orosz határterre mint szakaszparancsnok.

Ezen időtől kezdve résztvett az ezred minden harcában s annak legjobbjai közé tartozott.

Vitéz Madarász István tiszthelyettes.

Különösen kitüntette magát 1915. év november havában a Siemikowce községért vívott ütközetben, amikor a cseh csapatok által elvesztett állásokat kellett a székely ezrednek az oroszoktól visszafoglalnia. Öt napig dült a legrettenetesebb harc váltakozó szerencsével, amikor az utolsó éjszakán Madarász esendőr a lemaradt embereket összegyűjtve, rohamra vitte s ezzel az ezred sorsát eldöntötte.

Kitüntetési javaslata rövid, nem kellett hősieségét színes szavakkal ecsetelni... „Siemikowce községért vívott ütközetben a sötét éjjel lemaradt embereket összegyűjtötte s rohamra vitte őket.

A fényes siker kivívásában eredményes működését 200 foglyul ejtett orosz bizonyítja. Bobülnice, 1916 március 7. Ugray alezredes s. k.“

Vitéz Fegyveres (Förster) Sándor tábornok azt írja róla: „mindig kötelességű, engedelmes katonának ismertem, aki minden ütközetben vitéz magatartást tanúsított. A siemikowcei ütközetben különösen kitüntette magát, miáltal ezredem győ-

zelméhez nagyban hozzájárult, miért nyilvánosan megdicsértem, őrmesterré előléptettem s mint arra érdemes katonámat, kitüntetésre terjesztettem fel.“

Az 1. osztályú ezüst vitézségi érmet Csanády altábornagy, a 38. honvéd gyaloghadosztály parancsnoka tűzte fel Madarász tiszthelyettes mellére.*

Madarász tiszthelyettes összesen 39 hónapot töltött a lövészárkokban. Ezen idő alatt megszerezte még Halicsnál 1917-ben egy orosz támadás visszaverése alkalmával tanúsított vitéz magatartásával a bronz vitézségi érmet; ugyanebben az évben kiváló táborigazgató szolgálataival a koronás ezüst érdemkeresztet a vitézségi érem szalagján; 1918. évben pedig Asiagonál a visszavonulás alkalmával ezredének utóvédjénél a 2. osztályú ezüst vitézségi érmet . . . 1916. év júliusában a velezsnyóvi ütközetben lábán egy gránátszilánktól megsebesült.

Madarász tiszthelyettes a Kormányzó Úr vitézzé avatta. Büszkék vagyunk rá, mert egy percre sem feledkezett meg arról, hogy mivel tartozik hazájának és a csendőr névnek!

Növényvédelem.

Irtá: BERÉNYI LÁSZLÓ LEÓ csendőr (Seregélyes).

A növény ép oly szerves élő lény, mint az ember vagy állat, tehát a betegség is ép úgy érheti, mint az embert. Hányszor látjuk, hogy növényeink lassan hervadva, pusztulásnak indulnak. Ha azonban tudjuk a módját, a betegségeket megelőzhetjük, illetőleg hathatósan orvosolhatjuk. Értenuünk kell tehát a betegségek tüneteinek felismeréséhez és az ellenük való védekezés eszközeit is ismernünk kell.

A növényeinken előforduló betegségeket általában négy csoportba oszthatjuk, és pedig: a talajeredetű betegségekre, időjárás okozta betegségekre, gombák által okozott betegségekre és végül az állati kártételekre.

Ahány növény, úgyszólván ugyanannyi a betegségek változata is. Egy cikk keretében azonban csak a leggyakrabban előforduló betegségeket lehet ismertetni az ellenük való védekező eljárással együtt.

A túlnagy szárazság, a túlnagy vízbőség, az erős kötött, a szikes, a meszes, a vasas vagy ugyanezek hiányában szűkölködő föld okozója a talajbetegségeknek. Az ilyen talajban a növényzet kiszárad, vagy a gyökérzet a nedves talajban megrothad, növényeink nem fejlődnek, leveleik elsárgulnak, majd később lehulva, a növény elpusztul.

Ilyen talajon a talajjavító munkákkal segíthetünk. A kötött talajt gyakran fel kell szántani, erősen trágyázni szalmás trágyával, az egyes alkotó elemek hiányát műtrágyákban pótoljuk, a nedves talajból a vizet alagsóvezéssel és csatornák létesítésével elvezetjük.

A forróság, a fagy, a köd, erős szél mint időjárásbeli betegségek okozói szerepelnek. Nagy hőségben a növény kiszárad, fagyban a növény, különösen a fa megrepedezik, a viharok a növényt kitördelik vagy letördelik.

A nagy hő ellen, ha lehetséges, árnyékolással, a fagy ellen füstöléssel, a fák bemeszelésével, a viharok ellen pedig úgy védekezünk, hogy a növényeket valamely szilárd tárgyhoz (karó) erősítjük. Általában azonban az időjárásból eredő betegségek ellen védekezni nagyon nehéz, egyes esetekben úgyszólván lehetetlen. Csupán a fentebb felsorolt megelőző intézkedésekkel tudunk az időjárás mostohasága ellen védekezni. A fákat a déli és keleti oldalukon kell bemeszelné, de fiatal gyümölcsfákat mésszel kezelni nem szabad.

* A 21-es honvédektől 1917. évben a 22-es honvédekhez helyezték át, ahol az ezred kötelékében alakított táborigazgatóhoz kapta a beosztását s itt is maradt a háború végéig.

Növénybetegségeink túlnyomó részét a gombák okozzák. A gombák szemmel nem látható, virágtalan spórákról hihetetlen gyorsan szaporodó élősködő növények. A gombák a növény valamely nemes részén, a gyökéren vagy levélen letelepülve, elszaporodnak s azt a növényrészt úgyszólván megeszik. Már pedig, ha a levélzete a növénynek tönkremegy, a növény elpusztul, mert a levél a tüdő és gyomor szerepét viszi a növény életében.

A gombák okozta betegséget úgy szüntethetjük meg, ha a gombákat életképtelenné tesszük. E célt szolgálja a permetezés, a beteg növények elégetése, a porszerű anyaggal való behintés és a talajfecskenedezés, valamint a vetőmégvak csávázása.

A permetezést nagyjából mindenki ismeri. Van kézi, háti vagy kocsira szerelt gépezet, amellyel a feloldott permetező anyagot a növényre harmatszerűen reá hintjük. Tudni kell mindig, hogy mi ellen mivel és mikor permetezzünk. Nem szabad a forró napon és eső után a vizes levélzetű növényeket permetezni. Lehet télen és a tavaszi rügyfakadás után permetezni s azt az eredményhez képest ismételni, azonban sohasem szabad túlzásba vinni. A rágórovarok ellen jól bevált az arzéntartalmú schweinfurtti zöld, amiből 100 liter vízbe 7–8 dkgr. elegendő, ha egy kevés mésszel vegyítjük. A levéltetvek ellen a thanaton használ, amit mi is elkészíthetünk, ha a dohányt jól kifőzzük. A visszamaradt lé a thanaton. Egyes gombák ellen a kénporozás is sikerrel jár.

A lisztharmat igen sok növényünket veszélyezteti. Többnyire a levelekre rakódik le s a levelek olyanok, mintha liszt lepne be őket. Szőlőn, borsón, tökön, kelkáposztán, ugorkán, salátán, rózsán és egyes gyümölcsfákon fordul elő leginkább. Kénvegyületekkel lehet ellene védekezni.

A levélrozsa tünetei: apró sárga vagy fekete pontok jelennek meg a leveleken, amelyek felpattanva, porzanak. A levelek elsárgulnak. Almán, körtén, rózsafán, ribizkén, borsón és a fenyőkön élősködik legtöbbször.

Bordói lével való permetezéssel lehet e betegséget megakadályozni és különösen nagy gonddal kell a környéken levő borókafenyőt irtani, mert főfészke ezen van az e betegséget előidéző gombafajnak.

A kelkáposzta egyik betegsége a feketeerűség. Ez abban nyilvánul, hogy a levelek szélétől barna érhálózat keletkezik, amely tovább terjedve, az egész növényt élvezhetetlenné teszi. E betegség néha a karalábban is észlelhető.

Ellene védekezni úgy tudunk, ha a beteg részeket elégetjük, ugyanazon helyen legalább három éven át nem termelünk a beteg növényfajtából.

A fejes- és vöröskáposzta betegsége a káposztagolyva. Nevét onnan nyerte, hogy a gyökéren golyvaszerű képződmény keletkezik, amelyben baktériumok tenyésznek. Úgy védekezünk ellene, mint a kelkáposzta feketeerűsége ellen.

A burgonyát és a vöröshagymát egy gombafaj szokta megtámadni. A gumó és a hagyma péppé rothadva, kellemetlen büzt áraszt. Ezért nevezik e betegséget „büdös rothadásnak“.

Védekezés: kerülni a nedves talajt, egészséges növényt ültetni, esetleg foszfortartalmú trágyát alkalmazni.

Az előbbi tünet a paradicsomon is észlelhető, azonban a gyümölcs itt a rothadás után nem gerjeszt büzt.

Védekezés: kerülni a sima fajtákat s a beteg gyümölcsöt el kell azonnal égetni.

A burgonyavész szintén tetemes károkat okoz. Tünetei: a levélen barna foltok, később szálas ökörnyszerű fonalak jelennek meg.

Védekezés: csak egészséges gumót ültessünk. A beteg talajon bordói lével legalább két ízben, körülbelül július vagy augusztusban permetezzünk.

A jácintok takonykórja a büdös rothadáshoz hasonló tünetekben nyilvánul. Az ilyen beteg növényt el kell égetni és legalább három éven azon a helyen nem szabad jácintot tenyészteni.

A szegfűk szárán fehér penész keletkezik. A növény megrothad. E betegséget szártövi rothadásnak nevezük. Ugyancsak a szegfűn, főleg a levelein keletkezik a levélfoltosság, ami abban nyilvánul, hogy a leveleken szürke vagy sárga folt jelenik meg, amitől a levél elszárad.

Mindkét esetben a fertőzött talajon a tenyésztést 1–2 évre szüntessük be, aztán pedig biztonsági szempontból bordói lével permetezzünk.

Az ősszel virágzó chrysanthemumot támadja meg s teszi tönkre a chrysanthemum-rozsda, ami abban nyilvánul, hogy a levélen rozsdaszínű pettyek jelennek meg. Ezekből barna por hull ki s az ily növények virágai nem fejlődnek ki teljesen. E betegséget megakadályozhatjuk, ha növényeinket egész nyáron át bordói lével permetezzük. Ugyanez a betegség fellép a rózsán is, ellene hasonló eljárással védekezünk.

Rózsáinkon még az úgynevezett csillagpenész is gyakori. Csillagszerű szürke folt lepi el a levélzetet, amely e miatt lehull. Szintén bordói lével permetezzük.

Gyümölcsöseink sem mentesek a gomba vagy más betegségektől. Leggyakoribb az úgynevezett mézga-folyás (csak a csonthéjas gyümölcsfákon), ami különösen a kedvezőtlen talajviszonyok miatt fordul elő. Lombhullás után, vagy télen, a fákon mézszerű ragadós anyag, a közismert maeskaméz szivárog ki a fák törzséből és ágaiból. A fa ezután egészben vagy részben elhal. A beteg részt el kell távolítani, a sebhelyet pedig faviasszal be kell kenni.

Tetemes kárt okoz a rák. A fák különböző részein nehezen hegedő nyílt seb keletkezik, amelynek szélein apró, gömbölyű vörös testek láthatók. Ezekben a fertőző gombák tenyésznek. Különösen az almafákon fordul elő az ilyen betegség és pedig a fagytól (körtén), a talaj mészhányától, a túlvizes talajtól és a vértetűtől. Elsősorban a talajt kell megjavítani, aztán gyümölcsfakarbolineummal kell a sebet bekenni.

Monilia-penész különösen a fák virágját, a fiatal hajtásokat, majd a gyümölcsöket teszi tönkre úgy, hogy belemeli az említett részeket. A beteg növényrészeket okvetlen el kell távolítani és a fa tövét a korona nagyságának terjedelmében ősszel jól fel kell ásni. A fát magát pedig rügyfakadás előtt kénvegyületekkel permetezzük meg.

A levélfodrosodás abból áll, hogy a levelek szélei fodroszerű képződménnyé alakulnak s végül a levelek elszáradva lehullanak. Ez a betegség az őszi barackon fordul elő. Azokat az ágakat, amelyeknek levelei fodrosodni kezdenek, le kell vágni, még pedig az utolsó befodrosodott levél alatt 10–12 cm.-nyire. Ajánlatos ezenkívül rügyfakadás előtt kénvegyületekkel való permetezés is.

A gyümölcsfáinkon általában előforduló betegségek ellen ajánlatos 1 vagy 2%-os bordói lével való permetezés, a beteg részek azonnali eltávolítása és elégetése. A fák alatti talaj felásása. Különös gonddal kell a fák repedéseit kísélni. A repedező fakérget időnként erős drótkéfével kell megkefélni, ősszel pedig a törzseket kell bemészeln.

Állati kártevők: a vakondok. Szerepe ugyan vitás. Én szívesen látom a konyhakertben, mert túrása itt nem okoz nagy kárt, viszont a többi állati kártevőket kipusztítja. A díszkertből azonban ki kell irtani. Csendes időben ki lehet lesni, amint a földet feltúrja és ásóval könnyen ki lehet emelni.

A tetvek igen nagy kárt okoznak. Gyorsan szaporodnak. A kár néha országos méretű, ezért egyes fajainak irtását hatóságilag követelik.

Legveszedelmesebb fajtájuk a vértetű, amely a galyakon telepszik le bolyhos, fehérszínű képződményt alkotva. Ha azt kézzel összenyomjuk, véres váladékot bocsát ki magából. Főleg az almafákon tenyészik szívesen. Az ellenük való védekezés nagyon nehéz. A sebet kátránnyal kenjük be, különben pedig télen 10–15%-os gyümölcsfakarbolineummal kell a fákat permetezni.

A levéltetvek is nagy károkat okoznak, különösen az őszibarackfán, cseresznyefán, szilvafán, képosztán stb. Thanatonnal vagy quasszával (légyforgács) való permetezéssel lehet őket kiirtani.

A paizstetvek a sima galyakon, vesszőkön egymás mellett telepsznek le. Gyümölcsfakarbolineummal kell a fákat permetezni.

Fölötte kellemetlenek a káposztákon, répák levelein tenyésző földi bolhák, melyek a leveleket teljesen keresztül rágnak. Friss dohányport kell hinteni a megtámadott részekre.

Nagy károkat okoznak még a madarak is. Ezek ellen ijesztőket állítunk fel. A nyulak rágesálásaikkal nagy károkat okozhatnak. Ezek ellen a fák törzsét rőzssével, náddal kell bekötni, illetve a kertet lehetőleg jól be kell keríteni. Pockok, egerek ellen pedig mérgezett magvak, répaszeletek, burgonya elszórásával védekezünk.

A felsoroltak a mindennapi életben előforduló betegségek és veszedelmek, egyébként még igen sok más baj is fenyegeti a növényeket, köztük több olyan is, ami ellen védekezni alig lehet. Nagyon fontos, hogy mindig mindent idejében észrevegyünk, mert a bajt megelőzni légtöbbször könnyű. A növények betegségeit és az ellene való védekezések módjait minden egyes érdeklődővel részletesen közli, illetőleg a konkrét kérdésekre felvilágosítást és útmutatást ad a m. kir. növénykörtani állomás igazgatósága (Budapest, II., Debrői-út 15.), a m. kir. rovarügyi intézet igazgatósága (Budapest, Kitajbel Pál-utca).

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Egy gyilkosság gyors kiderítése.

(A Csendőrségi Lapok pályázatán harmadik díjat nyert nyomozás.)

Nyomozta: SZABÓ GÁBOR tiszthelyettes szakaszparancsnok (Pápa).

1921 március 2-án reggel 7–8 óra tájban a pápadereskei (Veszprém m.) községi bíró kocsit küldött be a pápai őrre azzal az értesítéssel, hogy Fekete Vendelmé, szül. Rácsik Mária pápadereskei lakost előző nap éjjele 10–11 óra tájban a lakásán ismeretlen tettesek meggyilkolták.

Szabó Gábor tiszthelyettes, akkori pápai őr- és járásparancsnok, a rajta kívül egyedül hon volt néhai Balka János törzsrőmesterrel a küldött kocsin azonnal a helyszínre ment, ahova 9 óra tájban megérkeztek.

A járőr Fekete Vendelmé sértettet a lakásán levő kamrában kinyújtózva, vérében fekve találta, bal arca és szája teljesen össze volt törve, fején több mély, tompa vágás, illetve ütés volt, mellette a földön egy kézilámpás feküdt.

A megejtett helyszíni szemle után Szabó tiszthelyettes a hulla biztos megőrzése végett a lakást és a kamrát lezárta és polgári őrt állított fel, akit időnként ellenőrzött, az esetet pedig a pápai kir. járásbírósnak a közelben levő borsosgyőri uradalomból telefonon bejelentette.

Amíg a járőr a helyszíni szemle megtartásával foglalatostkodott, hazajött Bolla Margit, a sértett nő — első férjétől származott — 20 éves hajdon leánya is, aki a községben Rácsik József rokonánál volt. A leány betegségről panaszokodott s azt mondotta, hogy az terhes állapotának következménye, a terhesség azonban még nem volt látható rajta.

Szabó tiszthelyettes kérdésére Bolla Margit az esetet a következőképpen adta elő: A gyilkosság napján ő az anyjával 22–23 óra tájban a szobában aludt, arra ébredtek fel, hogy valaki az ablakot megzörgette. Erre mindketten felkeltek és anyjával együtt kimentek az udvarra a kamra felé, hogy a zörgetés okának utánanézzenek, ő a kezében vitte a kézilámpát. Mikor a kamrához értek, a kézilámpát átadta anyjának azzal, hogy ő majd elfut a szomszédságukban lakó Domonkos Sándorhoz s segítségül hívja, alig ment azonban egynéhány lépést, újra zörejt hallott. Ekkor megállt s hallgatózott, de mert több zörejt nem hallott, tovább futott, de nem Domonkos Sándorhoz, hanem az annál közelebb lakó Süle István szomszédjukhoz s annak ablakán bekiáltott, hogy jöjjen segítségükre, mert tolvajok járnak a lakásukban. Süle István el is ment vele, de amire odaértek, az anyja már halott volt. Hogy ki ütötte agyon édesanyját, nem tudja. Ő senkit nem látott az udvaron s gyanuja sines senkire. A tettesek semmit sem vittek el.

Szabó tiszthelyettesben a leány viselkedése gyanút keltett, de különösen az, hogy nem árult el olyan lelkiállapotot, amilyent az ember elvárhat attól, akinek az anyját meggyilkolják. Nyugodtan, megfontoltan beszélt, a meghatottság legkisebb jele nélkül. Gyanusnak találta Szabó tiszthelyettes azt is, hogy a leány azt mondotta anyjának, hogy Domonkos Sándorhoz megy segítségért s mégsem oda ment, hanem Süle Istvánhoz és végül nagyon gyanús volt, hogy a leány egyáltalában semmiről sem akart tudni, holott Süle Istvánhoz való elmenetelekor az idő és a távolság olyan csekély volt, hogy feltétlenül észlelnie kellett valamit.

Ezek után Szabó tiszthelyettes a szomszédoknál kezdett puhatolni az után, hogy a leány az anyjával milyen viszonyban élt, továbbá, hogy van-e a leánynak férfi ismerőse?

Bolla Margitnak egyik barátnőjétől megtudta a járőr, hogy Bolla Margit az anyjával igen rossz viszonyban élt; az anyja folytonosan szidalmazta azért, mert Domonkos Sándorral szerelmi viszonyt folytat.

A járőr gyanúját megerősítette az a körülmény is, hogy a lány még akkor sem volt otthon, amikor a járőr megérkezett s színelte betegsége, terhes állapotára való hivatkozása is azt a lauszatot keltették, mintha a faggatásoktól szeretett volna megszabadulni.

Mindezek az alapos gyanúkok teljesen elégségesek voltak ahhoz, hogy a járőr Bolla Margitot egyelőre őrizetbe vegye s a közsegházára kísérje. Szabó tiszthelyettes a nyomozást tovább folytatta olyan irányban, hogy a lány a férjismérésével hol szokott találkozni. A fentebb említett barátnőtől sikerült megtudni, hogy Bolla Margit az eset megtörténte előtt néhány nappal náluk volt s panaszkodott anyjára, hogy mennyit veszekszik vele azért, mert ő Domonkos Sándort szereti, de ő nem bánja, bármi is történik, Domonkos őt el nem hagyja. Domonkos Sándor egy alkalommal náluk szintén azt a kijelentést tette, hogy ha Feketenével „valami történik”, még őt fognák gyanúba, de nem bánja, bármi is lesz, Bolla Margitot mégsem hagyja el.

Mindezek a gyanúkok és körülmények, főleg azonban a leány rosszul rejtegetett cinizmusa és a nyomozás folyamán tanúsított egész viselkedése azt a meggyőződést érelték meg Szabó tiszthelyettesben, hogy Bolla Margit mindenről tud. Ezért a leányt beható kikérdezés alá vette, majd az ellentmondásokba mindinkább belezavarodó leánynak a lelkére kezdett beszélni. Nőknél ez többnyire eredménnyel szokott járni, főként, ha — mint a jelen esetben is — csak megtévedt, de alapjában véve lelkileg nem menthetetlenül romlott nőről van szó. Szabó tiszthelyettes ügyesen ragadta meg azt, hogy az áldozat édesanyja volt a gyanúsítottnak, feltárta előtte bűnének rettentő voltát s időt adott neki, hogy töredelmes beismeréssel könnyítsen a lelkiismeretén.

A gyanúsított nem sokáig bírta a lelkitusát, hirtelen kitört belőle az órákon át rettenetes önuralommal visszafojtott zokogás és beismerte, hogy nem volt igaz, amit addig mondott. Es elmondta őszintén, töredelmesen a következőket:

Az 1920. év őszén anyja Pápán szolgált s ő egyedül lakott Pápaderesken anyja házában. Ez alatt az idő alatt megismerkedett Domonkos Sándorral, aki később mindennapos volt nála. Domonkos Sándorral többször eljött egy Győrfi Kálmán nevű barátja is, aki szintén pápadereskei lakos volt. Anyja 1920 december 25-én hazajött Pápáról s amikor megtudta, hogy ő Domonkos Sándorral szerelmi viszonyt folytat, megtiltotta neki a további ismeretséget, sőt azt is, hogy Domonkosról szó essék közöttük. Ő azonban Domonkossal egy ismerősüknél azután is találkozott s a szerelmi viszonyt tovább is fenntartották. 1921 február 27-én ismét találkozott Domonkos Sándorral s ekkor elpanaszolta neki, hogy anyja szerelmük miatt mennyire üldözi. Erre Domonkos azt felelte, hogy majd elintézi az ügyet. Kis gondolkodás után az „elintézés” napjaul február 29-ét, vasárnapot tűzte ki. Ezen a napon azonban nem jelentkezett, hanem csak másnap, hétfőn, március 1-én 22—23 óra között. Ebben az időben hallották a zörejt, amelyre felkelt s anyjával együtt lámpával kimentek a tornácra. Mikor a kamraajtóhoz értek,

a kézi lámpát átadta az anyjának azzal, hogy a szomszédba megy segítségért, de, mert tudta, hogy Domonkos Sándor jött el, hogy az anyját megölje, egyelőre nem ment segítségért, hanem az udvaron a kút mögé rejtőzött és ott várt. Kis vártatva csattanást hallott, majd megjelent Domonkos Sándor Győrfi Kálmánnal, odamentek hozzá, s közölték vele, hogy az anyja már meghalt, de addig ne menjen sehova, amíg ők el nem távoznak. Bolla Margit ezt a kérésüket teljesítette és ott maradt. Mikor Domonkos és Győrfi eltávoztak, elfutott Süle István szomszédjukhoz s annak ablakán bekialtott, hogy jöjjön hamar segítségre, mert tolvajok járnak a házban.

Előadta még Bolla Margit azt is, hogy február 28-án érdeklődött Győrfi Kálmánnál, hogy Domonkos közölte-e vele a tervét, t. i. hogy az anyjával végez, mire Győrfi azt mondta, hogy majd valamelyik napon elintézzük. Tehát ő is tudott a tervről. Süle István azonnal felöltözött, egy vasvillát vett a kezébe és elment a lakásukra, de az anyja akkor már halott volt. Természetes, hogy most már az udvaron senkit sem találtak, mert Bolla Margit megvárta, amíg a gyilkosok eltávoznak és biztonságba helyezik magukat s csak azután szaladt segítségért.

Ennek alapján a járőr március 3-án Bolla Margitot, Domonkos Sándort és Győrfi Kálmánt elfogta.

Bolla Margit ismételt kikérdezése során az esetet úgy adta elő, hogy anyjának meggyilkoltatását már pár nappal előbb megbeszéltek Domonkossal, de ő (a leány) azt gondolta, hogy Domonkos az anyját nem agyonütni, hanem lelőni fogja. Beismerte, hogy ott volt anyja agyonütésénél, s azt kb. 2—3 méternyi távolságból vegignezte. Hogy Győrfi Kálmán ütötte-e az anyját, azt nem látta.

Domonkos Sándor kikérdezése alkalmával eleinte tagadta, hogy tudomása van a gyilkosságról, később azonban Bolla Margittal történt szembesítése után bevallotta azt s a következőket adta elő:

1920 októberében megismerkedett Bolla Margittal, akit nagyon megszeretett. Egy darabig szerelmi viszonyt tolytattak, majd elhatározták, hogy egymásé lesznek. A leány anyja ebben az időben Pápán lakott s ezalatt zavartalanul folytatták szerelmi viszonyukat.

1920 december 25-én a leány anyja haza jött s neki megtiltotta, hogy a leányához járjon. Az anyjának alapjában véve nem lett volna kifogása Domonkos Sándor ellen, a házasságot azonban mégis ellenezte azért, mert Domonkos Sándor református, Bolla Margit pedig római katolikus vallású volt.

Ezután Domonkos nem is ment többször a leányhoz, viszonyukat azonban továbbra is fenntartották és másoknál találkoztak. Ezt a leány anyja megtudta s a leányt aljas, becsmérlő szavakkal szidalmazta, majd kessel is üldözte, hogy megöli, ha a viszonyal fel nem hagy. A leány többször panaszkodott anyja rossz bánásmódja miatt.

1921 február 21-én Nagy Lidia pápadereskei lakosnál — a leány barátnőjénél — találkoztak, ahol a leány könnyek között újra kifakadt, hogy ő már nem bírja tovább az anyjával, de nem bánja, ha az anyja megöli is őt, Domonkos el nem hagyja, mert annyira szereti, hogy nála nélkül nem volna képes élni. Domonkos azt felelte, legyen csak nyugodt, majd a napokban elintézi az ügyet.

Beismerte, hogy 1921 március 1-én 22—23 óra közötti időben elment a Győrfi Kálmán istállójába, ahol Győrfi aludt s megkérte Győrfit, menjen vele a Bolla Margiték lakására, mert annak anyjával, Feketenével ma végezni akar.

Győrfi Kálmán egy kissé vonakodott, de aztán mégis csak elment, mert Domonkos Sándor biztosította, hogy neki egyáltalában semmit sem kell csinálnia, csak éppen legyen ott, hogy jelenlétével őt bátorítsa. Domonkos a Győrfiék udvarán talált egy ablakrácsvasat, azt magához vette, Győrfi pedig egy botot vett s úgy mentek Feketené lakására. Mikor odaértek, Domonkos megütötte a falat, hogy Bolla Margitnak tudtára adja, hogy megérkeztek. Erre Bolla Margit felköltötte az anyját s ijedten azt mondta neki, hogy keljen fel gyorsan és menjen ki, mert valószínűleg tolvajok járnak az udvaron. Ez természetesen azért

történt, hogy Feketéné a Domonkosék kezébe kerüljön. Az anyjával együtt Bolla Margit is felöltözködött s egy égő lámpával a kamra felé tartottak, ami az épület végében volt. A leány átadta az égő lámpát anyjának azzal, hogy majd segítségért megy, de csak a kútig ment, s ott elrejtőzött, az anyja pedig bement a kamrába. Ő (Domonkos) Győrfivel a kamra mellett húzódott meg. Mikor Feketéné a kamrából ki akart lépni, ő a vasdarabbal fejbeütötte úgy, hogy hanyatt esett, azután addig ütötte, míg meg nem halt.

Győrfi ezalatt az ajtóban állott. Mikor Feketéné meghalt, odamentek a kút mögött álló Bolla Margit-hoz, aki azt kérdezte: „Mi van anyámmal?“, mire Domonkos azt felelte, hogy már halott. Azután meghagyta a leánynak, hogy addig ne menjen sehova, amíg ők haza nem érnek. (Mindketten a közeli szomszédságban laktak.)

Győrfi Kálmán pápadereskei lakos kikérdezéskor hosszabb tagadás után a következőképen ismerte be az esetet: 1920 őszén Domonkos Sándor barátjával több ízben eljárógatott Bolla Margit-hoz szórakozás végett; úgy Domonkos, mint Bolla Margit többször említették neki, hogy ha majd ők egyedül laknak a házban, akkor neki is meg fogják engedni, hogy nőismerősével — a szeretőjével — ott találkozzék.

1920 decemberében, amikor Feketéné Pápáról hazajött, ő már nem járt Bolla Margit-hoz. 1921-ben, ismeretlen napon, Domonkossal és Bolla Margittal együtt voltak, amikor Bolla Margit panaszkodott anyjára s kérte Domonkost, hogy „csináljon valamit“. Erre Domonkos azt felelte, hogy majd elintézi.

1921 február 27-én Bolla Margit, Nagy Lidiánál, kérdezte tőle, hogy Domonkos elmondta-e neki a tervét, mire ő azt felelte, hogy majd elintézik.

1921 március 1-én 22—23 óra között Domonkos eljött hozzá az istállóba, ahol ő már akkor aludt, s kérte, hogy jöjjön vele Bolla Margit-hoz, mert az anyjával végezni akar. Ő figyelmeztette Domonkost, hogy ebből baj lesz, de Domonkos azt válaszolta, hogy neki egyáltalában semmit sem kell csinálnia, csak azért jöjjön el, hogy jelenlétével bátorítsa. Ezután mind a ketten elmentek, ő egy bottal, Domonkos pedig egy vasbottal. Amidőn a lakáshoz értek, zörejt csináltak, erre Feketéné és Bolla Margit égő lámpával kijöttek s a kamra felé igyekeztek. Bolla Margit a lámpát átadta Feketénének azzal, hogy segítséget hív, de csak a kútig ment, Feketéné pedig bement a kamrába. Ők ezalatt az épület mellett húzódtak meg.

Mikor Feketéné a kamrából ki akart lépni, Domonkos a magával hozott vasbottal fejbeütötte, hogy az azonnal hanyattesett, azután addig ütötte, amíg meg nem halt. Ő addig az ajtóban állt. Amikor távoztak, Bolla Margit megkérdezte, hogy mi van az anyjával? Mire ők megmondták neki, hogy már meghalt, majd kérték, hogy addig sehova ne menjen, amíg ők haza nem érnek. A botot eldobta az udvaron.

Győrfi Kálmán azzal védekezett, hogy ő kizárólag csak azért volt jelen, mert úgy gondolta, hogy ha Domonkos Sándor és Bolla Margit összekerülnek és ha Feketéné nem lesz útban a szeretőjével, majd ő is zavartalanul találkozhatnak náluk.

A beismerések után a bűnjel kézrekerítése volt a járőr feladata s bár a tettesek azt mondták, hogy a bűnjeleket a helyszínen, illetve az udvarról a kertek alatt vezető gyalogúton eldobták, ott a járőr azokat a legalaposabb keresés dacára sem tudta feltalálni, ezért mind a három gyanúsított lakásán házkutatást kellett tartani. A vasbot nem került elő, ellenben a Domonkos lakásán megtalált Szabó tiszthelyettes egy véresnyelű fejszét, egy viselt katonai zubbonyt, egy katonai nadrágot, egy sűrű lócsőröt, amelyen vércseppek nyomai látszóttak. Ezeket a tárgyakat őrizetbe vette s a gyanúsítottakkal együtt a kir. ügyészségnek átadta.

A veszprémi kir. törvényszék mint rögtönítélő bíróság 1921. évi március 30-án kelt B. 1129/2. sz. 1921. sz. ítéletével Domonkos Sándort kötélt általi halálra és tízévi hivatalvesztésre, Győrfi Kálmánt pedig 10 évi fegyházra és 10 évi hivatalvesztésre és végül Bolla Margitot ugyancsak a veszprémi kir. törvényszék 1921. aug. 9-én kelt 1051/1921. 16. sz. ítéletével 10 évi fegyházra ítélte.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A spanyol csendőrség.

Dezséri BACHÓ LÁSZLÓ százados fordítása.

(6. közlemény.)

103. A csendőrség kötelessége a polgármesternek és a földtulajdonosnak jelentést tenni azon felesküdt mezőőrökről, akik ezen szabályzat 84. pontjában említett cselekmények valamelyikét elkövetik, hogy azok szolgálatuk alól felmentessenek és mások által pótol-tassanak.

104. A polgármester a csendőrség jelentése alapján visszavonja és hatálytalanítja az alkalmazásától megfosztott felesküdt mezőőr alkalmazási okmányát és csatolja annak az irataihoz. Az alkalmazástól való megfosztás a csendőrség által vezetett lajstromban előjegyzendő.

105. Az előbbi pontban foglalt megtorlás nem zárja ki azt, hogy a mezőőr ellen a büntetőtörvénykönyv és egyéb érvényben lévő rendeletek határozmányai ne alkalmaztassanak.

106. Ha a csendőrség vagy a felesküdt mezőőrök pásztorokat, juhászokat, kondásokat stb. valamely büntetendő cselekmény elkövetésén érnek, azok letartóztatását, hogy az állatok őrizetlenül ne maradjanak, elhalaszthatják azon esetben, ha ez a további eljárást nem veszélyezteti. Ellenkező esetben a nyáj, konda stb. a legközelebbi istállóba vagy akolba, ahol az őrizhető, beteretendő, és a tulajdonos értesítendő, hogy további őrizéséről gondoskodják, amennyiben a tulajdonos tartózkodási helye a közelben van. A nyáj, konda stb. őrzése a tulajdonos más alkalmazottjára is rábízható. Hasonló esetekben minden más törvényes és hatásos eszköz alkalmazható, aszerint, amint a körülmények megkövetelik.

107. Ha a letartóztatott személyek a földek öntözésénél alkalmazott munkások, béresek vagy másféle napszámosok vagy felügyelők volnának, kik igáknál, lovaknál vagy gépeknél vannak alkalmazva, az előző pont elején említett eljárás ezekre is alkalmazható.

108. Tűzvész, árvíz és minden más, rögtön intézkedést követelő veszedelem esetén a csendőrség és a felesküdt mezőőrök, kik egymást különben is kölcsönösen támogatni kötelesek, igénybevehetik az egész szomszédság és minden arramenő, segítségnyújtására alkalmas egyén szolgálatait, amit megtagadnia a büntetőtörvénykönyv idevonatkozó szakasza értelmében, mely a segélynyújtás megtagadását tűzvész, árvíz, hajótörés vagy más veszély esetén kihágásnak minősíti, senkinek sem szabad.

109. A csendőrségnek jogában van a magánalkalmazásban lévő mező- és erdőőröktől, a lakosságtól és járókelőktől a mellékutak és ösvényekre vonatkozó bárminemű felvilágosítást követelni, ha erre a mezőrendészeti szolgálat ellátása vagy büntettek üldözése érdekében szüksége van.

110. A csendőrség a böngészést és tarlózást csak akkor ismeri el jogosnak, ha a böngézők és tarlózók a föld jogos tulajdonosától vagy annak meghatalmazottjától aláírt és az illetékes csendőrség parancsnokának aláírásával és bélyegzőjével ellátott meghatalmazás birtokában vannak. A csendőrségi közbelépés elkerülése végett a csendőrség előtt ismeretlen aratók, szüretelők, faszállítók, favágók s bárminemű termények behordói hasonló igazolványokkal látandók el.

111. Azon naptól kezdve, melyen minden tartomány csendőrsége átveszi az egész mező- és erdőrendészeti szolgálat ellátását, az állami erdők összes alkalmazottai csak a termelési szolgálatra alkalmazandók, azok pedig, kiknek hivatása csak az erdők őrzésére szorított, elbocsátatnak.

A csendőr ABC-je.

I. FEJEZET.

Általános intézkedések.

1. A csendőr legfőbb jelszavának: a becsületnek kell lennie, amelyet folt nélkül kell megőriznie, mert ha ez egyszer elveszett, többé nem pótolható.

2. A legjobb hírnév és a legnagyobb erkölcsi erő a testület legelső követelménye; tagjai erkölcsi tulajdonságainak a megerősítése a csendőrségi intézmény létének az alapja.

3. A csendőr megjelenése, tisztasága, jó modora, körültekintő viselkedése és elismert becsületessége által mindig a tisztesség és erkölcs példaképe legyen.

4. Annak, aki egy olyan tisztességnek örvendő egyenruhát visel, mint amilyen a csendőrségé, sohasem szabad goromba szavak, erőszakos tettek, rossz modor és mások bántalmazása által feltünnie.

5. A kötelességéhez mindig hű, a veszélyben bátor, szolgálatát méltósággal, okosan és következetesen el látó csendőr nagyobb tisztelet tárgya lesz, mint az, aki fenyegetésekkel gyűlöletessé teszi magát.

6. A csendőr legyen körültekintő gyengesség nélkül, határozott erőszakosság nélkül és okos anélkül, hogy lealacsonyítaná magát. Törekedjék arra, hogy csak a gonosztevők és a rend ellenségei rettegjenek tőle.

7. Főfegyvere a mások meggyőzése és saját erkölcsi ereje legyenek és azon fegyverekhez, melyeket visel, csak akkor nyúljon, ha mások megtámadják s ha látja, hogy szavai nem használnak. Ilyen esetben azonban fegyverének mindig becsületet szerezzen.

8. A csendőr a bajban levők gondviselője legyen és megjelenése bizalommal töltse el azt, kit gyilkosok támadnak meg, akinek a házat a lángok pusztulással fenyegetik, hogy előbbi személyét, utóbbi tulajdonát biztonságban érezze.

9. Hivatásának tudatától teljesen át legyen hatva s ha nincs is szolgálatban, tartózkodjék a rossz társaságtól s az olyan szórakozásoktól, melyek nem méltók azon tekintélyhez, melynek őt mindig jellemeznie kell.

10. Akár a monarchia fővárosában, akár az ország legeldugottabb helyén tesz szolgálatot, nem szabad lakótanyájából távoznia anélkül, hogy hetenként legalább háromszor meg ne borotválkozzék, szakállát rendben ne tartaná s haját rövidre ne vágatná. Ruházatának tisztának, lábbelijének mindig fényesnek kell lennie.

11. Ha valami rendkívüli és fontos szolgálatot teljesített és a hála elismerésül jutalmat szeretne neki juttatni, azt sohasem szabad elfogadnia. A csendőr mindig csak a kötelességét teljesíti s ha valamit várhat attól, akinek segítségére sietett, az csak a hálás visszaemlékezés lehet. Ez a nemes érdektelenség töltse őt el büszkeséggel, mert célja nem is lehet más, mint mindenkinek a becsülését kivívni, különösen fellebbvalóinak elismerését, amely az előléptetés útját meg fogja könnyíteni előtte.

12—13. A méltósággal viselt egyenruha nagyban előmozdítja a csendőrt (körülvevő általános tiszteletet). A testület dekoruma megköveteli, hogy a csendőr más ruházati darabokat, mint az előírt, az utolsó gombig szabályos egyenruhát, sohasem viseljen. Minden egyes csendőr a tisztaság és a csín mintája legyen, mert a rendetlenség a ruházzkodásban másokban megvetést ébreszt.

14. Bajtársait és barátait udvariasan, de kiabálás és hadonászás nélkül üdvözlje, azokat rendes neveiken nevezze, csúfneveket sohasem használjon, mert azok használata őt kedvezőtlen megvilágításba helyezi.

15. Az utcán ne énekeljen és ne adja át magát olyan szórakozásoknak, melyek nem méltók a társadalomban elfoglalt helyéhez; csendes és komoly viselkedése nagyobb tiszteletet ébresztenek, mint fegyverei, melyeket kizárólag csak akkor használhat, ha azt a szolgálati körülmények megkövetelik.

16. Figyelmes legyen mindenkivel szemben; az utcán a jobboldalt engedje át nemcsak katonai előljáróinak, hanem a helyi hatóságok közegeinek és bárminő rangú állami tisztviselőnek, minden tisztességesen öltözött polgári személynek, különösen pedig a nőknek. Ezáltal bebizonyítja figyelmességét az előbbiekkel, figyelmét az utóbbiakkal és jónevelését mindenkivel szemben.

17. Pontosan feleljen meg azon előírásnak, hogyan kell a hadsereg tisztjeit üdvözölnie és ezen kötelesség teljesítésében példával járjon elől. A tábormarkokat és tiszteket a szolgálati szabályzat határozmányai szerint üdvözlje. Ugyanígy tisztelegés jár a tartomány polgári kormányzójának is.

Ofelségeiket és a királyi hercegeket, a zászlókat és standardokat, ha fegyver nélkül van, úgy üdvözlje, hogy

megáll, kalappját leveszi hegyénél fogva és azt jobbkezzével a nadrág vasalásához tartja.

18. Igyekezzen bajtársaival a legjobb egyetértésben élni és táplálni azon bajtársi viszonyt, melynek a testület tagjait össze kell fűznie. De szíves viszonyban lehet állomása azon polgári egyéneivel is, akik erkölcsi-ségük és tisztességes viselkedésük folytán a tiszteletet megérdemlik.

19. Sohasem szabad idegen lakásba kopogtatás és a belépés engedélyezésének udvarias szavakkal való előzetes kikérése nélkül belépnie. Ha az engedélyt megkapta, levett kalappal léphet csak be és kalappját csak távozás után teheti fel.

20. Ha csendőrségi szolgálatának szabályszerű el látása közben személyazonossági okmányokat kell követelnie, csoportokat feloszlatnia, helyiségeket kiürítenie, vagy az azokba való belépést megakadályoznia, ezt sohasem tegye anélkül, hogy megelőzőleg a „szíveskedjék, uram“, vagy „legyen olyan jó, uram“ udvariasági formákat ne használja. Ha a hadsereg tisztjeivel, vagy egyéb előkelő személyekkel akad eközben dolga, ne mulassza el az azoknak rangjuk folytán kijáró, szabályszerű tisztelgést és velük annak megfelelőleg bánjon.

21. Ha fellebbvalójának személyes és szóbeli jelentést tesz, a szabályszerű tisztelgés után a történetekről rövid, tömör jelentést tegyen s kizárólag a történet események felsorolására szorítkozzék anélkül, hogy azokhoz kommentárokat fűzne; tiszteletteljes hangon, lassan beszéljen s adja meg mindenkinek a kijáró tiszteletet.

22. Szóbeli vagy írásbeli jelentéseknél sohasem mulassza el letartóztatott egyének neveit, azok korát, foglalkozását és lakhelyét megnevezni. Ha jelentése elkövetett bűntényekre, mint gyilkosság, rablás s más hasonló, vonatkoznék, az esetleges tanúk személyi és lakóhelyére vonatkozó összes adatokat gyűjtse össze.

23. Hogy szolgálatát tökéletesen teljesíthesse, igyekezzen alaposan megismerni és tartsa nyilván azok neveit, akik rossz hírűk, társadalmi állásukat és vagyoni helyzetüket felülmúló költségezésük, rossz társasággal való érintkezésük és nem kifogástalan életmódjuk által a községekben a gyanús egyének közé számítanak.

24. Ha elhagyott helyeken olyan sebesülte bukkan, akít élve nem lehet a legközelebbi lakott helyre elszállítani nyilvánvalóan súlyos állapota miatt, tőle nyilatkozatot vegyen ki, mely alapul szolgálhasson egy, a büntetőtörvény pontjai által előírt összes kellékekkel bíró, az esetről kiállítandó bizonylatnak.

25. A csendőrnek gondosan meg kell figyelnie azokat, akik lakhelyükről kellő ok nélkül gyakran eltávoznak. Az ilyen egyéneket személynél okmányaik valódiságának megvizsgálása által ellenőriznie kell s ha valami bűncselekmény elkövetéséről értesül, szigorúan ki kell vizsgálnia, hogy annak elkövetése idejében ezen egyének hol tartózkodtak. Ha ezeket a kivizsgálásokat a kellő körültekintéssel és az ügy természetének megfelelő részletességgel hajtja végre, kevés oly bűncselekmény lesz, melynek tetteit a csendőrség kinyomozni nem tudja.

26. Magánházakba a tulajdonos előzetes engedélye nélkül semmi körülmények között sem hatolhat be. Ha ez nem engedélyeztetnék, a csendőr köteles a ház ajtaát, ablakait és tetőzetét, melyen keresztül az üldözött egyén elszökhetne, megfelelő felügyelet alatt tartani és a házkutatási engedélyt a vizsgálóbírótól, ilyen hiányában pedig a községi bírótól kikérni.

27. A csendőrnek gondosan óvakodnia kell attól, hogy az utcán, tereken, üzletekben vagy magánházakban beszélgető emberek magánbeszélgetéseit kihallgassa, mert ez a testület szellemével ellenkező kénkedés volna. Azonban ez nem jelenti azt, hogy ne igyekezzen híryanagot gyűjteni s ne használja fel mindazt, amit szolgálatának legjobb ellátására szükségesnek tart.

28. Minden körülmények között kötelessége a csendőrnek a törvények megszegőit üldözni s különösen a gyilkosokat, rablókat s azokat, kik másokat megsebesítenek, letartóztatni és verekedéseket megakadályozni.

29. Ha tömegek összeverődését vagy lázongását veszi észre és saját erejéből a helyzetnek nem tud ura lenni, kérjen segítséget a legközelebbi őrstől vagy lakótanyától, s hol ilyenek nem volnának, forduljon közvet-

lenül a hatósághoz és kérje, hogy az tegye meg az intézkedéseket, melyek az adott esetben szükségesek.

30. Noha a csendőrség közvetlenül nem áll függő viszonyban a csendőrség székhelyén levő igazságügyi hatóságokkal, mégis legyen úgy a polgármesterek, mint a községi és vizsgálóbírák segítségére, ha ezek szolgálati ügyben segítségét igénylik.

31. A csendőrség felsőbbrendű hatalmat a községi előjáróságok felett nem gyakorolhat, miután úgy ezek, mint a csendőrség, mint ugyanazon felsőbb hatóságtól kirendelt és függő, szolgálatukat egymástól függetlenül végző testületek, csak arra vannak kötelezve, hogy a szolgálat érdekében egymást kölcsönösen támogassák. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ha a csendőrség tagjai, különösen pedig az őrsparancsnokok, a nevezett hatóságok magatartásában feltűnő hibákat vennének észre, vagy rájőnnének arra, hogy a községek polgármesterei, nem törődve köteleességükkel, viselkedésük folytán Öfelsége szolgálatának és az országnak különben elkerülhető zavarokat okoznak, ezt jelentsék haladéknélkül közvetlen előjáróiknak s ha az eset sürgőssége megköveteli, egyenesen a tartományi kormányzónak, hogy ez az esetről tudomást szerezve, a szükségesnek mutatkozó rendszabályokhoz nyúlhasson.

32. Miután a csendőr állandóan szolgálatban levőnek tekintetik, szolgálatának legjobb ellátása érdekében szükséges, hogy a szolgálati szabályzatot és a csendőr ABC-jét kívülről tudja és azt állandóan magával is hordja, úgyszintén a tartományi kormányzó által részére kiállított működési okmányt, személyazonosságának szükség esetén ennek előmutatása által való igazolása céljából.

33. Ezenkívül hordjon állandóan tintatartót és papírt magával feljegyzések céljaira, továbbá azon füzeteket is tartsa magánál, melyek az elfogatásuk végett körözött bűnösök személyi adatait és a bűncselekményekre vonatkozó adatokat tartalmazzák.

34. A csendőr a legmélyebb titoktartásra van kötelezve azakkal szemben is, akik őt adatok birtokába juttatják, s kiket elárulnia semmely körülmények között nem szabad, nehogy a maga iránti bizalmat elveszítse. Neveket elárulnia sohasem szabad. A titoktartás ellen vétők a legnagyobb szigorral lesznek büntetve.

Csendőrök tanúknak csak abban az esetben idézhetők és hallgathatók ki, ha az idevonatkozó belügyminiszteri rendelet értelmében szolgálati fellebbvalóik őket a hivatalos titoktartás kötelezettsége alól feloldják.

II. FEJEZET.

Az utakon való szolgálat.

35. Ha a csendőr az országúton vagy bármely más úton való szolgálatra van kirendelve, az utat gyakran bejárni, azt jobbról és balról a legnagyobb figyelemmel felderíteni köteles, nem tévesztve szem elől azon helyeket, ahol gyanus egyének elrejtőzhetnek.

36. A járőrök, melyek ezt a szolgálatot ellátják, a terephez igazodjanak; ha az út szélessége megengedi, a két ember az út mindkét oldalán járva, egymás mellett haladjon, ha az út nagyon keskeny, akkor egymás után. Szabályul szolgáljon, hogy a járőr tagjai között a távolság 8—12 lépés legyen, nehogy egyszerre lephessék meg őket s hogy meglepetés esetén kölcsönösen támogathassák egymást.

37. Igyekezzenek a munkásoktól, az utasoktól, különösen pedig a pásztoroktól felvilágosítást szerezni afelől, hogy nyájai körül nem láttak-e olyan egyéneket, kiknek rossz kinézése bennük gyanút ébresztett.

38. Ha a jelek arra vallanak, hogy egy őrs működési körletének határában gonosztevők tüntek fel, akkor az őrs különösen éjjel gyakran küldjön ki járőröket, melyek különösen a nyájak, aklok, elhagyatott álló mezei lakok felett őrködjének és a kellő óvatosság mellett ellenőrizzék a csapszékeket.

39. Mindig szem előtt tartandó az a tény, hogy hajnali három-négy órától a napkeltéig és esti 5—6 órától a napnyugta után két óráig követik el a bűntettek legnagyobb részét; ebből következik, hogy a csendőrség járőrei a gyanus helyeken különösen ezen időben jelenjenek meg.

40. A csendőrség fennállása óta gyűjtött tapasztalatok azt mutatják, hogy a gonosztevők ha rabolni készülnek, gyakran előkelő lakásokban levő cinkosokkal lépnek egyetértésbe. Tehát a csendőrségnek kettőzött

figyelemmel kell kísérni ezeket s bűntény esetén a szigorúan lefolytatandó nyomozásnak minden körülmények között a tettesek leleplezésével és elfogásával kell végződnie.

41. Ha a járőr kérdezősködések vagy igazoltatás végett valakit megállít, ezt mindig a járőrvezető tegye, aki a célból előre megy, járőrtársát pedig 8—12 lépésnyi távolságra hátrahagyja. Minden elővigyázati intézkedést meg kell tenni meglepetések elkerülése végett, különösen ha több mint egy személyről van szó, s ha azok ruházatuk vagy más körülmény folytán gyanusnak látszanak.

42. A csendőrség ne csak a lopások tetteseinek a tartózkodási helyét nyomozza ki, hanem igyekezzék megkeríteni az ellopott holmit is, legyen az ruha, termény, állat vagy bárminemű jószág; felderítendő a rejtékhelyek és azon személyek is, kiknek birtokába kerültek az eltulajdonított tárgyak.

43. A járőröknek törekedniük kell arra is, hogy őrsjárataikat ne szabályos időközökben kezdjék meg és végezzék be, hogy ezáltal is lekössék a gonosztevőket.

44. Azokban az órákban, mikor a postajárat, a kocsiposta s bármiféle más utas át szokott haladni a járőrnek kiutalt területen, ennek az úton kell lennie, különösen éjjel és körletét mindenütt bejárva, meg kell vizsgálnia a gyanus helyeket és azokon a pontokon lesállást tartania, ahonnan a rábizott területet a legkönnyebben uralhatja; ugyanis ezen óvintézkedések megnehezítik a gonosztevők munkáját és a népben növelik a biztonság érzetét és azáltal hogy a járőrnek nem kell minden kocsit stb. külön kísérnie, a járőr munkáját is lényegesen megkönnyítik.

45. A legnagyobb aprólékossággal figyelendők meg a cigányok. S személyi okmányaik gyakran megvizsgálandók és személyleírásuk összehasonlítandó, ezenkívül ruházatuk, életmódjuk is figyelemmel kísérendő. Ha mindezen óvintézkedések azt eredményezik, hogy a cigányok foglalkozása és útirányuk ismeretessé válik, akkor utazásaik célja is felderítendő.

46. Miután a cigánynépnek általában állandó lakóhelye nincsen, tartózkodási helyét gyakran változtatja s olyan helyeken fordul meg, hol nem ismerik, velük szemben minden intézkedés meglehető, hogy a lovak elköltése és egyéb lopások meg legyenek akadályozhatók.

47. Rendelet intézkedik arról, hogy a cigányok és lókupecek a személyazonossági okmányokon kívül még a pénzügyi hatóság engedélyével is el legyenek látva, melynek értelmében a lókereskedésre fel vannak hatalmazva. Minden birtokukban levő ló járulatát fel kell mutatni tudniok, amely az állat faját, eredetét, korát, vasalását és bélyegét tünteti fel és amely okmány a vevőnek adandó át. Az eladás és vétel alkalmával ennek megtörténtét a községekben a polgármester, a városokban a rendőrség egyik közege igazolja és pecsétjével ellátja. Azok, akik ilyen okmányok birtokában nincsenek, vagy akik hamis okmányok birtokában talátnak, a vonatkozó törvény áthágása miatt a csendőrség által letartóztatandók.

48. A csendőr a községekben végzett őrsjáratai alkalmával, ha más meghatározott cél vagy kapott parancs ennek az ellenkezőjét nem követeli meg, a körlet határára elérve, sohasem térjen ugyanazon az úton vissza, amelyen jött, hogy ezáltal is nagyobb területet vizsgálhasson meg.

49. A járőrszolgálatokat az őrsparancsnoknak kell szabályoznia azáltal, hogy a járőrvezetőnek írásbeli utasítást ad, mely pontosan körülírja a bejárandó területet és meghatározza a pihenőhelyet is. Ettől a parancstól csak szükség esetén szabad eltérni. Ezen okmányba bevezetendő a járőrszolgálat összes eseményei, az egyes birtokokra való érkezés és az onnan való távozás ideje, melyet a birtokosnak, bérlőnek vagy alkalmazottnak igazolnia kell. Ezen okmány a szolgálat végezte után az őrsparancsnoknak visszaadandó, ki azt ellenőrző kiszállásai alkalmával magával viszi, azokba esetleges megjegyzéseit beírja és a gyűjtőben helyezi el mindaddig, míg annak megsemmisítése el nem lesz rendelve.

50. Ha a csendőr az őrsjárat alkalmával felfordult kocsit vagy szekert, vagy elesett lovat lát, ha nincsen olyan feladattal megbízva, mely haladékat nem tűr, a tulajdonosoknak siessen segítségére, de minden esetben, ha utasokat bármilyen kellemetlen helyzetben lát, nyujtsa nekik a szükséges és kívánt segítséget.

(Folytatjuk.)

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

Társalgó berendezése tisztikaszinói tagok hozzátartozóinak. A M. Kir. Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület palotájának földszintjén közkívánatra, a kaszinótagok családtagjai és egyéb hozzátartozói részére, egy kis társalgót rendezett be, mivel előbb nevezettek az első emeleti klubhelyiségeket nem látogathatják. Hozzá tartozói vagy vendégei fogadása céljából ezen társalgó helyiséget — tagsági igazolványának felmutatása mellett — bármely tisztikaszinói tag igénybe veheti. A társalgót és annak kulcsát a kapus őrzi. (Bejárat az udvari főkapu átjárója alatt).

CSENDŐR LEKSZIKON

49. Kérdés. *A tettes betöri a sértett lakásának bezárt ajtaját s ily módon a lakásba behatolva az ott tartózkodó sértettet a magával hozott doronggal ütlegeli. A sértett 20 napot meghaladó időn át gyógyuló testi sérüléseket szenved. Mily büncselekményt követett el a tettes? Változik-e a büntetőjogi minősítés, ha a tettes nyitott ajtón hatol be a sértett lakásába s veri meg azt ott?*

Válasz. A más lakásába erőszakkal behatoló és ott 20 napon túl gyógyuló testisértést elkövető egyént kettős büncselekmény terheli: a Btk. 330. §-ába ütköző magánlaksértés büntette és a Btk. 301. §-ába ütköző súlyos testisértés büntette.

Igaz, hogy a Btk. 330. §-a szerint a magánlaksértést csak akkor lehet megállapítani, ha súlyosabb büntetés alá eső cselekmény nem forog fenn, már pedig a súlyos testisértés büntette súlyosabb büntetés alá esik, mint a magánlaksértés büntette. Ezt azonban úgy kell érteni, hogy a magánlaksértés akkor olvad bele a súlyosabb cselekménybe, ha a két büncselekmény tényálladéka is egymásba olvad, azaz a súlyosabb büncselekménynek az enyhébb magánlaksértéssel közös ténybeli elemei vannak. Ilyen büncselekmény például a betöréses lopás.

A kérdésben említett esetben azonban a lakásba erőszakkal behatolás és a testisértés külön tényálladékokat alkotva egymástól elkülönül, tehát a két büncselekmény ú. n. anyagi halmazat.

Ha a tettes nyitott ajtón hatol be testisértés szándékával, akkor a Btk. 332. §-ába ütköző magánlaksértés (magánindítványra üldözendő) vétségével van dolgunk. Ez a büncselekmény ugyancsak a testisértéstől fogalmilag teljesen független tényálladék lévén, szintén külön megállapítandó, vagyis a testisértéssel anyagi halmazatban van.

50. Kérdés. *Valaki tisztességes szándékkal hosszabb időn át udvarol egy leánynak. Később kiderül, hogy a leány, aki az ő komoly udvarlását elfogadta, egyidejűleg mással is udvaroltatott magának, sőt nyilvánvaló jelek utaltak arra, hogy a leány ennek a másikkal szeretője volt. A tisztességes szándékú udvarló erre gúnyos megjegyzések tárgya lett a kisvárosban, ahol az ilyesmi hamar köztudomásúvá válik. A nevetségesség válság elviselhetetlen érzése azt a gondolatot ébreszti fel a tiszta szándékú udvarlóban, hogy a leányt becsületsértés miatt beperli. Van-e az ilyen becsületsértési pernek jogi alapja?*

Válasz. Becsületsértést az követ el, aki más ellen becsületlenítő, lealacsonyító vagy megszégyenítő kifejezést használ vagy ily cselekményt követ el. A kérdésben leírt esetben a leány a mellőzött udvarlóval szemben ilyen tényálladékokat nem valósított meg. Hogy vele szerelmi dolgait, a másik udvarlóval való viszonyát nem közölte, ehhez joga volt, e jogának gyakorlása nem büncselekmény. Hogy a végén a tisztességes szándékú udvarló kellemetlen, kínos helyzetbe jutott s tapintatlan emberek kinevették őt, ez nem érinti az ő becsületét. Minősíthetjük a leány eljárását kíméletlenségnek, ám a törvény szerint ez sem becsületsértés.

Akinek a becsületén folt esett a fentiek szerint, az senki más, mint a szóban forgó leányzó.

51. Kérdés. *Jótevény célra, nyilvános helyen, belépődíj nélkül táncmulatságot rendeznek, ahol a megjelentek önkéntes adományokkal járulnak a hirdett jótevény cél megvalósításához. Nem tiltott eljárás-e ez, ha a táncmulatság megtartására hatósági engedélyt előzetesen nem kértek?*

Válasz. Az ilyen táncmulatság rendezése a Kbt. 76. §-ába ütköző kihágás közrend ellen. A fennálló szabályok e részben sem a jótevény célnak, sem a belépődíj kérdésének nem tulajdonítanak fontosságot, mert nyilvános táncvigalmak rendezése esetén feltétlenül megkívánják a rendőri hatóságnak és a helyi közigazgatási hatóságnak engedélyét. Megkívánják a szabályszerű illelékek lerovását is, melyet az engedélytelen mulatság rendezőin utólag is be kell hajtania a pénzügyi hatóságnak.

52. Kérdés. *Országos vásár alkalmával egy fuvaros valakit lófogatú kocsijával gondatlanságból elüt s az illetőn 8 napon belül gyógyuló testi sértést ejt. Mily büncselekmény ez?*

Válasz. A gondatlanság által okozott könnyű testi sértés elvileg nem büntetendő, rendszerint azonban, mint kihágás közegészség vagy testi épség ellen kerül büntetés alá. A kérdésben említett eset a Kbt. 120. §-ába ütköző kihágás alkotó elemeinek megállapítására lehet alkalmas, ha a fuvaros sebesen vagy vigyázatlanul hajtott.

53. Kérdés. *A férj testi sértés okozása nélkül tetteleg bántalmazza feleségét. Büntetendő cselekmény-e ez?*

Válasz. A tetteleges bántalmazás testi sértés okozása nélkül becsületsértés. Minthogy nincsen olyan jogi szabály, amely a férjet ilyen bántalmazásra feleségére nézve feljogosítaná, a bántalmazás miatt a feleség magánindítványára bünvádi felelősségre vonható.

54. Kérdés. *A törvényhatósági (vármegyei) szabályrendeletben megállapított kihágás miatt felelősségre vonhatók-e azok, akik nem laknak az illető törvényhatóság (vármegye) területén, hanem csak ideiglenesen, átmenetileg tartózkodnak ottan?*

Válasz. A Kbt. 3. §-a világosan kimondja azt, hogy a törvényhatósági szabályrendeletnek területi hatálya van, vagyis mindazokra nézve kötelező, akik az illető törvényhatóság területén tartózkodnak. A törvényhatósági szabályrendeletre mindazoknak alkalmazkodniuk kell, akik a törvényhatóság területére lépnek. Világosan megmagyarázza ezt a Kbt. 4. §-a, midőn kifejezetten kimondja, hogy szabályrendeletbe ütköző kihágásért azokat is felelősségre kell vonni, akik az illető kihágási jogterületen, amelyen a kihágást elkövették, csak ideiglenesen tartózkodnak, jóllehet ilyen kihágás állandó tartózkodóhelyükön megállapítva nincsen.

Az idevágó gyakorlati kérdések eldöntésénél természetesen döntően esik a latba az illető szabályrendelet teljes szövegének ismerete. Nevezetesen tudni kell azt, nem korlátozza-e maga a szabályrendelet az illető kihágás elkövetését bizonyos helyzetben levő személyekre. Tudni kell azt is, mi a szabályrendelet célja tulajdonképpen, mely érdekek védelmére készült, veszélyeztetve volt-e az az érdek a gyakorlatban felmerült eset szerint. Mindezek után meg kell vizsgálni adott esetben azt, hogy a kihágással gyanúsított szándékosan veszélyeztetette vagy sértette meg ezt az érdeket, avagy nem terheli-e őt ebben a vonatkozásban gondatlanság.

55. Kérdés. *A sértett rétjén a felgyülemlett esővíz pocsolyát alkotva, befagyott. A tettes a sértett engedélye nélkül az így keletkezett jégmennységet felvágatta, elfuvarozta és 10 pengőért eladta. Büncselekményt követett-e el? A sértett maga amiatt panaszkodik, hogy rétjét a jég felvágásával és elfuvarozásával össze-vissza gázolták s emiatt neki 30 pengő kára támadt.*

Válasz. A tettesnek nem volt joga a sértett földjén megjelenni s az ott található jeget birtokába venni. Amennyiben ez a jég értéket képvisel, ez csak a sértett, mint a telek tulajdonosát illette, mert az ott keletkezett jég az ő ingatlanának jogi értelemben vett „gyümölcse”, gazdasági előnye, amelyet számára a természet erői létesítettek, habár az ő minden közreműködése nélkül.

A tettes cselekménye ennél fogva az 1894:XII. t.-c. 93. §. a) pontjába ütköző kihágás, mert 24 pengőt meg nem haladó értékű gazdasági terményt lopott a mezőről, ezenkívül a sértett földjén jogosulatlanul szekerezett (94. §. h) pont).

Szó lehet azonban itt arról, hogy a Btk. 421. §-ába ütköző ingatlanvagyon rongálásának vétsége állapíttassék meg, amely esetben a mezőrendőri kihágások miatt a bűnvádi felelősség esik. Ebben az esetben az a lényeg, hogy a sértett a területére jogosulatlanul behatoló egyén részéről valóban szenvedett-e 4 pengőt meghaladó kárt.

56. Kérdés. Valaki törvényes ércpénz hamisítására vállalkozva, megállapodik egy ismerősével abban, hogy az a szükséges anyagi eszközöket a hamisítás kivitele végett rendelkezésére bocsátja. Közben azonban megdondolja magát s a csendőrségnél besúgja a dolgot s tanácsot kér (az esetre, ha a dolgot vállalná) abban a kérdésben, hogy büntetlensége biztosíthatná-e társainak az ő közreműködésével történt leleplezése esetén? Mily felvilágosítás adható az ilyen egyénnek?

Válasz. A törvény pénzhamisítás esetén nemcsak a kísérletet, hanem a pénzhamisítás elkövetésére irányzott szövetséget is bünteti. Amíg tehát a pénzhamisítás megkezdése után a feljelentő résztvevő a véghezviteltől való önkéntes elállás címén menekülhet a büntetés alól, aligha menekülne a pénzhamisítás elkövetésére irányuló szövetség miatt fennálló felelősség súlya alól, mert ezt a szövetséget vitán felül megvalósította.

Nézetünk szerint az illető egyénre nézve az lenne a legjobb, ha a megbízatást kereken visszautasítja. Ez a legerkölesőbb eljárás is. Figyelembe jön itt az is, hogy a hatóságoknak nemcsak az elkövetett cselekmények üldözése a feladatuk, hanem a szándékolt bűncselekmények megakadályozása is. Itt arra van kilátás, hogy a csendőrség csírájában fojtsa el egy bűncselekményt. Valószínű ugyan, hogy megbízója esetleg másnál fog próbálkozni, ám ennek üldözése vagy megakadályozása ismét más lapra tartozó dolog. Azt is figyelembe kell venni, hogy fonák, sőt bizonyos szempontból a jóerkölcsökbe ütköző dolog valamely bűncselekménynek mintegy hatósági felügyelet mellett való elindítása, még akkor is, ha leleplezés céljából történik a hatóságnak ilyen eljárása. Más szempont alá esik az az eset, mikor egy bűnszövetség már működésben van s a hatóság a működés folyamán foglal el megfigyelő álláspontot s kémeivel vagy besúgóival a leleplezés alkalmasabb pillanatára vár. Az ilyen eljárás is inkább nagyszabású bűncselekmények esetében indokolt, mert a hatóságra nézve a nagy nyilvánosság előtt kényes helyzetekkel jár.

57. Kérdés. Büntetendő cselekményt követ-e el az, aki az 1921:XIV. t.-c. alapján kibocsátott államjegyet, vagy a Magyar Nemzeti Banknak törvényben megengedett szabadalma alapján kibocsátott bankjegyet megsemmisíti?

Válasz. Az államjegyek a törvény szavai szerint az állam függő adósságát alkotják és az azokon kifejezett tartozásért az állam vagyona és jövedelme szavatol.

Ha tehát valaki egy ilyen államjegyet megsemmisít, az lényegében véve úgy járt el, mint az a hitelező, aki elégette az adósa által kiállított kötelezvényt s ezzel hitelezői jogairól lemondott.

A Nemzeti Bank által a pénzforgalom szabályozása és a fizetések kiegyenlítésének megkönnyítése végett kibocsátott bankjegyek valóságos pénzürtéket képviselnek, ami főleg abban jut kifejezésre, hogy az aranyvalutás, illetőleg állandó értékű valutával rendelkező államok nemzetközi pénzforgalmában állandó értékű, valóságos pénzürték gyanánt elfogadják. Ezt a Nemzeti Bank azzal éri el, hogy a rendelkezésére álló tőkéket kellőleg hasznosítja, aranyat és állandó értékű valutákra szóló követeléseket gyűjt, röviden szólva, biztosítja magának a világ pénzforgalmában a szilárd hitelképességet. Kötelessége a Nemzeti Banknak előkészíteni és annak idején biztosítani annak lehetőségét, hogy az általa kibocsátott bankjegyeket bárki kívánására ércre beváltsa (készfizetés megkezdése).

Nyilvánvaló ebből, hogy a bankjegyek megsemmisítői is csak önmagukat károsítják meg, míg végső eredményben a bankjegyet kibocsátó intézet kötelezettségein enyhítenek.

Ily körülmények közt tehát az államjegyeknek és

bankjegyeknek megsemmisítése éppen nem törvénybe ütköző dolog.

Viszont lehetnek esetek, amikor az állam- vagy bankjegyek megsemmisítői ezt oly körülmények közt teszik, hogy cselekedetük az állam hitelét sértő valótlan tényállítások kísérője, avagy magának a cselekedettel az állam meggyalázását célozzák. Ily esetben szó lehet az 1921:III. t.-c. 7. vagy 8. §-a alapján megindítandó bűnvádi eljárásról.

SPORT

Beszámoló az országos csendőrségi vívó-, mezei futó- és birkózó versenyről.

A pécsi IV. számú csendőr kerület rendezésében március hó 26. és 27-én Pécsen megtartott országos csendőrségi vívó-, mezei futó- és birkózóversenyek lefolyását a következőkben ismertetjük. I. *Tiszti vívóverseny:* A verseny színhelye a Zrinyi Miklós m. kir. reálnevelő intézet tornaterme volt. Jelen voltak: a helyőrség tisztikara *Vogt Waldemár* altábornagy vezetésével, *Ambrózy Gyula* tábornok, a csendőrség felügyelőjének helyettese, a helyi polgári hatóságok vezetői, polgári közönség és a Zrinyi növendékek. A verseny március hó 26-án 9 órakor vette kezdetét. Ezen a napon az előmérkőzéseket tartották meg, míg 27-én 16 órától estig a döntő zajlott le.

A magyar husipar remeke

az

Esterházy konzerv-virslis

Tartósságát a pléhdobozban hónapokig garantáljuk. Abból kivéve

mindig friss, rendkívül izletes

Fürdők, szállodák, éttermek, kávéházak, csemege-üzletek számára

nélkülözhetetlen!

Gyártja:

Herceg Esterházy Pál
rábaközi husárugyára, KAPUVÁR

Tájékoztató árjegyzéket ingyen és bérmentve küldtünk egyéb finom szalámi- és hentesáruinkról, valamint konzerv-sonka és más különféle huskonzerveinkről.

Levélcím: Husárugyár Kapuvár

Telefon: Kapuvár 25

Vezérképviselő:

Csányi Péter

Budapest, VI., Bulyovszky-utca 12. Telefon: Teréz 159-01

Képviseltek az ország összes nagyobb városaiban.

Benevezettek és indulók száma: Senior kardversenyre benevezett 18, indult 16, junior kardversenyre benevezett 31, indult 19, törversenyre benevezett 32, indult 24. Összesen benevezett 81, indult 59. **Helyezések:** a) Csapathelyezés: I. budapesti kerület 51 ponttal (a belügyminiszter úr vándordíját nyerte); II. pécsi kerület 23 ponttal, III. szegedi kerület 16 ponttal, IV. szombathelyi kerület 9 ponttal, V. debreceni kerület 6 ponttal, VI. székesfehérvári kerület 6 ponttal. b) Egyéni helyezés: 1. Kontra Kálmán főhadnagy (I. kerület) 20 ponttal, 2. Borovszky Jenő főhadnagy (V. kerület) 16 ponttal, 3. Baky László százados (I. kerület), 13 ponttal, 4. Pajor László főhadnagy (IV. kerület), 12 ponttal, 5. Marsó Pál százados (I. kerület), 10 ponttal, 6. Csiba István alezredes (IV. kerület), 8 ponttal, 7. Revisnyei Reviczky Zsigmond főhadnagy, (II. kerület), 6 ponttal, 8. Fetter Ferenc főhadnagy (I. kerület), 5 ponttal, 9. Árvay József főhadnagy (III. kerület), 5 ponttal, 10. Zsengeller József főhadnagy (III. kerület), 4 ponttal, 11. Kiss Aladár főhadnagy (VI. kerület), 4 ponttal, 12. Bernáth Sándor főhadnagy (I. kerület), 3 ponttal, 13. Horváth-Halás Antal százados (IV. kerület), 3 ponttal, 14. Keresztes Béla g. százados (II. kerület), 2 ponttal. **Díjazás:** Kontra Kálmán főhadnagy, mint a csendőrség országos tör- és kardvívó bajnoka tör és kard bajnoki plakettet, mint a kard szenior és a tör győztese 1—1 aranyozott érmet nyert. A tör- és kardvívó verseny II. helyezette 1—1 ezüstözött, a III. helyezette 1—1 bronzérmét kapott. Ezenkívül az első kilenc helyezett tiszteletdíjazásban részesült. A díjakat március 27-én a verseny befejezése után a verseny színhelyén *Vogt Waldemárné* úrasszony öngyméltósága adta át a nyerteseknek. **II. Birkozóverseny:** A verseny színhelye a Zrinyi Miklós m. kir. reálnevelő intézet tornaterme volt. Jelen voltak: a helyőrség tisztikara, hozzátartozói, nagyszámú legénység és a polgári társadalomból sok érdeklődő. A verseny március hó 26-án

9 órakor kezdődött, ezen a napon le is bonyolódott, csak az „országos bajnok” címért folytatott küzdelmet, a súlycsoportok győztesei között, tartották meg 27-én. **Helyezések a következők:** a) Kerületek helyezése: I. Ecsi 16 ponttal, II. pécsi kerület 15 ponttal, III. miskolci kerület 13 ponttal, IV. szegedi kerület 12 ponttal, V. budapesti kerület 8 ponttal, VI. székesfehérvári kerület 6 ponttal, VII. debreceni kerület 6 ponttal, VIII. szombathelyi kerület 2 ponttal. b) Egyéni helyezés: I. Nehéz súly: 1. Koronkay József csendőr (IV. kerület), 8 ponttal, 2. Berdó Kálmán csendőr (I. kerület), 8 ponttal, 3. Szentkirályi Sándor próbacsendőr (Ecsi), 5 ponttal. II. Középsúly: 1. Krapfel János próbacsendőr (IV. kerület), 7 ponttal, 2. Bene István tizedes (Ecsi) 6 ponttal, 3. Bakus Mihály csendőr (VII. kerület), 5 ponttal. III. Könnyűsúly: 1. Ribár László csendőr (V. kerület), 8 ponttal, 2. Habony István csendőr (VII. kerület), 6 ponttal, 3. Fazekas Imre próbacsendőr (Ecsi), 5 ponttal. **Országos bajnok:** Koronkay József csendőr. **Díjazás:** Koronkay József csendőr, mint a csendőrség országos birkozó bajnoka, bajnoki plakettet, a súlycsoportok győztesei 1—1 aranyozott, a második helyezettek 1—1 ezüstözött és a harmadik helyezettek 1—1 bronzérmét nyertek. A díjak kiosztása a vívóversenynél említett időben és módon történt. **III. Mezei futóverseny:** Start a Zrinyi Miklós m. kir. reálnevelő intézet előtt. Távolság: leventéké 2500 méter, a többi indulóké 4800 méter volt. A versenyt március 27-én 10 órai kezdettel rendezték. Beneveztek: a leventék 7 csapatral, a honvédség 7 csapatral, a rendőrség 1 csapatral, csendőrlégénység 8 csapatral, csendőrtisztek 1 csapatral (6 fő), a rendőrök azonban a nevezést ismeretlen okból lemondották. Dacára az előző napok tartós esőzésének és a pálya síkos, sáros, vizes voltának, a minden oldalról elhangzott kritika szerint, igen szép eredményt és sikert hozott a verseny. **Helyezések:** A) **Kerületi helyezések:** I. pécsi kerület 65 ponttal, (nyerte a honvédelmi miniszter úr

HANGSZEREK!

Húzóharmonikák P 6-75-től Gítárelterák P 13-20-tól
Hegedűk P 5-85-től Beszélőgépek P 28- -tól
Klarinétok P 10-60-tól Trombiták P 40-60-tól
Gitárok P 14-75-től stb. stb

Közvetlen szállítás a gyártási forrástól. **14.000 elismerő levél!** Külön magyar osztály! Kérje levelezőlapon (16 f. bélyeg) képes árjegyzékünket, melyet díjmentesen küldünk.

MEINEL és HEROLD

HANGSZERGYÁR KLINGENTHAL 57. szám (Szászország)

Modern BUTORSZALON

ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.

Olesó szolid kiszolgálás! Cégtul.: **Gáspár Nándor.**

SIMON GYULA

bőrönd és díszmű készítő, a közlg. tisztviselők szerződéses szállítója

Budapest, VIII., Baross-utca 1. szám.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Csendőrségi szállító!

Társasági sapka káki szintartó kammgarn

bőrernyő, bőrizzasztó, bőrrohamszijjal ... 6.—

Társasági sapka káki a legfinomabb

kammgarn bőrernyő, bőrrohamszij, bőrizzasztóval, selyembéléssel luxus kivitel ... 7.—

Bocskay sapka bőrizzasztóval és teljes felszer-

léssel ... 3-52

Ezüst sapkarózsa email nemzeti betéttel I. rendű ... 35

Ezüst kalapzsinór I. rendű ... 1-60

Tollforgólok ... 45

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321-78.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

Órák

Gábor Lajos

Budapest, V., Lipót-körút 30.

Ékszeresek

— Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3-5 havi részletre vásárolhat. —

Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

vándordíját). II. debreceni kerület 40 ponttal, III. székesfehérvári kerület 30 ponttal, IV. szombathelyi kerület 25 ponttal, V. szegedi kerület 25 ponttal, VI. miskolci kerület 20 ponttal, VII. budapesti kerület 18 ponttal, VIII. Eesi, 5 ponttal. B) *Egyéni helyezések*: I. Tisztek: 1. Dr. Gergely Sándor százados (V. kerület), 18 I, 35 II, 2. Baky László százados (I. kerület), 19 I, 11 II, 3. Herberger Sándor főhadnagy (IV. kerület), 20 I, 41 II, 4. Berweiler János főhadnagy (IV. kerület), 5. Rada Károly g. főhadnagy (IV. kerület). II. Altisztek: 1. Szovák István őrmester (VI. kerület), 2. Kovács Elek őrmester (IV. kerület). III. Legénység: 1. Németh János VII. esendőr (IV. kerület), 15 I, 38 II, 2. Balogh János II. esendőr (IV. kerület), 16 I, 10 II, 3. Szili Ferenc esendőr (II. kerület), 16 I, 13 II. *Díjazás*: Úgy a tiszti, mint a legénységi első befutó aranyozott érmet, a második befutók, valamint az altiszti első helyezett ezüstözött érmet, a harmadik befutók pedig bronzérmet kaptak. A győztes csapat minden tagja bronzérmet nyert, a második és harmadik csapat tagjai bronzérmet nyertek. Ezenkívül az első három tiszti befutó, az első altiszti befutó, az első öt legénységi befutó 1—1 tiszteletdíjat kapott. Németh János VII. esendőr ezenkívül — mint a esendőrség országos mezei futóbajnoka — bajnoki plakettet nyert. Hasonló díjazásban részesültek a meghívottak csapatai is. A díjakat a verseny befejezése után *Vogt Waldemár* altábornagy vegyesdandárparancsnok osztotta ki. A versenyeken kiosztott tiszteletdíjakat a katonai és polgári hatóságok felajánlása és nagyrészen gyűjtés útján biztosította a rendező kerületi parancsnokság.

HIREK

Dicséretetek. A m. kir. budapesti I. sz. esendőrkerület parancsnoka *Cseresnyés Pál* gyalog tiszthelyettes, mert 19 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletével bajtársainak igen jó példát mutatott s az utóbbi években, mint a kerületi parancsnokság segéd-tisztségéhez beosztott segédmunkás igen szorgalmas és lelki-

ismeretes működésével előljáróit hathatósan támogatta, — *Gulbert István* gyalog tiszthelyettes, mert 19 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt kifogástalan magaviseletével bajtársainak igen jó példát mutatott s az utóbbi években, mint a kerületi parancsnokság törzséhez beosztott segédmunkás igen szorgalmas és lelkiismeretes működésével, előljáróit hathatósan támogatta, *dicsérvő okirattal látta el.* — A m. kir. szombathelyi III. számú esendőrkerület parancsnoka *Deák Antal* esendőrnek, mert egy 12 éves leány sérelmére 1926 augusztus 26-án Tapolca községben elkövetett többrendbeli szemérem elleni büneselkményt kiváló kezdeményezése, nagy szorgalma és példás kötelességtudása által rövid idő alatt kiderített s a tetteseket az igazságszolgáltatás kezére juttatta, a szolgálat nevében elismerését fejezte ki.

Március 15-ikének megünneplése a győri esendőriskolában. Kissé megkésve értesültünk a győri esendőriskola március 15-iki ünnepélyéről, mégis szívesen közöljük az alábbiakat, mint a helyes esendőrnevelés egyik dokumentumát: A győri esendőriskola legénysége folyó évi március hó 15-én hazafias ünnepélyt rendezett. Az ünnepély műsora a következő volt: 1. Szabados: Hiszek egy Istenben. Énekelte az iskola dalárdája. 2. A nap jelentőségét méltatta Polyák András próbaesendőr. 3. Petőfi: Nemzeti dal. Szavalta Kránitz József próbaesendőr. 4. Révfy: Három könny van szempillámon. Borsitzky-Pohárnik: Mult, Jelen, Jövő. Énekelte az iskola dalárdája. 5. Papp-Váry Eleménné: Hitvallás. Szavalta Zrinyi József próbaesendőr. 6. Molnár: Szegény Székely nép. Basszus szóló. Énekelte Baráth őrmester. 7. Lampért: Talpra Magyar! Szavalta Czifra József próbaesendőr. 8. Hymusz. Énekelte az iskola dalárdája. Az ünnepségen megjelentek a Győrött állomásozó esendőr- és honvédtisztek, valamint az altisztek hozzátartozóikkal, úgyszintén a vitézi szék kapitánya. A műsor szabatosan, minden zökkenő nélkül, a lehető legsikerültebben folyt le. A megjelentek úgy a műsor összeállításáról, mint annak lefolyásáról, a legteljesebb elismerés hangján nyilatkoztak. Ennek legérdekesebb bizonyága a következő átirat, amelyet a Győr, Moson, Pozsony közigazgatásilag egyesített vármegyék vitézi székkapitánya intézett a székesfehérvári esendőrkerületi parancsnoksághoz: M. kir. II. számú esendőrkerületi parancsnokságnak, Székesfehérvár. Győr, 1927. évi március hó 28-án. Meghívásra a győri esendőriskola által ren-

KEMÉNYFA HÁLÓSZOBA

Tartós kivitelben. Jótállással kapható.
Csendőröknek kedvező részletfizetési feltételek.
Lányi butorkereskedő, VII., Akácfa-utca 7. sz.

TURUL, RÁDAY-UTCA 6. (Calvin-tér sarok)

Legelső rangú **kerékpár, varrógép**
legolcsóbban **kedvező részletre.**

Alkatrészek.

Javítások.

HUBERT, THÖKÖLY-ÚT 17. (Keleti p. u. mellett.)

Szolgálati ügy } alkalmával sok időt és fáradságot takarít
Magánügy } meg, ha megbízható **kerékpáron** jár.

Kizárólag a m. kir. esendőrség
véglegesített egyéni részére:

12 havi részletre Automata } 260 pengő Victoria } 240 pengő
Victoria Luxus } Praeciosa }

Még ma küldje el megrendelését vagy kérjen részletes ismertetést levelezőlapon.

KOVÁCS JÓZSEF

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. sz.

Nyugati pályaudvar mellett.

Telefon: L. 985-27.

Kerékpár, motorkerékpár, varrógép, sportcikkek, gummiárak. Csoportos alkatrész- és felszerelésrendeléseknél részletfizetés.

HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA

és az összes hangszerek, legjobbak, csak itt a gyárban kaphatók.
Művésziesen javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyár
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőröknek részletfizetési kedvezmény.

Siessen személyesen megvásárolni a legjobb, extra erős kivitelű

DÜRKOPP

*
lámpával és teljes felszereléssel

DIANA

220 pengőért!

KERÉKPÁRT

*
11 havi részletfizetésre.

Ez a esendőrnek a legmegfelelőbb kerékpár.

Kapható: **KOVÁCS FERENCNÉL**
Szombathely, Király-utca 13. sz.

dezett hazafias ünnepélyen folyó hó 15-én megjelentem. Az ünnepségen látottak és hallottak következtében szükségesnek vélem, a kerületi parancsnokságot hivatalos tisztelettel értesíteni, hogy úgy a műsor precíz összeállítása, valamint az egyes számok előadása oly lélekemelő s annyira megható volt, hogy nem győztem eléggé csodálkozni, midőn az iskola-parancsnokságtól arról értesültem, hogy a szereplők alig néhány hetes újoncok. Véleményem szerint, az iskolaparancsnokság olyan hatalmas munkát végzett ezen magasztos ünnepség megrendezése által, mely teljes elismerést érdemel. A legénységbe a hazafiasság oly szépen be van oltva, a lelkesítés annyira örömteljes, hogy ily jó és nemzeti szellemben nevelt legénység, csak mintaképe lehet a magyar csendőrnek. Végül kijelentem, hogy ilyen szép és megható március 15-ét még sehol sem ünnepeltem, mint a csendőrlaktanyában. Vitéz Gombos s. k., tábornok, vitézi szék kapitánya.

A **Hadimuzeumi Lapok**, az *Országos Hadimuseum Egyesület* hivatalos lapjának 1-2. kettős száma a napokban jelent meg, rendkívül érdekes és változatos tartalommal. A lap elsősorban a hadtörténelmi múzeum ügyét szolgálja, közleményei azonban nemcsak szakkörökben, hanem az intelligens olvasókörökben is érdeklődésre tarthatnak számot. Különösen felhívjuk bajtársaink figyelmét a lapnak arra a közleményére, amely Mátyás király egy ismeretlen kardjának felkutatására hívja fel olvasóit. A Bukarestben megjelent *Trompeta a Carpati Cor* (Kárpáti Harsona) című politikai lap kiadóhivatala 1872-ben sorsjátékot rendezett, amelynek egyik nyereménytárgya Mátyás király egy kardja volt, a XV. századból. A kard egyik oldalára Mátyás király képe volt bevésve, alatta pedig arannyal bevert betűkkel e szavak állottak: „Mathias. Hungariae et Bohemiae Rex“, a másik oldalon pedig „Pro Merito“ szavak után „MCD. LXXV. Stephano. H. Izdeom. Patario. Moldaviae“. Hogy ez a kard miként jutott Bukarestbe, nem lehetett megállapítani, addig is azonban, míg a kard utáni puhatólás megejthető lesz, a **Hadimuzeumi Lapok** felkéri a hadtörténelmi emlékek barátait, hogy ha az említett kadról bármely irányban felvilágosítással tudnak szolgálni, azt a m. kir. Hadtörténelmi Múzeum igazgatóságával közölni szíveskedjenek. A Hadimuzeum Egyesület a lap megjelenésével egyidejűen VII., Andrassy-út 20. szám alatt olvasótermet nyitott, amely az érdeklődőknek minden szerdán délután 4-7 óráig rendelkezésére áll. Az olvasóteremben bel- és külföldi katonai, történelmi, régészeti és művészeti folyóiratok díjtalanul olvashatók. A **Hadimuzeumi Lapok** évente 10 számban

jelenik meg, előfizetési ára egész évre 8 pengő, félévre 4 pengő, egyesületi tagok 50%-os kedvezményt élveznek. Előfizetéseket a kiadóhivatalhoz (VI., Andrassy-út 20.) kell intézni.

Hadtörténelmi közleményekre előfizetési felhívás. A Magyar Tudományos Akadémia Hadtörténelmi Bizottsága az általa kiadott Hadtörténelmi Közlemények 1927. évfolyamára előfizetést hirdet. Előfizetni csakis az egész évfolyamra lehet. Az előfizetés díja 1927. évre 5 pengő. A folyóirat kiadóhivatala: Budapest, IV., Váci-utca 38. sz., I. emelet.

Tárgymutató a Rendeleti Közlönyökhöz és a Honvédségi Közlönyökhöz. Horváth Rezső főszerkesztő a Rendeleti Közlönyök és Honvédségi Közlönyök eddig megjelent évfolyamainak anyagáról egy igen praktikus tárgymutatót szerkesztett. A tárgymutató magában foglalja a Rendeleti Közlönyben és a Honvédségi Közlönyökben 1874-től 1927 március 1-éig megjelent mindazokat a honvédségre és csendőrségre vonatkozó rendeleteket, amelyek eddig hatályon kívül nem helyezettek, illetve, amelyek a megváltozott viszonyok következtében hatályukat automatikusan el nem veszítették. A tárgymutatóban a rendeletek úgy vannak csoportosítva, hogy azokat, nemkülönben az azokra vonatkozó összes helyesbítéseket és módosításokat bárki azonnal és könnyen megtalálhatja. A tárgymutató 50 írodai oldal nagyságban, erős borítékkal és regiszterrel ellátva jelenik meg, később megjelenő rendeletek előjegyezhető végett minden betű után üres hely van hagyva. A tárgymutató ára 3 pengő és a postaköltség. A megrendeléseket Horváth Rezső főszerkesztő címére (Budapest, Ludovika Akadémia gazdasági hivatala) kell intézni. Tiszti parancsnokságok a tárgymutatónak igen jó hasznát vehetik.

Előléptek: Törzsörmesterré: az V. számú csendőr kerületben: Kelemen Antal örmester. Örmesterré: az V. számú csendőrkerületben: Sölyöm Elek, Szörnyü Imre, Abrahám Pál, Baranyi István, Cseh András, Dági Lajos, Hajdukovics József, Iván Pál, Komlós József, Lakó Vilmos, Nyári Pál, Petróczy Mihály, Szalóki István, Szerencsés Mihály, Szénási Mihály, Zsirus Bálint, Telep Ferenc, Böksök János, Bartalus László, Bacsó Antal, Farkas Pál, Gál István, Juhász Péter, Oravecz Ferenc, Szijártó Gyula, Vincze János III., Verik Lajos, Dékány Sándor, Kocsis János II., Csapó Antal, Papp István, Kollár György, Bana Bálint, Baltás Béla, Jambrik József, Kovács István VI., Gulyás Mihály I., Danes János, Magyar István, Gulyás András I., Tóth Andor János, Jusztin Márton, Szalóki András, Jankus Pál, Adám István, K. Varga

Értesítés.

Csendőrtisztek és altisztek

ruházati

szükségletüket **minőség, árak, törlesztési feltételek** tekintetében

legelőnyösebben

még mindig csak

Dr. LENGYEL ÁBRIS ny. máv. titkár

RUHÁZATI ÁRUHÁZ

Budapest, V. Sas-utca 29. (Szabadság-tér sarok)

cégnél szerezhetik be.

Dusan felszerelt raktár

összes felső és alsó készruházati cikkekben és anyagokban, u. m. férfi és női **szövet**, kész férfi- és gyermek**ruha**, felöltő, **női kabát**, kész **fehérnemű**, gallér, kézelő, ág- és asztalterítő, **harisnya**, **kötött kabát** és mellény, törülköző, zsebkendő, **vászon**, chiffon, **zefir**, **kanavász**, férfi- női- és gyermek**cipő** stb. stb.

Kérdezősködésre

készleges levélbeli vagy telefoni felvilágosítást nyujtok.

Telefon: Lipót 962-49

„FOTÓ“

fényképezési szaküzlet

BUDAPEST

VII., Rákóczi-út 80.

Tiszteknek és véglegesített csendőröknek **6 havi hitel**

Fotó osztály:

Nagy választék minden árban elsőrangú gyártmányú gépekben, felszerelésekben és anyagokban.

Rádió osztály:

Kész készülékek, alkatrészek, vázlatok, accumulatorok stb. stb.

Optikai osztály:

Mindenemű látésővekben nagy készlet: szemüvegek, javítások orvosi vényre. Pontos és gyors kiszolgálás.

Gramofon osztály:

A mai kor legökéletesebb angol beszélőgépei a leg egyszerűbb kivitelűtől a legdrágább kivitelűig. Lemezek nagy választékban.

Mechanikai gyermekjáték osztály:

Vasutak (gőz-, villany- és óraszerkezettel), vasúti felszerelések, gőzgépek, gyerekkínók stb. stb.

János, Pusztai Antal, Takács Sándor, Szedlacek Mihály, Balogh György, Makó Lajos, Csellár János és Szlíz István csendőrök.

Házasságot kötöttek: *Sepsiszentkirályi Balázs Piri Gyula* I. számú csendőrkerületbeli százados *pásztói Szőke Dusy* úrnővel Budapesten. Az I. számú csendőrkerületben: *Nagy Lajos I.* törzsőrmester *Brucmer Karolinnal* Budapesten; az V. számú csendőrkerületben: *Rab Sándor* csendőr tiszthelyettes *Biliczki Juliannával* Nagybaracsán, *Annus Imre* őrmester *Forgó Annával* Füzesgyarmaton és *Fuchs István* őrmester *Nagy Máriával* Gyulán.

Halálozás: *Fodor Márton* — a szolnoki csendőr osztályparancsnokság gazdasági hivatalához beosztott — gazdasági tiszthelyettes f. évi április hó 4-én, súlyos gyomor- és bélfekély betegségben a budapesti I. számú honvéd és közrendészeti kórházban elhalt. Temetésén, mely április 7-én az I. sz. honvéd és közrendészeti kórház halottas házából Budapesten ment végbe, a szolnoki csendőr osztályparancsnokság tisztikara és legénysége küldöttséggel képviseltette magát és koszorút helyezett ravatalára. Irodai teendőit előjárói legnagyobb megelégedésére szorgalommal látta el.

Kérelmek. *Kölesönös áthelyezésüket óhajtják: Németh Lajos* jáki őrsbeli (szombathegyi osztály) őrmester a budapesti II. osztály területére; *Griffel Mihály* decsi őrsbeli (szekszárdi osztály) őrmester a szegedi kerület területére; *Igali Ferenc* bátaszéki őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a kaposvári vagy esurgói osztály területére; *Szabó Imre* mádi őrsbeli (sátorlajuhelyi osztály) csendőr az egri osztály területére; *Németh Ferenc I.* és *Gazdag József* karádi őrsbeli (kaposvári osztály) csendőrök a székesfehérvári kerület területére. Kéri a kölesönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik felejtethetetlen férje halála után a hátrahagyott család anyagi támogatására nemes adakozásukkal hozzájárultak, ez úton fejezi ki leghálásabb köszönetét *Mészáros Mártonné*, m. kir. csendőrtiszthelyettes özvegye.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ívnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk.

Cs. Tóth őrmesternek. Utána néztünk a levelének, de az említett nyomtatványkereskedőnél nem tudtuk nyomára jönni a dolognak. A levelében említett eljárást mi is helytelennek találjuk s a kívánt lépéseket szívesen megtesszük, csak írja meg a közelebbi adatokat.

Ujfalu. Nincs sehol előírva, de a szolgálati illem úgy hozza magával, hogy ha egy szobában magasabb rendfokozatú előjáró vagy feljebbvaló van szolgálatilag jelen, a belépő vagy távozó alacsonyabb rendfokozatú előjáró és feljebbvaló előtt nem kell tiszteletadást teljesíteni, mert ez figyelmetlenség a magasabb rendfokozatú előjáróval szemben. Ha tehát pl. az őrsparancsnok oktatást tart, a belépő vagy távozó őrsparancsnok helyett nem kell felállással üdvözölni, mert ez a figyelmet elvonja és az oktatás menetét zavarja. Ha azonban az őrsparancsnok nem szolgálatilag, hanem csak — mondjuk — beszélgetés céljából tartózkodik a legénységi szobában, minden belépő és távozó előjárót és feljebbvalót természetesen az előírt tiszteletadással kell üdvözölni.

1887. H. A városi tisztviselőket épp úgy megilleti a lakbér és a családi pótlék, mint az állami tisztviselőket. Irja meg, hogy mi címen nem akarják önnek ezeket az illetékeket folyósítani.

Ruha teszi az embert.

Ez a közmondás másképp azt jelenti, hogy az emberek a külsőre igen sokat adnak. Áll ez különösen az írásbeli dolgoknál, amikor csak egy levél vagy akta van az illető kezében. Ilyenkor minden vélemény az után igazodik, hogy milyen az illető írása. A technika mai állása mellett az **AEG MIGNON** segítségével bárki azonnal tud egyenletesen, szépen írni, olyan szépen, hogy a világ legszebb írója sem versenyezhet az ezen gépen írt levelek szépségével.

A csendőrségnél közel 1000 db, a lakosság többi rétegeinél, 3000 db van a legnagyobb megelégedésre használatban.

Ára 176 P + 2% forgalmi adó,

mely összeg csekély havi részletben törleszthető. Rendelje meg még ma 30 napi próbára teljesen díjmentesen, minden kötelezettség nélkül.

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

ÍRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.

Somlyó. Az alosztály anyakönyvi lapjában keresztülvezetett 4 évi katonai szolgálati idejéből 3 év kötelezőjébe beszámít. Nyugdíjába azonban a katonai szolgálati idejét beszámítani nem lehet, mert a katonai és csendőrségi szolgálata között majdnem teljes fél esztendeig nem teljesített szolgálatot, vagyis olyan hosszú megszakítása van, hogy a beszámítást még nyugdíjaztatása alkalmával kegyelmi úton sem kérheti a siker reményével.

G. M. őrmester, Dees. A lovaglótanfolyamra való vezénylésről minden őrs parancsban értesül. Leveléhez mellékelte 16 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Vitakozók 5. 1. Mind a kettő. Utóbbi természetesen csak akkor, ha szükség és idő van rá. 2. A huzás nem történt meg. A sorsjegyintézőségeket keresik.

Küzdő. 1. Természetes, hogy baptista vallású leányt is feleségül vehet a csendőr. 2. Az arának olyan anyagi körülmények között kell lennie, hogy a házasság által a csendőr anyagi helyzete előnyösen változzék s a család fenntartása biztosítva legyen. Hogy ez fennforog-e, azt minden egyes esetben a kerületi parancsnokság bírálja el.

Bátraké a szerencse. 1. Kincstári felszerelési cikket magánúton beszerezni nem lehet. 2. A gyalogság, tüzérség, lovasság stb. együttvéve alkotják a honvédséget s nem testületek, hanem fegyvernemek. 3. Cikkeit küldje be. Meg kell azonban ismételniünk útmutatásunkat, hogy egy cikk keretében ne szálljon át túlnagy anyagon, mert így senki sem veszi hasznát írásainak. A csak szakembereknek való fejtegetéseket kerülje, mert a laikus olvasó ettől nem lesz okosabb. Egyik cikkét átdolgozva közöljük. A többi is sorra kerül. Ujabb levelére: 1. Nézze meg a Zsebkönyv belső címlapját. 2. Válasz a Csendőr Lekszikomban. 3. Altábornagyot Nagyméltóságú címzés illeti meg. Egyébként a kegyelmes úr megszólítást is használják. 4. 5. Erre már válaszoltunk.

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

VI., Révay-utca 22. **vesz fel.** Telefon: T. 157-83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 6-80 pengőtől, belsők 2-10 pengőtől, Motobécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők
Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **Ó**-utca
Postások és rendőrség szállítója.

Hóvirág. A Cs-20. utasítás I. fejezet 5. pontja értelmében minden olyan esetben, amidőn — kórház, szabadság, fogásfenytés eseteit kivéve — oly körülmények állanak elő, amelyek következtében az előírt szolgálati órákat valaki nem teljesíthette, köteles az ő és egy csendőr előírt külszolgálat közötti különbözetet kitevő napokra a napibetétet befizetni. Ilyen esetben a 12 órán aluli többletet nem kell tekintetbe venni, a 12 órán felüli többlet pedig egy napnak számít. Ugyanez a kötelezettség áll fenn a szolgálatmentes gyengédkedő legénységre is, ha a rendes étkezésben részt vesz. Ebből a szempontból a felülvizsgálat alatt állók is gyengédkedőknek számítanak, a Határozványok fent hivatkozott rendelkezése tehát önre is vonatkozik.

Szigetvár. Egyelőre nem lehet megkapni.

Kisoroszi. Katonai szolgálati ideje a megszakításra való tekintet nélkül beszámít a kötelezőjébe, amely e szerint 1925 február hó végével jár le.

Futó. A múlt évi 24. sz. Csendőrségi Közlönyben talál erre vonatkozólag rendelkezést.

Gh. Zalaegerszeg. Róbert ny. százados és Kiskúmfélegyházán a Korona-szállóban lakik, Gyöző ny. főhadnagy s a balassagyarmati vitézi széknél van.

Dr. H. Gy. Eger. Nyugalmozott századosként szerepel a nyilvántartásban s lakása: Budapest, Szervita-tér 10.

Várakozó. Vitéz Udvarnok (Curry) Béla ny. ezredes Mohorán (Nógrádmegye) lakik.

Sz. I. Szombathely. Tartalékos volt, tartózkodási helye ismeretlen.

Zombor. Ny. főhadnagy. Lakása: Budapest, Csillaghegy, Bercsényi-u. 7.

N. J. Csongrád. Nem találtuk.

Kerékpárok **Kerékpárgummi**

Világhírű „Styria” és „Waffenfabrik”

Gépek. Alkatrészek. Mindent legjobb minőségben olcsón, részletfizetésre is szálltunk.

Deményi és Fia
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz.

Alapítva 1894. évben. Kérjen árjegyzéket.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-, úriszoba és konyha-
bútort a legolcsóbbtól a legdrágább kivitelig.
BLEIER Rákóczi-út 30. felemelet.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPŐT + CSIZMÁT készpénzáron vásárolhat **hathavi lefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79-79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79-79.

Proszkoró. Nem találjuk. Ha jelégét teljes egészében közöltük volna, akármelyik vicclap megirigyelhetett volna bennünket. Pedig minden számunkban a szerkesztői üzenetek elején figyelmeztetjük olvasóinkat a jelégök helyes megválasztására.

Sámson László és Szabó II. Sándor csendőrök, Szalánta. Csak kéziratos aláírással ellátott áthelyezési kérelmet küldünk, azt is csak akkor, ha ki-ki külön, a maga nevében küldi be.

Adintor. 1. Lépes Győző ny. ezredes címe: Debrecen, honvéd állomásparancsnokság útján. **2.** Balla Jenő ny. ezredes címe: Debrecen, Ferenc József-út 72.

Érdeklődő. Táborig barna.

Havasi gyopár. Mindenki csak azt a kardot viselheti, amely rendfokozata részére rendszeresítve van. A kosaras markolatú lovassági kard a csendőrségnél egyáltalában nincs rendszeresítve, viselése tehát szolgálaton kívül is tilos és büntetés alá esik.

Cicero. A magasabb fizetési fokozatba való előmozdítás fegyelmi okokból az előírt szolgálati idő letelte után is mellőzhető. Fegyelmi szempontokon kívül azonban egyéb gátló oka az előmozdításnak nincs.

B. L. Nyírség. 1. Rang szempontjából előző szolgálati idejét beszámítják úgy, hogy a távol töltött időt előző rangjához hozzászámítják. Nyugdíj szempontjából való beszámítását csak nyugdíjaztatása alkalmával kegyelmi úton kérheti. **2.** Viselheti.

Tanya 10. Válasz a Csendőr Lekszikonban.

Rodostó. 1. A vitéségi érempótdíjak folyósításáról ez idő szerint szó nincs. **2.** Az új szolgálati utasítás szerint a csendőrnek télen-nyáron egyaránt havi 180 órát kell szolgálatban lennie. **3.** Ha az orvvadászok annyira garázdálkodnak, hogy csak 12 órát meghaladó szolgálat keretében lehet őket eredményesen ellenőrizni és ártalmatlanná tenni, természetesen ezt a szolgálatot az őrsparancsnok kiírhatja. **4.** Mehet.

Pázmánd. Válasz a Csendőr Lekszikonban.

Aradgály. Válasz a Csendőr Lekszikonban.

Bagolyvár. Válasz a Csendőr Lekszikonban.

Rába folyó. 1. Válasz a Csendőr Lekszikonban. **2.** A társasági sapka elnevezése onnan ered, hogy szolgálaton kívül, a társas élet keretében csak azt lehet viselni. Kalaposan nem mehet társaságba. **3.** Jelentse az őrsparancsnokának, az majd elintézi az ügyet. Ezt már régen megtehetette volna, ahelyett, hogy tanakodik a dolgon. Ezzel a bizalommal tartozik őrsparancsnokának. **4.** Magánúton elégtételt vehet — és kell is vennie — magának azzal, hogy mindennemű összeköttetést megszakít a leánnyal. Egyéb elégtételre azonban nincs mód, törvényes alapon pedig éppenséggel semmi.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.

(Telefon: T. 205—67, 205—68, 205—69.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

cs. és kir. udvari szállító

IV., KIGYÓ-UTCA 5. Klotild-palota

Brillians, aranyékszerek. Ezüstárak. Verseny- és dísztárgyak. Evőeszközök. Elsőrendű, mindennemű svájci órák a legjutányosabb áron. Kedvező részletfizetés mellett is. Óra- és ékszerjavítások. Saját műhely.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek
és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésárakat, vásznat, sifont, zefireket, és egyéb vászonárakat, női s férfifehérműveket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő- göny és függönykelméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágtyollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 június hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83 - 85 sz.

Telefon 980 - 22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klancsál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁRJAINK

MEGÉRKEZTEK!

Kinevezett csendőröknek kedvező feltételekkel. Nagy javító műhely. Gyermek kocsik raktár. Alkatrészek nagyban árbán. Árjegyzék 600 képpel ingyen.

Láng Imre motor, kerékpár, varrógép és Budapest, VI., Teréz-körút 3 (sarok műszaki cikkek gyári lerakata üzlet)

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGAR KÁLMÁN FIA műórás és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég

F) Tollszárak.

Tollszár finom, hasas, nickel kupakos 234. sz.	drbként	—16
Tollszár finom, 624. sz.	drbként	—16
Tollszár finom, 235. sz.	drbként	—16
Tollszár finom, vastag 627. sz.	drbként	—20
Patent tollszár	drbként	—24
Gummis tollszár	drbként	—40
Parafás tollszár	drbként	—48
Zsebtollszár és írón	drbként	—32

és feljebb

G) Írók.

Írón fekete 238. sz.	drbként	—08
Írón fekete Palladis 245. sz.	drbként	—09
Írón finom fekete Palladis 248. sz. 2. és 3. sz.	drbként	—11
Írón, legfinomabb fekete Palladis 312. sz.	drbként	—20
Tentairón	drbként	—16
Tentairón finom Palladis 1037. sz.	drbként	—20
Írón posta színes, piros, kék, zöld	drbként	—12
Írón finom piros, kék, zöld	drbként	—48
Színes tentairón	drbként	—48
Íróhegyező (gyalu)	drbként	—24
Íróhegyező dupla, aluminium	drbként	1·30
Íróhegyező rézből	drbként	1·60
Íróhosszabbító	drbként	—32
Íróvédő nickel	drbként	—16

H) Radirgummik.

Radirgummi, kemény — nagy	drbként	—16
Radirgummi, kemény — kicsi	drbként	—11
Radirgummi «Speck», nagy	drbként	—08
Radirgummi «Speck», kicsi	drbként	—06

I) Sokszorosítási anyagok.

Hektograph tekeres	drbként	12·—
Tojáspapír	ivenként	—10
Tojáspapír, sárga	laponként	—05
Fénylemez egész vastag sajtóhoz	drbként	4·80
Tollfesték 000-ás	kgként	7·60
Hegykiréta	kgként	—20
Vegy tinta «Dörner»-féle	üvegenként	1·20
Szivacs köle mosáshoz	drbként	2·—
Terpentin Ia.	literenként	2·80
Firnisz Ia.	kgként	3·20
Parafa	drbként	—64

K) Ragasztó anyagok.

Méza, darabos	kgként	3·20
Méza oldott 75 gr.-os	üvegenként	—60
« » 65 gr.-os	üvegenként	—48
Syntheticon 45-ös	tubusban	—36
Mézaghoz ecset	drbként	—12

L) Írógépkellékek.

Carbonpapír «Papyrus»	laponként	—07
Carbonpapír «Miraculum»	laponként	—06
Írógépszalag 11—16 mm.-ig	drbként	1·30-tól
Írógépszalag 25 mm.	drbként	1·80-ig
Írógépszalag 35 mm.	drbként	2·20
Írógépszalag (külföldi)	drbként	3·20
Vegyszalag 11—16 mm.-ig	drbként	1·30-tól
Vegyszalag 25 mm.	drbként	1·60-ig
Vegyszalag 35 mm.	drbként	2·20
Írógépradir	drbként	—12
Írógépsontolaj	üvegenként	—80
Betűkefe	drbként	1·60
Írógép-porecet	drbként	1·60

M) Spárgák.

Kenderspárga, vastag	2 gomb. 1 kg.	3·20
Kenderspárga, közép	5 gomb. 1 kg.	6·40
Kenderspárga, vékony	10 gomb. 1 kg.	5·20
Varrócérna 2/10. T.	10 gomb. 1 kg.	11·20
Cérna, nemzetiszínű	orsónként	—40
Cérna, nemzetiszínű 10 grmos	gombolyagonként	—40
Cérna, nemzetiszínű 20 grmos	gombolyagonként	—80

N) Különfélék.

Másolópapír (Indigó) középfinom	ivenként	—08
Másolópapír (Indigó) finom	ivenként	—10
Cartonlap, fehér	drbként	—24
Cartonlap, színes	drbként	—28
Kéreglemez 21×34 cm.	páronként	—30
Kéreglemez 24×31 cm.	páronként	—30
Palapapír tábla 4×6 cm.	drbként	—04
« » 6×8 cm.	drbként	—07
« » 8×11 cm.	drbként	—08
Papírtábla 10×16 cm.	drbként	—40
Fascikulus szalaggal A. alak	páronként	1·10
Fascikulus szalaggal A. alak, keskeny	páronként	—64
Fascikulus szalaggal B. alak	páronként	1·50
Okmány csomótáblák a Szárny g. k. u. mintája szerint		1·30
Raktári jelzőtáblák, fehér email festék, tetszés szerinti felirattal, réz akasztóval, 8×11 nagyság		0·20
Hozzávaló fehér kréta fában		0·35
Pecsétjegy	100 drbként	—16
Sorvezető	ivenként	—12
Keletbélyező	drbként	2·—
Író mappa	drbként	6·—

és feljebb

Bélyegzőpárna, kisebb	drbként	—90
Bélyegzőpárna, nagyobb	drbként	1·60
Festék bélyegzőpárnához	üvegenként	—50

Mindenféle bélyegzőt rendelésre készítünk.

Pecsétviasz, középfinom 20 sz.	rudanként	—16
Pecsétviasz, finom 50 sz.	rudanként	—24
Pecsétviasz, kiváló finom 100 sz.	rudanként	—56
«Gem» kapocs, kicsi	dobozonként	—16
«Gem» kapocs, nagy	dobozonként	—24
Rajzszeg 1 sz.	dobozonként	—32
Rajzszeg 2 sz.	dobozonként	—32
Rajzszeg 3 sz.	dobozonként	—40
Vonalzó körtefából, kisebb 40 cm.	drbként	—20
Vonalzó körtefából, nagyobb 50 cm.	drbként	—24
Vonalzó körtefából, 60 cm.	drbként	—28
Vonalzó, háromszög	drbként	—48
Vonalzó, acélből 30 cm.	drbként	—96
« » 40 «	drbként	1·10
« » 50 «	drbként	1·30
Tintatartó faaljjal, 1 üveges	drbként	2·—
Tintatartó faaljjal, 2 üveges	drbként	2·80
Tintatartó kerek töltéses	drbként	—40
Tintatartó oldaltöltéses	drbként	1·80
Itatódeszka fémesavarral kisebb	drbként	—80
Itatódeszka fémesavarral nagyobb	drbként	1·10
Tollszár-állvány	drbként	—96
Bélyegző-állvány egysoros	drbként	2·40
« » kétsoros	drbként	3·20
Íratcsiptető	drbként	—32
Szivacs-csésze szivacsos	drbként	1·60
Szivacs kicsi (iskolai)	drbként	—04
Szivacs nagy (köle mosáshoz)	drbként	2·—
Tus nagy üveg	drbként	—48
Tus kis üveg	drbként	—36
Tolltálca keskeny	drbként	—80
Tolltálca széles	drbként	1·40
Kés papírvágáshoz	drbként	4·—
Olló	drbként	4·—
Tű akta varráshoz	drbként	—08
Rézpecsétnyomó	drbként	1·10
Névcédula vászomból 50 drb névvel		1·50
Kalaptok-lemez	páronként	—36